

**MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE
STATUL MAJOR GENERAL
ACADEMIA DE ÎNALTE STUDII MILITARE**

Centrul de Studii Strategice de Securitate

ROMÂNIA - NATO

1990 – 2002

**EDITURA ACADEMIEI DE ÎNALTE STUDII MILITARE
București, 2002**

Coordonator: Colonel (r) dr. Constantin MOȘTOFLEI, cercetător științific principal, director adjunct al Centrului de Studii Strategice de Securitate

Redactor: Colonel (r) Vasile POPA, cercetător științific

Coperta: Sorina RĂDUICĂ

CUPRINS

INTRODUCERE.....	5
1. ARMATA ROMÂNIEI TOT MAI APROAPE DE NATO.....	7
2. NATO, GARANȚIE A STABILITĂȚII ȘI SECURITĂȚII.....	14
3. DIMENSIUNILE STRATEGICE ALE INTEGRĂRII EURO-ATLANTICE.....	20
4. RESTRUCTURAREA ȘI MODERNIZAREA ARMATEI ROMÂNIEI.....	27
❖ OBIECTIVELE ȘI STADIUL RESTRUCTURĂRII ȘI MODERNIZĂRII ARMATEI.....	27
❖ CONTROLUL CIVIL - DEMOCRATIC ASUPRA ARMATEI.....	38
❖ PLANIFICAREA INTEGRATĂ A APĂRĂRII.....	46
❖ ÎNDEPLINIREA OBLIGAȚIILOR DE REDUCERE A ARMAMENTULUI.....	54
❖ PROGRAME DE MODERNIZARE A ÎNZESTRĂRII ARMATEI.....	60
❖ INTEROPERABILITATE ȘI COMPATIBILITATE CU STRUCTURILE NATO.....	71
❖ MODERNIZAREA ȘI RESTRUCTURAREA ÎN DOMENIUL RESURSELOR UMANE.....	80
5. RELAȚIILE MILITARE ALE ROMÂNIEI CU STATELE NATO ȘI PARTENERE.....	88
❖ PARTICIPAREA ROMÂNIEI LA PROGRAMUL DE PARTENERIAT PENTRU PACE.....	88
❖ RELAȚII MILITARE BILATERALE.....	100
❖ ROMÂNIA ȘI INIȚIATIVA NATO PENTRU EUROPA DE SUD-EST.....	114
❖ RELAȚII ÎN DOMENIUL ARMAMENTELOR ȘI CERCETĂRII- DEZVOLTĂRII.....	117
6. ROLUL ROMÂNIEI ÎN SECURITATEA ȘI STABILITATEA REGIONALĂ ȘI CONTINENTALĂ.....	130
❖ FACTOR DE DEZVOLTARE A DIMENSIUNII SUDICE A ALIANȚEI.....	130
❖ CAPACITĂȚILE OFERITE DE ROMÂNIA.....	141
7. CRONOLOGIE ROMÂNIA – NATO 1990-2002.....	144

Centrul de Studii Strategice de Securitate
Șoseaua Pandurilor, nr. 68 – 72, sector 5, București
Telefon: 410.21.74; Fax: 410.03.64
E-mail:csss@aism.ro

Bun de tipar:25 iunie 2002
Apărut: 2002-06-13
Tiparul executat la TIPOGRAFIA MILITARĂ
A MINISTERULUI APĂRĂRII NAȚIONALE

ISBN 973-8317-57-6

B.272/2002

INTRODUCERE

O astfel de carte care să consemneze – în ediție bilingvă - drumul dificil parcurs de România, mai ales în plan militar, din anul 1990 și până în anul 2002 – anul Summit-ului NATO de la Praga, pe parcursul căruia s-a urmărit cu perseverență un obiectiv foarte important, atât pentru țara noastră, cât și pentru întreaga zonă, integrarea în Alianță, era mai mult decât necesară. Prin ea, un public foarte larg de cititori, inclusiv din statele membre NATO, poate cunoaște stadiul atins în îndeplinirea criteriilor de aderare, vocația de securitate și stabilitate a românilor, intim corelată cu eforturile internaționale de realizare a unei noi arhitecturi de securitate și cooperare post septembrie 2001.

Centrul de Studii Strategice de Securitate a analizat cu rigoare acest demers și a constatat că în el se încorporează nu numai un efort continuu și o îndreptățită speranță, ci și mult entuziasm și bună credință, un progres remarcabil, înregistrat îndeosebi după 2000, și o foarte consistentă convingere. Dintre toate țările candidate, România deține, în rândul populației și armatei, cel mai mare procentaj al opțiunii pro NATO. Explicația adevărului națională fermă la această opțiune politică și militară este foarte simplă: fiecare cetățean al României consideră că locul nostru este în NATO, alături de toate țările de care se leagă trecutul și prezentul românesc și de care va depinde într-o mare măsură și configurarea viitorului, pentru că forța Alianței, unitatea și securitatea continentului european se bazează pe un sistem de valori care sunt și ale noastre.

Volumul pe care îl aveți în față nu este o carte sentimentală, nu este nici o demonstrație savantă sau conjuncturală a rolului excepțional al României în spațiul strategic european. Acest rol se cunoaște. Este redarea fidelă a unui travaliu îndelungat, făcut cu migală, corectitudine și bună măsură. Este o carte a unei mari opțiuni naționale, a străduinței și stăruinței armatei de a îndeplini criteriile de interoperabilitate cu structurile NATO, a eforturilor națiunii de a face posibilă integrarea în Alianță, o carte a unui orizont deja parcurs și a altuia care se prefigurează, a unui stadiu atins și a unui proiect însușit.

Prezentarea disponibilităților, eforturilor și reușitelor românești în acest proces deloc ușor, deloc simplu, a aportului nostru viitor la consolidarea dimensiunii sudice a Alianței este, pentru noi, o onoare și o datorie. Însușind acțiunile de restructurare și modernizare a instituției militare, participarea la misiunile de menținere a păcii și la numeroasele acțiuni umanitare, la exercițiile organizate în cadrul Parteneriatului pentru Pace, precum și eforturile națiunii de a asigura condițiile necesare pentru îndeplinirea unor astfel de angajamente, constatăm că, de fapt, există o deplină continuitate a aces-

tui proces, un consens românesc, precum și un concept foarte bine definit și pus în aplicare. Procesul de pregătire a țării și a armatei sale pentru integrare în NATO este o construcție românească meticuloasă, bazată pe solidaritate națională, știință și conștiință. Se regăsesc aici eforturile deosebite ale conducerii politice, ale mediului academic și universitar, ale cercetării științifice și culturii, ale tuturor oamenilor importanți din țară, ale minorităților etnice, ale diasporei, ale cetățeanului de rând, ale fiecărui român în parte și ale tuturor, deopotrivă, ca întreg.

Nimic nu s-a desfășurat la întâmplare. Înainte și după anul 1993, s-a elaborat o strategie națională care a configurat și direcționat noua filozofie a integrării. Strategia integrării euro-atlantice a debutat prin protocolul de constituire a „Consiliului Național Consultativ pentru Integrare Euro-Atlantice”, semnat, la 3 noiembrie 1993, de 14 partide politice, practic, de întreaga societate politică românească. Primul raport prezentat în cadrul acestui Consiliu, chiar cu prilejul constituirii lui, a fost cel al ministrului apărării naționale și se referea la dimensiunea militară a integrării.

Mult mai coerent, mai consecvent și mai eficient pe toate planurile, demersul ultimilor doi ani de guvernare face ca România să se prezinte, în apropierea Summit-ului NATO de la Praga din noiembrie 2002, ca un candidat puternic și unitar, care a îndeplinit standardele euro-atlantice fixate, care acționează deja nu doar ca partener, ci și ca un veritabil membru al Alianței.

La realizarea acestui volum au contribuit, practic, toate structurile Ministerului Apărării Naționale, autorii fiind personalități și specialiști care participă efectiv, pe diverse paliere ale conducerii, concepției, cercetării și execuției sistemului militar, la punerea în operă a strategiei de integrare în Alianță.

De aceea, această carte este imaginea unui proces în desfășurare, sinteza unui efort colectiv, forța unui proiect, expresia unei solidarități, configurarea unei realități și realitatea unei opțiuni naționale ireversibile.

Colectivul de cercetători din Centrul de Studii Strategice de Securitate mulțumește călduros tuturor persoanelor care s-au implicat în editarea acestei cărți și le rămâne adânc recunoscător pentru sprijinul acordat în finalizarea ei la termen și în condiții grafice dintre cele mai bune.

ARMATA ROMÂNIEI TOT MAI APROAPE DE NATO

General dr. Mihail POPESCU

De peste un deceniu, România își concepe și își construiește viitorul pe o singură opțiune – vitală pentru securitatea sa - integrarea europeană și euro-atlantică.

Sfârșitul „Războiului Rece” a dat Spațiului Euro-Atlantic și proximității sale imediate posibilitatea unor noi configurări geopolitice și geostrategice, edificării unei arhitecturi mai ample și mai stabile de securitate. Dispariția liniilor de demarcație din perioada bipolarismului a deschis o nouă perspectivă fostelor state comuniste din Europa Centrală și de Sud-Est de a-și moderniza structurile de securitate și apărare și de a aspira la statutul de membru al NATO.

Continuarea lărgirii Alianței, împreună cu noile mecanisme și aranjamente de cooperare inițiate de aceasta, a oferit României și celorlalte state candidate speranțe de alăturare la organizația euro-atlantică și de consolidare a securității și stabilității europene.

În ce privește țara noastră, politica fermă de aderare la NATO, susținută de peste 80% din populație, a fost asumată și îndeplinită consecvent de Armata României. Astfel, într-un timp relativ scurt, au avut loc transformări profunde la nivelul structurilor militare, care au accelerat ritmul de înaintare spre calitatea de membru cu drepturi depline al Alianței.

După Summit-ul de la Washington, statelor aspirante la aderare li s-a pus la dispoziție un cadru mai riguros de pregătire a candidaturilor, Planul de acțiune pentru aderarea la NATO (MAP). El are în vedere îndeplinirea unui set de obiective și evaluarea periodică a realizărilor individuale ale fiecărui candidat. Participarea noastră la MAP asigură finalizarea procesului de restructurare și modernizare a organismului militar și constituirea unei armate la nivelul standardelor occidentale de calitate și eficiență.

La câteva luni înaintea Summit-ului de la Praga, instituția militară românească se găsește la un nivel de operaționalizare și modernizare aliniat cerințelor și obiectivelor cuprinse în ciclul III MAP. Procesul amplu de formare și dezvoltare a unei armate moderne, suple, flexibile, cu capacitate operațională de acțiune, interoperabilă cu armatele NATO, gata de a îndeplini misiuni de orice gen, inclusiv de menținere a păcii, a atins un stadiu destul de avansat. El permite membrilor Alianței să se convingă că, prin integrarea noastră viitoare în structurile nord-atlantice, organizația va fi întărită, iar aria

de stabilitate și securitate euro-atlantică se va extinde substanțial spre sud-estul continentului.

O asemenea imagine este extrem de favorabilă și încurajatoare, în condițiile în care se vedește tot mai mult necesitatea consolidării dimensiunii sudice a Alianței, zonă confruntată cu noi riscuri și amenințări la adresa securității, cu numeroase tensiuni, provocări, vulnerabilități și evoluții imprevizibile ale mediului de stabilitate regional.

Prin urmare, în urma analizei resurselor disponibile, Ministerul Apărării Naționale a decis concentrarea eforturilor pe 13 direcții prioritare pentru a accelera procesul de reformă al armatei. Aceste obiective pe termen scurt ale domeniului militar au inclus: managementul carierei militare; reconversia personalului; sistemul integrat de planificare; ASOC (Sistemul de supraveghere a spațiului aerian); sistemul de bugetare robust; STAR (Sistemul de transmisiuni al Armatei României); participarea la PfP; învățarea limbii engleze; pregătirea subofițerilor; restructurarea forțelor; forțe pentru misiuni și exerciții NATO/PfP; concepția privind achizițiile și strategia coerentă în domeniul înzestrării.

Lucrarea de față, care face o retrospectivă a eforturilor de reformă, restructurare și modernizare ale țării noastre în domeniul militar din perioada 1990-2002, argumentează că pragul atins și performanțele reale ale instituției noastre nu sunt nici minimalizate, nici supralicite. De ce? Pentru că dorim să cunoaștem și să se cunoască adevăratul nivel la care am ajuns, foarte important pentru edificarea unei armate mai mici, dar mai puternice, moderne și bine instruite, indiferent de felul în care va acționa: independent sau în cadrul NATO, pentru misiuni de apărare națională sau de securitate și cooperare în zonă.

De altfel, restructurarea armatei este o necesitate, și noi nu o motivăm de intrarea în NATO. Obiectivul ei constă în transformarea instituției militare române dintr-o forță de apărare într-una de securitate și cooperare, care să poată contribui la stabilitatea părții de sud-est a Europei. Iată de ce tratăm cu maximă seriozitate și responsabilitate fiecare etapă a procesului nostru de reformă.

În plin proces de reformă, Forța Obiectiv 2007 va echilibra cerințele și angajamentele noastre militare cu realitățile financiare, astfel încât să putem redirectiona o parte mai mare a resurselor financiare disponibile de la personal spre instrucție și modernizare. Vom crea, astfel, o forță suplă, flexibilă, modulară, mai compactă și cu posibilități de desfășurare și susținere credibilă în teatrul de operații. Etapa aceasta ne va permite să realizăm capacitățile și starea de pregătire pentru luptă ale forței, pe baza resurselor la dispoziție. Noua structură de forțe va asigura apărarea țării noastre, dar și o contribuție pe măsură la apărarea colectivă, la operațiile de răspuns la crize și la securitatea regională și europeană. Efectivele acestei forțe performante vor fi de 75.000 militari și 15.000 civili.

Cu aceeași hotărâre acționăm pentru a menține nivelul capacității de luptă al unităților operaționale destinate apărării naționale și al operaționalizării unora dintre unitățile teritoriale. Creștem nivelul de interoperabilitate și capacitatea operațională a unităților nominalizate pentru operațiunile PfP conduse de NATO, intensificând pregătirea și îmbunătățind dotarea acestora.

Cooperarea pe linia Parteneriatului pentru Pace, în cadrul NATO, pe baze bi sau multilaterale, ori participarea unor formațiuni românești la acțiuni umanitare și de menținere a păcii sub egida ONU sau OSCE au constituit întotdeauna prilejuri de verificare exigentă a capacității unităților noastre de a acționa în astfel de misiuni.

Pentru realizarea interoperabilității și compatibilității dorite, am acționat și acționăm în vederea adaptării doctrinei la noile cerințe ale mediului de securitate, schimbării sistemului de instruire, îmbunătățirii procesului de pregătire a personalului și restructurării procesului de învățământ. A avut și are loc restructurarea funcțiilor din interiorul structurilor și eficientizarea programului de pregătire a personalului prevăzut pentru augmentarea comandamentelor Forței Întrunite Operaționale Multinaționale (CJTF).

În Planul de acțiuni prioritare pentru pregătirea aderării noastre la NATO, a fost inclusă, ca prioritate, participarea la operațiuni în sprijinul păcii (PSO). Contingente românești participă la Forța de stabilizare din Bosnia-Herțegovina (SFOR), Forța Internațională de Pace din Kosovo (KFOR), Misiunea Organizației Națiunilor Unite în Kosovo (UNMIK) și Forța Internațională de Asistență a Securității de la Kabul (FIAS 2), dar și la desfășurarea în teatru a batalionului din cadrul rezervei strategice SFOR/KFOR. Pe termen mediu, sprijinim desfășurarea de forțe în Afghanistan, ca parte a operațiunii Enduring Freedom, potrivit celor convenite cu SUA. Cel mai târziu la 15 iulie a.c., vom participa cu un batalion la operațiunea „ENDURING FREEDOM”, în Afghanistan. Continuăm să realizăm compatibilitatea prin implementarea completă până la finele anului a încă 17 obiective de Parteneriat, pregătirea a 300 militari și civili în cunoașterea limbii engleze și pregătirea a 2065 subofițeri. La capitolul managementul spațiului aerian, avem în plan finalizarea programului-pilot al ASOC și dezvoltarea ASOC-ului final, iar pe linia restructurării și operaționalizării forțelor vizăm reorganizarea și operaționalizarea Brigăzii 1 Logistice, a Brigăzii 2 Vânători de Munte, a Bazei Aeriene și a Diviziunii 150 Noave. Parteneriatul pentru Pace confirmă că Parteneriatul pentru Pace a reprezentat o șansă unică de valorificare la maximum a resurselor colaborării cu statele membre NATO și parteneri, de apropiere a armatei noastre de standardele armatelor Alianței. PfP a stimulat procesul complex de reformă în care sunt angajate atât Armata României, cât și armatele celorlalte state parteneri, ce vizează integrarea în NATO, și a făcut dovada certă că această inițiativă euro-atlantică este

benefică reconfigurării instituției militare, constituind un catalizator al relațiilor de mai bună cooperare între noile democrații central și est-europene.

Importanța pe care am acordat-o Programului PfP rezultă din numărul foarte mare de activități și exerciții NATO/PfP la care România a luat parte. Numai în perioada 1994-2001 țara noastră a participat la 2675 activități și 169 exerciții. Suntem singura țară parteneră care a desfășurat întreaga gamă de exerciții NATO/PfP, implicând efective și mijloace importante din toate categoriile de forțe ale armatei, atât pe teritoriul național, cât și peste hotare.

Până acum, din Planul de implementare a obiectivelor de parteneriat în perioada 2001 – 2006, un singur obiectiv din cele 84 asumate de țara noastră nu a fost încă abordat. Au fost implementate 26, iar în 2002 vor fi finalizate încă 17. Celelalte obiective sunt în curs de implementare și vor fi realizate pe baza reșalonării aprobate de Consiliul Parteneriatului Nord-Atlantic, până la finele anului 2007. Cele mai importante obiective sunt: antrenarea ofițerilor de stat major în conformitate cu procedurile NATO; antrenarea personalului militar și civil român pentru lucrul în structurile întrunite pe timpul exercițiilor NATO/PfP; managementul situațiilor tactice și operative în activitatea de stat major; exersarea procedurilor de cooperare cu organismele internaționale și organizațiile guvernamentale și neguvernamentale; elementele de comandă – control și regulile specifice de angajare; doctrina NATO și echipamentele și sistemele folosite în cadrul operațiunilor de sprijin al păcii.

Pentru îndeplinirea obiectivelor asumate, Armata României trebuie, cu prioritate, să asigure din punct de vedere militar condițiile necesare aderării la structurile integrate ale Alianței și să îndeplinească prevederile „Programului Național Anual de Pregătire a Integrării în NATO”. Prioritare sunt, de asemenea, pentru noi: utilizarea spațiului aerian în cadrul comunității europene și managementul spațiului aerian în situații de criză, ca și asimilarea conceptelor CJTF, Conceptul de Capabilități Operaționale (OCC) și Programul de Îmbunătățire a Instrucției și Educației (TEEP).

Prin realizarea obiectivelor celui de-al III-lea ciclu PARP, România își va pregăti mai bine forțele proprii destinate să ia parte la misiuni PfP conduse de NATO și își va putea îndeplini corespunzător obligațiile asumate pentru apărare colectivă.

Cu prilejul reuniunii de la București, toate cele 10 țări candidate și-au exprimat hotărârea de a acționa împreună pentru integrarea în NATO. Este un nou sens care se dă largirii, NATO reprezentând nu numai o alianță militară foarte puternică, ci și o nouă filosofie a conceptului de securitate colectivă euro-atlantică.

Progresele statelor candidate, deci și ale României, în îndeplinirea prevederilor celui de-al III-lea ciclu MAP au fost subliniate și la reuniunea de la Reykjavik a miniștrilor de externe din cele 19 țări membre NATO, din 14-15 mai a.c. Cu acest prilej s-a reiterat cerința transformării instituțiilor pentru a asigura securitatea colectivă. Noi suntem convinși că restructurarea Armatei

României este sincronizată cu procesul de adaptare și transformare al Alianței.

În perioada rămasă până la summit-ul de la Praga, dar și după aceea, vom acționa pentru perfecționarea instruirii trupelor, potrivit cerințelor luptei armate moderne și standardelor euro-atlantice. De asemenea, vom optimiza activitățile informaționale și decizionale. O bună interoperabilitate cu armatele statelor NATO ne obligă să aprofundăm cunoașterea doctrinelor de bază privind organizarea și atribuțiile statelor majore la diferite niveluri și modul de ducere a operațiilor de către forțele Alianței. Complexitatea misiunilor viitoare ne cere să punem un accent deosebit pe aplicarea standardelor și procedurilor de stat major, pentru utilizarea unui limbaj operațional comun, care să asigure o participare eficientă a formațiunilor noastre militare la exerciții și operațiuni în cadrul forțelor multinaționale.

Pe baza noului Concept Strategic, NATO acordă atenție dimensiunii operaționale a cooperării militare cu partenerii în perimetrul PfP operațional și sprijină România și celelalte state din Europa Centrală și de Sud-Est să-și dimensioneze capacități de participare la acțiuni comune, să asigure efective pentru formațiuni multinaționale regionale. În acest sens, noi intensificăm în prezent programele de pregătire a unităților participante la Forța Multinațională de Pace din Sud-Estul Europei (MPFSEE), Batalionul mixt româno-ungar, Brigada Multinațională de Acțiune Rapidă Stand-by pentru operațiuni ONU (SHIRBRIG) și Grupul pentru Cooperare Navală la Marea Neagră (BLACKSEAFOR). Cât privește MPFSEE, țara noastră a preluat președinția Comitetului pentru Organizare Politico-Militară (PMSC) și a Comitetului de Coordonare a Reuniunii Miniștrilor Apărării din Sud-Estul Europei (SEDM – CC).

În perioada 1990 – 2002, s-au adoptat, practic, principalele legi și acte normative ce asigură funcționarea optimă a armatei noastre în noile condiții ale statului de drept și economiei de piață, ale reformei organismului militar. Acestea garantează securitatea statului și îndeplinirea de către armată a misiunilor sale, asigură implementarea noilor structuri organizatorice, planificarea modernă, integrată a apărării, rechizițiile, regimul stării de asediu și al stării de urgență, finanțarea unor misiuni externe etc.

A fost creat un nou sistem conceptual și doctrinar privind organizarea, dezvoltarea, instruirea și întrebuințarea forțelor armate în apărarea intereselor naționale, s-a dezvoltat o capacitate sporită de gestionare a crizelor, de prevenire și contracarare a amenințărilor la adresa securității României, s-a perfecționat sistemul de trecere a armatei de la starea de pace la cea de război, s-au amplificat relațiile de colaborare militară cu armatele statelor membre NATO și parteneri. Ele vizează sfera planificării și programării apărării, logisticii, sistemelor C⁴I, instruirii și antrenamentelor în comun, conducerii și înzestrării forțelor armate.

Cursul nou dat, în ultimii ani, modernizării și operaționalizării armatei își are un suport solid în faptul ca un număr important de ofițeri și subofițeri

români s-au pregătit în cadrul unor prestigioase instituții de învățământ militar din SUA, Marea Britanie, Franța, Germania, Olanda, Italia, Turcia, Spania, Canada. Dar restructurarea și modernizarea armatei în toate domeniile datorează mult concepției noi, unitare, construită pe fundamente euro-atlantice, din sfera managementului resurselor umane. Ea a condus la reabilitarea carierei militare, definirea posturilor pe grade și restructurarea lor pe categorii de personal. S-a accentuat profesionalizarea personalului militar, s-a reabilitat statutul subofițerului și s-a pus în practică un nou sistem de recrutare și selecție a candidaților pentru cariera militară. Reconversia profesională a personalului și introducerea sistemului de gestiune informatizată a personalului completează imaginea noului management al resurselor umane etc. În acest domeniu, am beneficiat de consultanță valoroasă din partea SUA, Marii Britanii, Germaniei, Franței, Italiei, Greciei și Turciei.

Armata României este astăzi atât de intim legată de Alianță și pentru că principalele state membre (SUA, Marea Britanie, Franța și Germania) au desfășurat programe de sprijin și asistență în domeniul pregătirii și instruirii personalului nostru militar. Aceste programe au ajutat mult la creșterea interoperabilității cu NATO și la pregătirea forțelor pentru apărarea colectivă ca viitor membru al Organizației Nord-Atlantice. Consilierii militari din țările membre NATO, care au asigurat expertiză și consultanță în probleme de restructurare, compatibilitate și interoperabilitate cu armatele occidentale, au merite incontestabile în edificarea actualei armate române, în pregătirea integrării sale euro-atlantice.

Este impresionant efortul general al României, din întreaga perioadă 1990 – 2002, în condițiile austerității bugetare și alocațiilor cel mai adesea insuficiente. Numeroase neîmpliniri își au izvorul în lipsa fondurilor necesare, care a afectat unele domenii-cheie ale reformei. Redimensionarea alocațiilor pentru apărare de la buget (până în 2005, se va asigura un procent de aproximativ 2,4 – 2,5% din PIB) și analiza serioasă a priorităților și resurselor financiare la dispoziție au determinat o revitalizare a domeniilor hotărâtoare pentru integrare.

Conducerea politică a țării își asumă cu curaj răspunderea costurilor aderării, înțelegând și explicând, totodată, populației că, pe termen lung, o asemenea investiție, în propria armată, ca membră a unui sistem colectiv de securitate, este eficientă din punct de vedere al costurilor și benefică în planul dezvoltării economice și sociale.

Firește, costurile cele mai importante le implică înzestrarea armatei. Aceasta va avea o fază de vârf în etapa 2004 – 2007, când vor fi finalizate programe majore, pentru modernizarea dotării cu tehnică de luptă și echipamente specifice câmpului de luptă al noului secol. Vom asigura, prin aceasta, un sistem de conducere prin mijloace de transmisiuni digitale, la nivelul standardelor NATO. Va fi continuată realizarea STAR – 2000 și vor fi implementate sistemele C⁴I la nivel de mare unitate. Prin program este preconizată și operaționalizarea sistemelor moderne de control al traficului aeri-

an, avertizare timpurie, protecția forțelor și implementarea sistemului de recunoaștere „amic – inamic” la principalele categorii de tehnică de luptă, îmbunătățirea preciziei armamentului și realizarea de muniții performante. Vor crește performanțele aeronavelor și navelor și vor fi achiziționate unele mijloace de protecție individuală și colectivă.

România, pregătită să-și asume răspunderea aderării, și-a dovedit deja capacitatea de a acționa ca aliat de facto al NATO. Infrastructura sa, facilitățile pe care le poate asigura Alianței pe teritoriul național sunt valoroase: porturi, aeroporturi, terminale de cale ferată, depozite, facilități medicale, logistice, comunicații ș.a.m.d. Unele dintre ele au fost puse la dispoziția trupelor americane care tranzitează România și asigură rotirea trupelor din Kosovo. La altele se lucrează intens pentru a le moderniza. Beneficiind de ele, NATO poate face față cu succes noilor amenințări la adresa securității, stabilității regionale și globale.

Momentul Praga reprezintă pentru țara noastră o etapă importantă pe drumul spre NATO. Pe acest drum, al integrării, Armata României se prezintă ca o instituție credibilă, având caracteristici asemănătoare armatelor aliate. Structura ei actuală înseamnă aproape un deceniu de muncă, de eforturi intense pentru asumarea valorilor democratice și politico-militare ale Alianței, pentru îndeplinirea unor obiective ce o vor transforma într-o instituție puternică, modernă, într-un partener serios la garanțiile de securitate post-extindere din spațiul regional și european.

Ca țară care niciodată în existența sa nu a generat conflicte și tensiuni în jur, ci s-a afirmat ca un factor generator de securitate, România este, prin armata sa, un garant al păcii și stabilității în regiune, iar relațiile bilaterale excelente pe care le întreține cu statele din Centrul și Sud-Estul Europei îi întăresc poziția unică de candidat cu un aport decisiv la consolidarea dimensiunii sudice a Alianței. Cum paleta riscurilor și amenințărilor la adresa securității Alianței și continentului se extinde tot mai mult pe dimensiunea sudică, prezența României și a armatei sale în rândul statelor, respectiv armatelor NATO este una necesară și credibilă.

Pe fundalul dorinței de cooperare strânsă și eficientă dintre „democrațiile din America de Nord, Europa și, prin regiunea caucaziană, până în Asia Centrală”, invocată cu prilejul reuniunii de la Reykjavik de lordul Robertson, secretarul general al NATO, România are capacitatea de a realiza nu numai un „pod de securitate” între statele Alianței din zona centrală și cea de sud-est a Europei, dar și de a sprijini coridoarele energetice sigure spre zona Caucazului, de a fi în continuare un factor de stabilitate în Balcani. Prin armata sa în plină modernizare, țara noastră poate demonstra oricând că are capacitatea de a contribui la apărarea colectivă și la misiunile întreprinse de Alianță, că este aptă să-și asume responsabilitățile ce decurg din calitatea de viitor membru al NATO.

NATO, GARANȚIE A STABILITĂȚII ȘI SECURITĂȚII

Colonel dr. Ion COȘCODARU

Scurt istoric

Odată cu terminarea celui de-al doilea război mondial, mediul de securitate a cunoscut schimbări majore, aflându-se într-o permanentă evoluție, cu efecte pozitive asupra stabilității și securității, dar, în același timp, cunoscând noi și noi provocări, riscuri și amenințări. Ca urmare, Europa a fost divizată pe criterii ideologice, prin împărțirea sferelor de influență între puterile ieșite învingătoare din marea conflagrație mondială. Pentru a menține un echilibru strategic în domeniul securității și apărării, principalele puteri au decis crearea unor instrumente militare puternice, capabile să asigure promovarea intereselor lor.

Semnarea tratatului de la Bruxelles, în 1948, a arătat hotărârea a cinci state europene (Belgia, Franța, Luxemburg, Olanda și Marea Britanie) de a dezvolta un sistem de apărare care să le dea posibilitatea de a rezista oricăror amenințări, de natură ideologică, politică și militară, care ar fi putut să apară la adresa securității lor, mai ales din partea Uniunii Sovietice.

Astfel, a fost creată, după negocieri cu SUA și Canada, Alianța Nord-Atlantică, bazată pe garanții de securitate și angajamente reciproce, între Europa și America de Nord.

În replică, țările aflate sub controlul ideologic comunist propagat de URSS au decis înființarea unui bloc militar similar, cunoscut sub denumirea de Tratatul de la Varșovia. Se poate spune, astfel, că divizarea între Est și Vest a căpătat, în aceste condiții, consistență juridică și instituțională, reprezentând, totodată, debutul Războiului Rece. Confruntarea și divergențele ideologice, politice, economice, diplomatice și, nu în ultimul rând, de natură militară au caracterizat întreaga perioadă postbelică.

În timp ce țările semnatare ale Tratatului de la Varșovia au adoptat și urmat calea de dezvoltare spre comunism, care s-a dovedit ulterior neviabilă, neperformantă și falimentară, cele aflate în Alianța Nord-Atlantică, având la bază principiile democratice și ale economiei de piață, au cunoscut o dezvoltare înfloritoare, cu o economie performantă, ceea ce a asigurat un ridicat standard de bunăstare și progres propriilor cetățeni.

Încă de la înființare, NATO și-a stabilit ca obiectiv fundamental menținerea și apărarea libertății și securității tuturor membrilor săi, prin mijloace politice și militare, în conformitate cu Tratatul Atlanticului de Nord și Carta ONU. Pe temeiul valorilor comune ale democrației, drepturilor omului și sta-

tului de drept, Alianța s-a preocupat pentru menținerea păcii în spațiul euro-atlantic, concomitent cu asigurarea și sprijinirea dezvoltării economice și sociale a statelor membre.

Sfârșitul ordinii bipolare a avut atât efecte negative, cât și pozitive. În vreme ce spațiul integrat al Europei, corespunzând țărilor NATO, a înregistrat, în continuare, o dezvoltare ritmică în condiții de securitate și stabilitate, țările din centrul și sud-estul Europei, aflate într-o prelungită perioadă de tranziție către democrație și economia de piață, au cunoscut efectele negative ale acesteia, suportând inclusiv perioade de crize majore, generate de tendințele de divizare și autonomizare pe criterii etnice și religioase. Cu toate acestea, dominantă pozitivă a acestei perioade a constituit-o deschiderea spre dialog politic și cooperare a țărilor democratice, a instituțiilor internaționale de securitate, inclusiv a NATO, cu vechii adversari ideologici, pentru consolidarea și menținerea stabilității și securității subregionale, regionale și globale. În aceste condiții, obiectivul central al NATO a căpătat o nouă semnificație și o nouă dimensiune.

Stabilitatea și securitatea regională - priorități ale Alianței

Încă de la începutul anilor '90, Alianța s-a adaptat la schimbările politice survenite în mediul internațional și s-a afirmat ca principal factor în realizarea condițiilor de edificare a noii arhitecturi de stabilitate și securitate în Europa. Țările din centrul și sud-estul Europei, foste socialiste, au început să perceapă NATO ca pe o sursă de stabilitate într-o nouă ordine mondială și ca un exponent credibil al principiilor și valorilor democratice, condiție esențială a dezvoltării economice și a bunăstării sociale.

Inițierea Parteneriatului pentru Pace a permis țărilor foste socialiste să participe la activități de pregătire comună cu armatele statelor membre NATO și să contribuie la edificarea noii dimensiuni de securitate în Europa. Acesta rămâne în continuare un mijloc eficient și benefic pentru armonizarea conceptuală și acțională a capacităților de apărare puse la dispoziție pentru asigurarea stabilității și securității într-un cadru extins și integrat.

În contextul amplificării și dezvoltării cooperării și colaborării internaționale în domeniul securității, decizia politică privind extinderea Alianței și acceptarea în cadrul său a noi membri, provenind inclusiv din rândul țărilor foste membre ale Tratatului de la Varșovia, reprezintă evenimentul de referință al sfârșitului de mileniu. Primirea în organizație a trei noi aliați (Cehia, Ungaria și Polonia) demonstrează că s-a depășit etapa de divizare a Europei și s-a intrat într-o nouă etapă, de cooperare și colaborare.

Summit-ul de la Washington din aprilie 1999 a stabilit o nouă strategie a NATO, care orientează dezvoltarea politică și militară viitoare a Alianței Nord-Atlantice.

În acest sens, au fost luate măsuri organizatorice de adaptare a forțelor militare aliate la noile condiții și cerințe. Astfel, Consiliul Nord-Atlantic a

adoptat un nou concept militar (CJTF - Combined Joint Task Force - Forța Multinațională Întrunită), care a devenit conceptul de bază al operațiilor executate de țările membre NATO și parteneri sub autoritatea ONU și OSCE. Acesta permite Alianței și răspundă într-o manieră flexibilă noilor misiuni, asigurând, totodată, cadrul necesar participării și integrării efortului militar al țărilor parteneri în operațiile de sprijin al păcii conduse de NATO.

Importanța și credibilitatea NATO s-au reafirmat prin participarea constantă și eficientă la gestionarea situațiilor de criză și stabilizarea diferitelor zone de conflict din lume și mai ales din zona Balcanilor, precum și prin dezvoltarea și materializarea unor inițiative destinate creșterii încrederii și cooperării la nivel subregional și regional.

Evenimentele produse la 11 septembrie 2001 au scos în evidență vulnerabilitățile instituțiilor de securitate și țărilor democratice față de noile amenințări și riscuri, din care neoterorismul și crima organizată au atins un nivel de pericolozitate extremă. În aceste condiții, eforturile pentru contracararea lor impun noi modalități de evaluare a riscurilor și amenințărilor, noi metode de acțiune și capacități adecvate pentru combaterea acestora. Caracterul de universalitate al fenomenului terorist, de atac la adresa valorilor-simbol ale democrației și umanității a determinat o nouă dimensiune a relațiilor internaționale și realizarea unui consens politic general pentru acțiunea comună împotriva terorismului.

Lupta cu terorismul presupune o nouă configurare a efortului militar, o nouă dimensionare a spațiului de confruntare, precum și un nou mod de abordare a acestuia. Pentru prima dată de la înființarea sa, NATO a invocat aplicarea articolului 5 din Tratatul Alianței, în scopul contracarării atacurilor îndreptate împotriva membrilor săi. Alianța Nord-Atlantică este în proces de identificare și dezvoltare a noi strategii, concepte și capacități care să permită reacția oportună și eficientă în contracararea amenințărilor începutului de mileniu.

Demersurile Alianței vor fi susținute și amplificate și prin eforturile țărilor din centrul și sud-estul Europei care se racordează la sistemul de valori ale democrației europene și optează pentru integrarea în structurile politice, economice și de securitate europene și euro-atlantice.

Continuarea procesului de extindere a Alianței Nord-Atlantice, prin invitarea de noi membri la Summit-ul de la Praga din toamna 2002, va constitui elementul care va spori rolul și credibilitatea NATO. Tot mai multe surse oficiale din interiorul NATO și din afara acesteia afirmă că majoritatea țărilor membre optează pentru o extindere "robustă a Alianței", deși o decizie finală în acest sens nu a fost luată. Această variantă include un număr de 7 state, care pot fi invitate împreună să devină membri.

În acest context, NATO se preocupă pentru perfectarea de noi modalități de dezvoltare a dialogului și cooperării, în principal cu Federația Rusă și Ucraina, condiție esențială a stabilității și securității europene.

Noua relație cu Rusia este una mai constructivă, mai pragmatică și va asigura, probabil, înlăturarea principalelor diferende care au caracterizat relațiile reciproce din perioada precedentă.

Pe de altă parte, se manifestă un grad sporit de receptivitate din partea oficialităților ruse, care au încetat să mai fie atât de nefavorabile procesului de extindere al Alianței.

Esența noilor relații o reprezintă crearea unui nou consiliu NATO-Rusia, urmând ca Federația Rusă să dobândească drepturi depline în anumite domenii politice în care Alianța a activat preponderent, cum ar fi menținerea păcii, gestionarea crizelor și misiunile de căutare-salvare. Acest nou "Consiliu în 20" permite luarea deciziilor de către Rusia și cei 19 membri ai Alianței în domenii de interes comun.

În ceea ce privește Ucraina, NATO o vede ca pe un stat important care participă la stabilitatea și securitatea Europei. În acest sens, a fost dat un nou impuls Parteneriatului Special cu această țară, semnat la Madrid în iulie 1997, NATO și Ucraina fiind de acord să se consulte referitor la dezvoltarea securității și stabilității euro-atlantice, ca și în domenii precum prevenirea conflictelor, managementul situațiilor de criză și susținerea păcii.

România și demersurile de integrare în NATO

Evoluția viitoare a NATO, în mod special extinderea Alianței, va avea o influență importantă asupra stabilității regionale din Balcani și îndeosebi asupra întregii părți din sud-estul Europei.

Mărirea spațiului Alianței și întărirea flancului sudic al acesteia către o zonă încă nesigură din punct de vedere politic ar atesta mobilitatea și flexibilitatea NATO, precum și disponibilitatea sa de a gestiona eficient și oportun situațiile de criză. Totodată, translația interesului din Marea Mediterană către Marea Neagră va avea drept consecință nu numai extinderea zonei de securitate, ci și o consolidare efectivă a rolului NATO în regiune. Pe această bază, Marea Neagră va crește în importanță, devenind o arteră principală pentru schimburile comerciale, îndeosebi în domeniul energetic, dintre est și vest. Prin aceasta, zona integrată de securitate s-ar mări, iar Marea Neagră ar înceta să mai fie o "mare închisă", devenind o prelungire a bazinului mediteranean către zona Caspică și sursele de energie din Caucaz și Orientul Mijlociu.

În astfel de condiții, opțiunea cea mai favorabilă pentru asigurarea climatului de securitate și stabilitate necesar consolidării democrației și asigurării prosperității economice rămâne, pentru România, integrarea în NATO și în Uniunea Europeană.¹

¹ *Strategia de Securitate Națională a României*, București, 2001

Un spațiu comun de securitate regională și europeană reprezintă cea mai bună pentru protejarea intereselor noastre naționale. În vederea realizării obiectivelor naționale de securitate, România trebuie să se integreze în structurile euro-atlantice și să-și întărească rolul în alte structuri de securitate. Integrarea în NATO este cea mai bună opțiune în vederea accederii la un mediu de securitate colectiv. Calitatea de membru al NATO și al UE va oferi României garanții de securitate într-un spațiu politic european și internațional definit de existența unor factori de instabilitate și de extinderea noilor riscuri și amenințări. Integrarea în NATO și în UE nu reprezintă scopuri în sine, ci modalități prin care România își poate asigura propria securitate.

Opțiunea strategică de integrare a României în NATO este sprijinită substanțial de toate partidele politice și opinia publică românească. Dacă perspectiva de aderare se va concretiza la Summit-ul de la Praga din toamna anului 2002, se poate aprecia că România a făcut pași definitivii pe calea integrării.

Având sprijinul politic al majorității Alianților pentru eforturile de aderare la NATO și bucurându-se de aprecierile constant pozitive față de contribuția substanțială și imediată a României la combaterea terorismului și participarea la gestionarea situațiilor de criză din diverse zone ale globului, țara noastră apare drept un candidat credibil pentru al doilea val al extinderii.

Potrivit angajamentelor asumate, România s-a implicat imediat și într-un mod pragmatic și deschis în aplicarea prevederilor Programului Național Anual de pregătire pentru aderarea la NATO, elaborat conform MAP. Având în vedere importanța și specificitatea acestui Program, România acordă atenție materializării lui, considerând că prin aceasta se vor asigura:

- concretizarea voinței sale politice de a se alătura NATO;
- un mijloc suplimentar de a arăta Alianței că admiterea sa servește obiectivelor și sarcinilor Alianței și contribuie la întărirea stabilității și securității euro-atlantice;
- un dialog mai bine structurat cu Alianța și cu țările aliate, pentru a permite ca momentul aderării să capete substanță.

Consecvență principiilor sale de menținere a contactelor și dialogului politic și militar permanent cu structurile Alianței Nord-Atlantice și de adaptare continuă la schimbările și cerințele acesteia, potrivit intereselor naționale, România și-a propus pentru perioada următoare:

- susținerea implicării Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC) în activități de prevenire a conflictelor, gestionare a crizelor și consolidare a păcii, cooperând în acest sens cu OSCE și alte organizații cu atribuții în domeniul securității;
- adaptarea la cerințele Programului Individual de Parteneriat, corespunzător obiectivelor de interoperabilitate stabilite de către Alianță;
- continuarea participării la Parteneriatul pentru Pace Întărit, în scopul atingerii criteriilor de performanță cerute de calitatea de membru;

- utilizarea Dialogului Individual Intensificat ca modalitate principală de informare reciprocă și pregătire;
- implicarea activă în activitățile Grupului de Coordonare Politică (PCC) destinate stabilirii liniilor politice directoare pentru operațiunile desfășurate sub egida NATO;
- analiza și evaluarea, prin reprezentanții M.A.E. și M.Ap.N. în Comitetul Director Politico-Militar, a Programului Individual de Parteneriat (IPP) și parcurgerea celui de al treilea ciclu al Procesului de Planificare și Analiză a Forțelor (PARP);
- elaborarea unor proiecte concrete, corespunzătoare cerințelor integrării, pentru planificarea resurselor alocate prin Programul de investiții al NATO în domeniul securității (PINS);
- amplificarea relațiilor de colaborare cu Directoratul pentru Gestionarea Crizelor și Operațiilor, în perspectiva constituirii în România a unui Centru Regional de Management al Crizelor.

În cadrul EAPC, România acționează în domenii cum ar fi: securitatea în Sud-Estul Europei, gestionarea situațiilor de criză, controlul armamentelor, zădărnicierea proliferării armelor de nimicire în masă, combaterea terorismului internațional, planificarea apărării și bugetului, controlul democratic și civil asupra forțelor armate, educația și instruirea (în această direcție s-a înființat la Brașov Centrul Regional pentru Managementul Resurselor pentru Apărare, iar Centrul Regional de Pregătire de Stat Major româno-britanic a fost acceptat ca Centru Regional de Pregătire PfP). În acest context, s-a avut în vedere amplificarea prezenței românești în structurile militare ale Alianței.

Potrivit evaluărilor și aprecierilor autorităților politico-militare NATO, precum și ale majorității șefilor de state membre ale Alianței Nord-Atlantice, România este considerată în acest moment un furnizor real de stabilitate și securitate în plan regional și chiar global. Țara noastră a dovedit, prin felul în care a participat la gestionarea situațiilor de criză, în special în zona Balcanică, prin modul în care a asigurat anul trecut președinția OSCE, prin implicarea în lupta împotriva terorismului și crimei organizate, prin modul în care își motivează și își construiește relațiile cu vecinii, că este o țară care tratează cu maturitate și responsabilitate atât problemele de politică internă, cât și pe cele internaționale menite să contribuie în mod pozitiv la întărirea păcii și stabilității.

DIMENSIUNILE STRATEGICE ALE INTEGRĂRII EURO-ATLANTICE

Colonel dr. Nicolae NĂBĂRJOIU

Prin semnarea, la 26 ianuarie 1994, a Documentului-cadru al Parteneriatului pentru Pace, România a făcut un prim pas, foarte important, pentru includerea sa, în perspectivă, ca membru cu drepturi depline în Alianța Nord-Atlantică. Acest moment, coroborat cu încheierea Acordului European în 1993, a constituit o adevărată cotitură în politica externă românească, dovada incontestabilă a atașamentului României la valorile occidentale.

Pregătirea pentru aderare a însemnat o acțiune coordonată, pe multiple planuri, în speranța intrării țării noastre în NATO prin „ușile” sale permanent deschise.

Aderarea României nu s-a produs în 1997 la Madrid, când invitatele s-au numit Polonia, Cehia și Ungaria, nici în 1999, când, la Washington, aniversarea a 50 de ani de la înființarea Alianței s-a făcut fără invitați. În schimb, s-a lansat un nou program de pregătire în vederea aderării și s-a anunțat perspectiva unei noi evaluări a progreselor candidaților în 2002.

Anul 2001 a reprezentat, pentru România, o perioadă de timp pe parcursul căreia au fost obținute reale progrese de natură politică, economică și de restructurare, progrese care au determinat recâștigarea credibilității privind seriozitatea demersurilor țării noastre referitoare la decizia ireversibilă de a accede în NATO și i-au mărit șansele de a fi invitată pentru aderare, cu prilejul Summit-ului de la Praga.

Anul 2002 este anul decisiv pentru admiterea României în structurile euro-atlantice și depinde, în principal, de evoluția vieții politice, economice și sociale din România. În mare măsură, aderarea depinde de ceea ce se realizează în domeniul politicii externe și al reformei armatei, ca și de modul în care se fac cunoscute în statele membre NATO progresele realizate.

Integrarea României în NATO va fi urmarea unei decizii politice conturate ca sumă a dimensiunilor strategice interne și externe ale integrării euro-atlantice. Ea este, în mod categoric, influențată de realizările proprii, de modul de îndeplinire a “Planului-cadru de pregătire a aderării”, a capitolelor din acest plan: politic și economic, apărare, resurse, securitatea informațiilor și aspectele legislative. Sunt stabilite cerințele NATO pentru statul român aspirant la Alianță și se cunosc obiectivele așteptate la momentul aderării, materializate în documente ori în activități.

Dimensiunea politică și economică presupune îndeplinirea de către statul român a următoarele activități mai importante:

- promovarea candidaturii României pentru aderarea la Alianța Nord-Atlantică și crearea condițiilor necesare pentru aceasta, atât pe plan extern, cât și intern;
- stabilirea modalităților de a face cunoscute în mediile occidentale argumentele și realizările României, prin ambasade, delegații parlamentare sau ministeriale, seminarii, conferințe, reviste, broșuri, comunicări etc.;
- identificarea pozițiilor oficiale ale statelor membre NATO privind extinderea Alianței și față de România, a problemelor sensibile prezentate de aceștia în legătură cu țara noastră și stabilirea măsurilor, în mod diferențiat, pentru a determina, pe bază de argumente, votul favorabil;
- realizarea unei democrații autentice, eliminarea tendințelor de încălcare a principiului separării puterilor în stat, respectarea drepturilor omului etc.;
- dezvoltarea economică susținută pentru reducerea decalajului față de țările NATO: creșterea ritmului privatizării și restructurării economiei, fără a genera tensiuni sociale, politică fiscală coerentă față de investiții, îmbunătățirea mediului de afaceri, elaborarea de reglementări favorizante pentru investitorii străini, pentru întreprinderile mici și mijlocii;
- combaterea corupției și crimei organizate, controlul asupra fenomenului și elaborarea de strategii anticorupție, pentru limitarea evoluției acesteia, declararea averilor demnitarilor, reforma administrației publice, diminuarea birocrăției, promovarea numai pe criterii de competență;
- combaterea terorismului, prin măsuri interne și prin participarea la misiuni antiteroriste în străinătate (ISAF/ Afghanistan), aplicarea noii legislații în acest sens (OU.141/2001);
- aplicarea strictă și severă a legilor față de toți cetățenii și în toate împrejurările – în spiritul și litera Constituției –, realizând coeziunea socială, încrederea cetățenilor în autoritățile publice și solidaritatea națională.

O altă dimensiune strategică a integrării o reprezintă **problemele de apărare**, presupunând efectuarea următoarelor activități :

- elaborarea strategiilor, doctrinelor și regulamentelor – compatibile NATO: Strategia de securitate națională, Carta Albă a Guvernului, Strategia militară a României, Doctrina acțiunilor întrunite ale forțelor armate și Doctrina acțiunilor întrunite multinaționale, doctrinele operațiilor categoriilor de forțe, manualele de instrucție, regulamentele militare generale;
- continuarea restructurării și operaționalizării forțelor, în funcție de resursele alocate: desființări, transformări și înființări de structuri milita-

re, operaționalizarea unor mari unități, unități sau subunități, continuarea desfășurării nivelurilor II și III MAP, efectuarea reformei învățământului militar (crearea Universității Naționale de Apărare), restructurarea personalului, reducerea numărului de ofițeri până la realizarea modelului piramidal tip NATO, realizarea interoperabilității structurale, operaționale și tehnice cu armatele statelor membre NATO;

- compatibilitatea cu structurile NATO, participarea la operațiuni ale Alianței, suplimentarea participării la exerciții NATO/PfP și la operații în sprijinul păcii conduse de NATO (KFOR, ISAF);
- execuția bugetară pe bază de programe, derularea programelor privind modernizarea înzestrării Armatei, aplicarea normelor de război tip NATO;
- aplicarea noii concepții logistice: infrastructură standard NATO, redistribuirea spațiilor, lichidarea stocurilor atipice etc.

Dimensiunea generată de **probleme legislative** constă în restructurarea Consiliului Magistraturii, uniformizarea și simplificarea legislației privind investițiile străine, rezolvarea în justiția română a proceselor și litigiilor care au fost promovate pe rol la Curtea de Justiție a Consiliului Europei, legiferarea unitară și coerentă, pe deplin compatibilă cu legislația NATO, cu principiile acquis-ului comunitar.

Problemele de securitate reprezintă o dimensiune importantă pentru aderare, constând în :

- adoptarea Legii privind protecția informațiilor clasificate;
- întocmirea de regulamente pe problematica securității pentru agențiile guvernamentale;
- pregătirea pe bază de program a personalului care va lucra cu informații clasificate;
- continuarea verificării persoanelor care urmează să ocupe funcții în administrația publică sau să lucreze în domeniul informațiilor clasificate NATO.

Dimensiunea umană a integrării cuprinde:

- combaterea traficului cu ființe umane;
- protecția copilului;
- combaterea discriminărilor de orice fel.

Alocarea resurselor bugetare suficiente pentru aderarea la Alianță se constituie într-o nouă dimensiune a integrării, incluzând:

- asigurarea compatibilității structurilor naționale pe probleme de resurse, a procedurilor și mecanismelor necesare cu cele ale NATO;
- instruirea personalului necesar pentru rezolvarea activităților în cadrul NATO, precum și cu NATO;
- confirmarea sistematică cu grupul de experți NATO a folosirii eficiente a bugetului apărării;

- consolidarea bugetului Apărării la 2,43% din totalul bugetului de stat și mărirea cu câte 10%, în fiecare an, a sumei stabilite în USD.

Promovarea imaginii României și contracararea atacurilor la imaginea României presupun prezentarea cu inteligență, argumentat și coerent, către toți partenerii NATO, a progreselor pe care le obține România în domeniile prioritare: politic și economic, militar, financiar, de securitate a informațiilor și legislativ. Se vor reliefa eficiența gestionării proceselor de reformă economică, socială și administrativă, relansarea economiei, combaterea corupției în administrație, privatizarea economiei, independența justiției, cadrul legislativ al investițiilor străine, reforma administrației publice etc. Avem în vedere, aici, totodată, acțiunile pe plan extern ale Președintelui României, reprezentanților Parlamentului și Guvernului cu scopul sensibilizării statelor aliate pentru a nu se opune aderării României: contacte cu parteneri străini, vizite, seminarii, conferințe internaționale etc.

Refacerea deficitului de imagine, produs din cauze externe și interne, va consolida ușoara ameliorare pe care România a înregistrat-o în ultimul timp, determinând atât centrele de influență, cât și opinia publică din unele state membre NATO să recepteze corect realitățile existente.

În acest sens, foarte importantă este informarea sistematică a ambasadelor statelor membre NATO la București în legătură cu evoluțiile în domeniile economic, politic, social și cultural, prin:

- comunicate de presă transmise în limbile de circulație internațională;
- întâlniri cu ambasadorii sau cu responsabilii acestora pe probleme;
- transmiterea de scrisori din partea miniștrilor pentru a semnală evoluții pe teme concrete de interes pentru țara respectivă în relația cu România;
- realizarea unor conferințe de presă comune sau briefing-uri, cu ocazia unor evenimente bilaterale.

Se impune, în același timp, corelarea permanentă a rezultatelor și eforturilor întreprinse pe linie NATO și UE în vederea asigurării convergenței acțiunilor.

La fel de importante sunt:

- invitarea reprezentanților ambasadelor la diverse acțiuni desfășurate de către instituțiile guvernamentale, inclusiv vizite în teritoriu, asigurând o evaluare obiectivă a situației și o bună cunoaștere reciprocă;
- sprijinirea comunității românești din afara granițelor pentru păstrarea identității naționale, culturale și spirituale și pentru identificarea potențialului de suport al acestora în realizarea obiectivelor diplomației românești;
- preocuparea constantă pentru îmbunătățirea statutului juridic și tratamentului minorităților românești din alte state, conform normelor internaționale privind drepturile omului și ale minorităților.

Integrarea României în NATO va fi decisă și ca urmare a analizelor geostrategice care vizează zona acțiunilor politico-militare în Balcani și în Orientul Mijlociu, în afara României, dar în interiorul Alianței, efectuate de experții statelor membre. Realitățile actuale indică faptul că, indiferent de opțiunea de extindere de la Praga, din punct de vedere geostrategic, deci al securității continentale, se impune:

- consolidarea flancului nordic, prin includerea statelor baltice, astfel realizându-se legătura cu Finlanda și suprapunerea cu aliniamentul de extindere al U.E.;
- asigurarea de flanc a Poloniei și Ungariei, prin includerea în Alianță a Slovaciei;
- includerea României și Bulgariei, pentru cuplarea la spațiul european central al NATO a Turciei și Greciei, realizarea supravegherii centralizate a spațiului aerian continental, în ideea abordării balistice a Europei, întărirea controlului spațiului Mării Negre, pentru combaterea crimei organizate și imigrației ilegale, proiecția puterii în zona caucaziano-caspică și în Orientul Mijlociu.

Dar se pot lua în calcul și alte aspecte:

- prin includerea Sloveniei, s-ar izola spațiul de criză al fostei R.F. Iugoslavia și s-ar face o dublă cuplare a Ungariei la Europa Occidentală, consolidând implicit și securitatea statelor neutre din Europa;
- în Balcani ar continua limitarea graduală și lichidarea zonelor de criză;
- în zona caucaziano-caspică, prin includerea în Alianță a Georgiei și, eventual, a Azerbaidjanului, s-ar realiza un control al traseelor resurselor energetice;
- în Orientul Apropiat, printr-un parteneriat strategic cu Israelul și prin parteneriate speciale cu unele state arabe, s-ar reuși promovarea intereselor NATO zonă și în nordul Africii;
- în Asia Centrală, prin acorduri speciale cu unele state din zonă, în special cu Uzbekistanul și cu Kirghizstanul, s-ar obține o proiecție a puterii Alianței.

În acest fel, este de presupus că, în următorii 10-15 ani, Alianța ar putea avea limita estică pe axa Marea Baltică – Marea Neagră, iar cea sud-estică, pe axa Marea Caspică – frontierele nord-estice ale Turciei – Marea Mediterană, asigurând condiții optime de planificare a apărării inclusiv pentru a face față amenințărilor asimetrice.

Dacă se va realiza proiectarea intereselor în zonele extracontinentale (Asia Centrală, Orientul Mijlociu, Nordul Africii), Alianța va depăși statutul de factor de putere euro-atlantic, devenind factor de putere global, fapt ce impune o fundamentală redefinire a competențelor și structurilor, în raport cu noul rol.

Pentru soluționarea fiecărei situații în parte, vor concura, într-o măsură mai mare sau mai mică, trei centre de influență, respectiv, componenta americană, cea europeană și F. Rusă, care, chiar dacă nu va deveni membră a Alianței, va fi angrenată în procesul decizional din domeniul securității continentale și globale prin Consiliul NATO – Rusia.

Se poate concluziona că NATO rămâne singura structură de securitate transatlantică adaptabilă la condițiile geopolitice de perspectivă, credibilă ca element-cheie al viitoarei arhitecturi de securitate transcontinentală, factor de integrare europeană, și s-ar putea număra printre principalii protagoniști ai securității globale.

Viitorul NATO este legat în mod direct de Summit-ul de la Praga, un Summit al redefinirii obiectivelor organizației, al adaptării la noile transformări. România privește cu mare interes acest Summit, pentru că dorește în continuare să-și aducă contribuția, alături de ceilalți membri NATO și PfP, la consolidarea păcii și cooperării în spațiul euro-atlantic, inclusiv la combaterea terorismului.

Pe de altă parte, România așteaptă ca acest Summit să confirme o nouă lărgire, de la Marea Baltică la Marea Neagră, obiectiv unanim acceptat de către toate forțele politice și opinia publică.

Este știut că Strategia de securitate națională, adoptată la 18 decembrie 2001 în Parlamentul României, a consacrat, prin voință națională, obiectivul esențial al integrării în NATO și Uniunea Europeană. Pentru noi, aceasta reprezintă nu o opțiune conjuncturală, ci una în favoarea unor valori comune, pentru modernizare și împotriva marginalizării.

Din punct de vedere economic, urmărim realizarea obiectivelor asumate de România prin Strategia de Dezvoltare pe Termen Mediu, acceptată de Uniunea Europeană.

Din punct de vedere social, un accent semnificativ este pus pe combaterea insecurității individuale.

În domeniul siguranței naționale și ordinii publice, acțiunile vor viza prevenirea și combaterea fenomenului infracțional, protejarea cetățenilor, a proprietății private și publice și a infrastructurii de interes strategic.

În domeniul apărării, România va realiza o capacitate de apărare credibilă, modernă și eficientă, consolidând statutul de generator de securitate în zonă.

Pe plan intern, se desfășoară acțiuni remarcabile: dialog între toate forțele politice, consultări între instituțiile fundamentale ale statului, adoptarea unui amplu set de măsuri legislative de natură economică, pentru întărirea disciplinei financiar-bancare și combaterea spălării banilor, gestionarea crizelor și dezvoltarea unor capacități de tip forțe speciale pentru combaterea acestui fenomen, ca și a Planului de acțiuni prioritare al Guvernului României pentru pregătirea aderării la NATO.

Toate aceste eforturi au ca bază Planul Național de Aderare.

Pe plan extern, România are în vedere adaptarea la toate transformările NATO, U.E. sau altor organizații internaționale ce au propus noi forme de cooperare internațională în acest domeniu.

România este interesată și a demonstrat că poate participa la edificarea unei arhitecturi de securitate europene și euro-atlantice, care să nu ofere doar garanții de securitate, ci și oportunități pentru dezvoltarea altor domenii de cooperare. Suntem activi la diversele forme de cooperare regională în Europa Centrală, Europa de Sud-Est, bazinul Dunării, zona Mării Negre și Caucaz. Considerăm că aceste proiecte nu pot fi o alternativă la integrarea europeană și euro-atlantică, dar, în mod evident, ele pot contribui, în măsura în care sunt fructificate, ca un set de precondiții pe calea pregătirii integrării noastre.

RESTRUCTURAREA ȘI MODERNIZAREA ARMATEI ROMÂNIEI

OBIECTIVELE ȘI STADIUL RESTRUCTURĂRII ȘI MODERNIZĂRII ARMATEI

Locotenent-colonel Gheorghe BADEA

Societatea contemporană ne oferă imaginea unor sisteme fluide, caracterizate de profunde schimbări, uneori surprinzătoare, care, pentru a supraviețui, se restructurează, își redefinesc interesele, își reconsideră legile/relațiile și principiile, creând impresia unui haos mondial, dar în realitate aflându-se într-o stare organizată.

Epoca stabilității relative a intrat în istorie, iar "o nouă ordine mondială nu este un fapt: este o aspirație și o ocazie (...) aceea de a edifica un nou sistem internațional, în conformitate cu noile valori și idealuri, în timp ce vechile lucruri, considerate sigure, se prăbușesc în jurul nostru"².

Cu cât suntem mai aproape de o analiză corectă a mediului internațional, cu atât mai mult constatăm că acesta devine neliniar și "neliniaritatea înseamnă că actul desfășurării jocului posedă o cale de schimbare a regulilor"³.

Această mișcare "browniană", în interiorul sistemului social global, conduce către o reșezare a intereselor și, implicit, a formelor și mijloacelor de atingere a lor, corelate cu schimbările/mutațiile din domeniile tehnologiei, socialului, economicului, politicului și mentalului, deoarece "... lumea este deschisă. Cel pe care îl credeai la mii de kilometri este acum lângă tine ..." ⁴

Contextul și evoluția lumii contemporane au determinat adoptarea măsurilor de restructurare și modernizare a Armatei României. Nu trebuie să ne mai considerăm puternici cu o armată de "cazărmi". Realitățile sunt altele și trebuie să ne aliniem lor.

Procesul de restructurare este dureros, în special, când suntem afectați ca indivizi, dar absolut necesar, pentru a nu fi aruncați din istorie. Prioritatea momentului este să privim în viitor și să nu mai trăim în trecut și, poate,

²George Bush, **Prefață la Strategia de Securitate Națională a SUA** (traducere), Fond Direcția Operații

³James Gleick, **Chaos**, Penguin Books, New York, 1987

⁴Philippe Labarde, Bernard Moris, **Doamne, ce frumos e războiul economic!**, Editura ANTET, București 2001, p. 42.

nici în prezent. Istoria a demonstrat că este dură cu cei slabi și nehotărâți. Contextul geostrategic și geopolitic al viitorului va fi al puterii prin dinamism și forță, prin inteligență. Numai cei pregătiți fac față provocărilor, pe când cei șovăitori și nehotărâți pierd. Prevederea și anticiparea reprezintă doi factori ai realității lumii contemporane.

Factorii care au determinat restructurarea și modernizarea

Fundamentarea noii arhitecturi organizatorice și a cantității de forțe, pe care a trebuit să fie reproiectată resursa de securitate și apărare, a pornit de la identificarea și analiza factorilor principali care determină cantitatea de resursă optimă.

Au fost analizate și s-au luat în calcul, într-un context complementar:

- interesele naționale ale României;
- opțiunea politico-militară a României de integrare în structurile de securitate europene și euro-atlantice;
- mediul de securitate, proliferarea factorilor de risc și evoluția situației politico-militare din spațiul de interes strategic al țării noastre;
- nivelul forțelor convenționale restricționat de Tratatul CFE;
- resursele bugetare alocate;
- cerința modernizării instituției militare, potrivit tendințelor existente pe plan mondial;
- necesitatea interoperabilității, compatibilității și standardizării structurilor militare proprii în raport cu cele ale armatelor statelor membre NATO;
- fizionomia, tipologia și tendințele conflictelor militare;
- realizarea unei delimitări clare între conducerea administrativă și conducerea operațională;
- adaptarea la câmpul de luptă al viitorului, sub forma organizării modulare, dimensionării și realizării unor noi genuri de trupe, în concordanță cu spectrul armamentelor cu care vor fi înzestrate. Prin organizarea structurală, marile unități și unitățile trebuie să devină “suple, manevriere, ușor de condus, în măsură să acționeze întrunit ...”⁵. În timp de pace, organizația militară evaluează caracterul/fizionomia viitorului conflict și își adaptează propriile structuri cerințelor acestora, pentru a nu deveni antagonică.

Analiza a constatat în studierea pe modele simulate și a rezultat argumentarea cantităților de resursă optimă pentru realizarea unei armate de securitate și apărare.

⁵ Vasile Paul, **Conflictele secolului XXI**, Editura militară, București, 1999, p.44

Obiectivele restructurării și modernizării

Obiectivul prioritar al procesului de restructurare și modernizare l-a constituit construcția unei armate de mici dimensiuni, flexibilă, cu mare mobilitate, profesionalizată, înzestrată cu echipamente moderne, capabilă să-și îndeplinească misiunea de garant “al suveranității, al independenței și unității statului, al integrității teritoriale a țării și democrației constituționale”⁶ și să participe la eforturile generale de întărire și de menținere a securității și păcii în Europa și în lume.

Obiectivele realizării unei structuri de forțe interoperabile și compatibile cu armatele statelor membre ale NATO au fost:

- elaborarea unui cadru legislativ nou, specific armatei;
- separarea atributelor politice de cele militare și asigurarea controlului democratic al societății civile asupra armatei;
- elaborarea unui sistem conceptual și doctrinar privind organizarea, înzestrarea, dezvoltarea, instruirea și întreținerea forțelor la pace, în situații de criză și la război;
- creșterea nivelului de profesionalizare, concomitent cu reducerea treptată a efectivelor;
- dezvoltarea unei capacități sporite de gestionare a crizelor;
- realizarea nivelului de interoperabilitate cu sistemul militar NATO și cu forțele armate ale statelor membre, astfel încât forțele noastre să participe, în cadru multinațional, la misiuni de apărare colectivă, specifice art. 5, și de participare activă la operațiunile de răspuns la crize;
- simplificarea procedurilor de comandă și control;
- perfecționarea sistemului de trecere a armatei de la starea de pace la cea de război;
- restructurarea și modernizarea învățământului militar și a sistemului de instruire;
- asigurarea transparenței organismului militar;
- asigurarea și gestionarea eficientă a resurselor.

Construcția forțelor

Procesul de restructurare și modernizare s-a declanșat începând cu anul 1990 și a cuprins mai multe etape.

⁶ Constituția României.

O primă etapă s-a desfășurat în perioada **1990-1995** și a avut ca principal obiectiv ajustarea structurală rapidă și depolitizarea armatei, prin:

- desființarea structurilor politice din armată și scoaterea acestora de sub controlul fostei securități;
- desființarea structurilor destinate activităților în economia națională;
- desființarea structurilor alocate Tratatului de la Varșovia;
- crearea noului cadru legislativ pentru organizarea și funcționarea armatei în conformitate cu cerințele statului democratic, de drept;
- realizarea structurii organizatorice și a cadrului normativ pentru exercitarea controlului civil-democratic asupra Forțelor Armate;
- aplicarea măsurilor de reducere a armamentelor și forțelor convenționale potrivit prevederilor Tratatului de la Paris;
- crearea cadrului legislativ și a structurii de forțe pentru participarea la misiuni de menținere a păcii și umanitare sub egida ONU;
- declanșarea unor programe de modernizare a înzestrării;
- reorganizarea structurii de forțe, renunțându-se la eşaloanele tip divizie și regiment, în favoarea structurilor de tip corp de armată și brigadă.

A doua etapă a inclus perioada **1995-1997** și a vizat:

- operaționalizarea structurilor realizate în prima etapă;
- finalizarea reorganizării structurale a armatei, pe eşaloanele: batalion, brigadă și corp de armată;
- declanșarea procesului de realizare a interoperabilității cu armatele statelor membre NATO, pe baza obiectivelor de interoperabilitate stabilite în cadrul primului ciclu PARP;
- reorganizarea învățământului militar;
- finalizarea reorganizării structurilor nominalizate să participe la acțiuni de menținere a păcii.

În perioada 1997-2000 s-a desfășurat **cea de-a treia etapă**. Primul an, 1997, a consemnat realizarea următoarelor activități:

- finalizarea analizelor și studiilor pe baza cărora a fost elaborată prima Concepție de restructurare și modernizare a Forțelor Armatei României, denumită "Armata 2000";
- promovarea către Consiliul Suprem de Apărare a Țării a propunerilor de restructurare a unor mari unități, unități și formațiuni din compunerea de pace a armatei (Hotărârea Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 0103/1997);

- reorganizarea Ministerului Apărării Naționale și a Statului Major General, în conformitate cu Hotărârea Guvernului României nr. 110/14.04.1997.

Noile structuri organizatorice au fost concepute astfel încât să fie interoperabile cu cele similare din armatele euro-atlantice.

În principal, măsurile au vizat reorganizarea în sistem modular, integrat, a Statului Major General, având în compunere module (nivel direcții) J1 - J8, precum și secții, birouri și compartimente independente.

- au fost desființate unele structuri, care nu se justificau în noua compunere de pace a armatei, aprobate de Consiliul Suprem de Apărare a Țării prin Hotărârea nr. 0103/1997, astfel: 3 brigăzi luptătoare; 2 comandamente de brigăzi de radiolocație și un comandament de regiment de artilerie antiaeriană; 13 batalioane (similare) de artilerie, rachete, pontonieri, protecție N.B.C., căi ferate, geniu; 11 formațiuni logistice (depozite carburanți-lubrifianți, materiale de intendență, muniții și mixte); 9 subunități de tip companie (baterie) și pluton independente; 27 unități tip "cadre" din compunerea marilor unități luptătoare; 1 centru militar municipal;
- au fost transformate unele mari unități și unități în centre de mobilizare, în scopul reducerii costurilor de funcționare a armatei;
- au fost redimensionate 15 grupuri de aviație și organele militare teritoriale;
- au fost reorganizate în sistem modular comandamentele statelor majore ale categoriilor de forțe ale armatei, realizându-se interoperabilitatea cu Statul Major General și structurile similare din armatele NATO;
- a fost experimentată noua structură organizatorică a brigăzii mecanizate din compunerea Forțelor de Acțiune în Situații de Criză;
- au fost reorganizate, prin transformare și comasare, centrele de pregătire și perfecționare a pregătirii cadrelor, rezultând școlile de aplicație ale armelor; ca urmare, au fost desființate 2 instituții de învățământ din cele existente.

În ședința Consiliului Suprem de Apărare a Țării din 18.06.1999 s-a hotărât ca restructurarea și modernizarea armatei să se realizeze în limita a 112.000 militari și 28.000 civili și o linie de bugetare multianuală de 710 mil. USD în anul 2000, care să evolueze la 1.190 mil. USD în anul 2007.

În condițiile restrângerilor bugetare, s-a optat pentru varianta de restructurare și apoi modernizare a înzestrării, pentru a avea mai multă siguranță în realizarea obiectivelor stabilite.

Trebuie avut în vedere că, în perioada de creare a noii structuri, se realizează, totuși, modernizarea parțială a unor componente operaționale, ca urmare a finalizării programelor aflate în curs de derulare.

Perioada 2000-2007 prevede realizarea “Structurii de Forțe” în două faze:

- Faza întâi (2000-2003) vizează restructurarea și operaționalizarea structurii de forțe la nivelul cerințelor minime, impuse de necesitatea asigurării unei capacități defensive credibile și a nivelului de interoperabilitate planificat și asumat de România prin programul PARP;
- Faza a doua (2004-2007) se referă la modernizarea înzestrării și continuarea realizării capacității operaționale a structurilor armatei.

Obiectivele acestei etape constau în:

- realizarea unei forțe de securitate mai compacte, modulare, suabile și flexibile, cu posibilități de desfășurare (dislocare) și susținere în teatru, care să asigure îndeplinirea cerințelor Strategiei Militare a României și să răspundă noului mediu de securitate;
- eficientizarea structurilor de comandă și control, dotate cu sisteme moderne de comandă, control, comunicații, computere și informații (C⁴I) și capabile să treacă rapid de la starea de pace la cea război și să sincronizeze toate acțiunile militare necesare pentru diminuarea riscurilor sau amenințărilor la adresa securității naționale;
- realizarea unui sistem de mobilizare flexibil;
- realizarea capacităților și stării de pregătire de luptă ale forței pe baza resurselor financiare la dispoziție.

Noua structură de forțe trebuie să asigure:

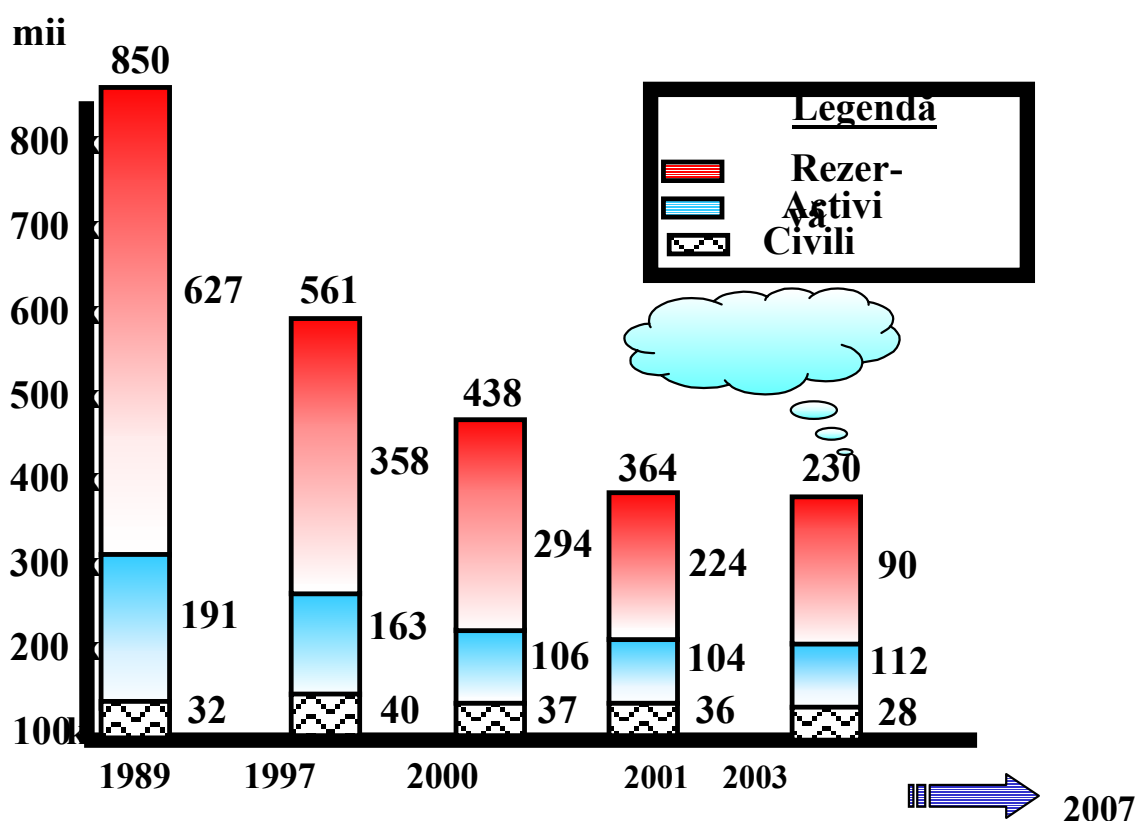
- apărarea națională a României;
- apărarea colectivă conform Art. 5 din Tratatul de la Washington;
- contribuția la securitatea regională și europeană;
- participarea la acțiuni de tip non-Art. 5 – operații de răspuns la crize (CRO);
- generarea de economii care să permită creșterea nivelului de instruire, modernizarea echipamentelor, îmbunătățirea calității vieții pentru o forță profesionistă.

În conformitate cu opțiunea politică fundamentală a României de integrare în structurile euroatlantice de securitate, **Ministerul Apărării Naționale va continua cu fermitate procesul de restructurare și modernizare a Armatei României**, urmărind derularea acțiunilor și măsurilor stabilite pentru realizarea lor în planurile-cadru, elaborate în acest scop și aprobate prin hotărâri ale Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

Restructurarea armatei și integrarea în NATO sunt procese complementare. În ultimii opt ani, efectivele Armatei au fost reduse de la 320.000 la 101.000 de oameni. Aproximativ 50 % din această diferență se datorează reducerii funcțiilor sau desființării unităților militare.

Din 1989, armata și-a redus structura de forțe la război de la 850.000 la 230.000, iar personalul militar activ de la 280.000 la 112.000.

Continuând procesul de restructurare, armata va ajunge în final la 75.000 militari și 15.000 civili

“Structura de Forțe 2003” este organizată astfel:

- Statul Major General;
- trei departamente;
- unitățile subordonate structurilor centrale:
- trei categorii de forțe.

Ministerul Apărării Naționale
Departamentul pentru Integrare Euro-Atlantică și Politică de Apărare
Departamentul pentru Relația cu Parlamentul, Armonizare Legislativă și
Relații Publice;
Departamentul Pentru Armamente
Statul Major General
 Structuri Centrale
 Comandament Operațional

<u>Forțele Terestre</u>	<u>Forțele Aeriene</u>	<u>Forțele Navale</u>
<p><i>Forțe cu grad ridicat de operativitate (Active)</i></p> <p>6 Brigăzi de Luptă 3 Brigăzi de Sprijin de Luptă 1 Brigadă Logistică</p> <p><i>Forțe cu nivel de operativitate scăzut(Teritoriale)</i></p> <p>2 Comandamente de Corp de Armată 9 Brigăzi de Luptă 5 Brigăzi de Sprijin de Luptă 2 Brigăzi Logistice</p>	<p><i>Forțe cu grad ridicat de operativitate (Active)</i></p> <p>1 Flotilă de Transport Aerian 1 Brigadă RAA 1 Regiment RAA 5 Baze Aeriene/ Elicoptere 1 Centru Radiolocație 1 Batalion de Transmișiuni 1 Centru de Război Electronic</p> <p><i>Forțe cu nivel de operativitate scăzut(Teritoriale)</i></p> <p>1 Comandament de Divizie Aeriană 1 Regiment RAA 1 Regiment de Geniu 2 Escadrile de Instrucție</p>	<p>Comandamentul Flotei Maritime Comandamentul Flotei Fluviale</p> <p><i>Forțe cu grad ridicat de operativitate (Active)</i></p> <p>1 Fregată 5 Divizioane Nave de Luptă 1 Centru de Război Electronic și de Observare 1 Centru de Scafandri 1 Batalion Infanterie Marină</p> <p><i>Forțe cu nivel de operativitate scăzut(Teritoriale)</i></p> <p>1 Regiment de Transmișiuni 2 Divizion Nave 1 Bază Maritimă 1 Bază Fluvială</p>

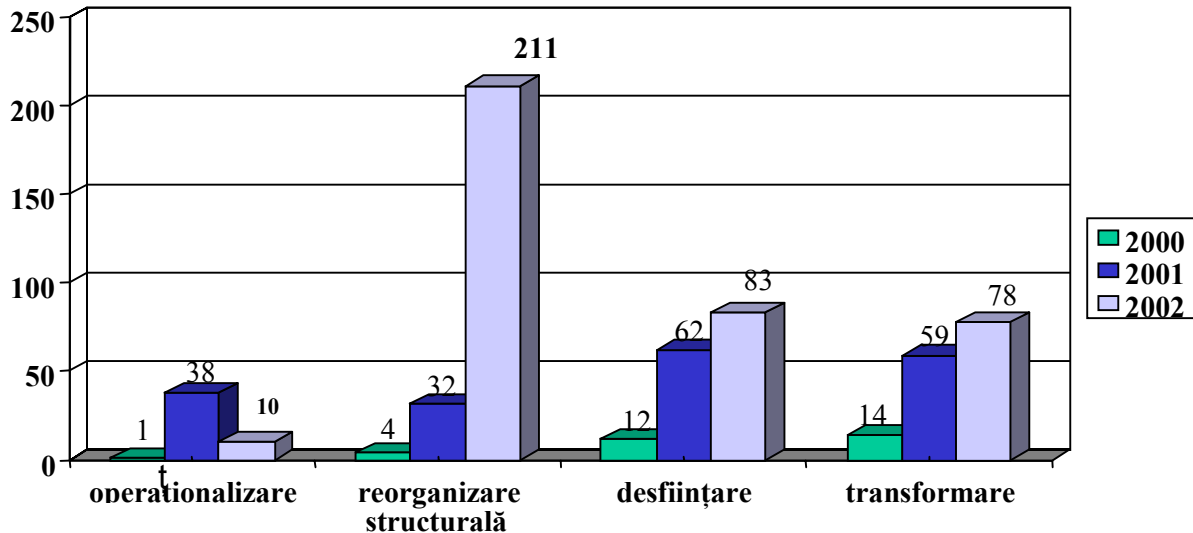
Structura de Forțe 2003 se realizează în funcție de capacitatea operativă și posibilitățile de reacție, pe următoarele niveluri acționale:

Forțe active cu capacitate de luptă ridicată (The Readiness Forces - HRF), capabile să îndeplinească, în funcție de nevoi, întreaga gamă a misiunilor (full-spectrum). Viteza de reacție a acestor forțe este de 7 zile, pe teritoriul național, și de până la 30 de zile, dacă vor fi solicitate să acționeze în cadrul unei forțe multinaționale. Încadrarea acestor forțe va fi de minimum 80% (din care 90% profesioniști și 10% militari în termen), asigurate în procent de 100% la echipamentele majore. Cel puțin 30% din timpul de instrucție al acestora este destinat pentru exercițiile de instruire specifice operațiunilor de sprijin al păcii (PSO) și a misiunilor specifice Articolului 5, inclusiv misiunilor pentru protecția forței.

Forțe teritoriale cu nivel de reacție redus (The Forces at Low Readiness - FLR), destinate pentru întărirea primului nivel și asigurarea rotirii (înlocuirii) forțelor, în operații de răspuns la crize, după ridicarea capa-

cității de luptă în termen de până la 90 de zile. Nivelul de încadrare al acestor forțe este prevăzut să fie de 30-70%.

Compunerea și misiunea fiecărei unități (active, teritoriale sau de rezervă) determină nivelul resurselor alocate pentru a sprijini capacitatea sa operativă. Spre a se ajunge la dimensiunea Structurii de Forțe 2003 au fost sau vor fi desființate 186 de unități și mari unități, transformate 162 de unități și mari unități, reorganizate structural 270 de unități și mari unități.

Forțele destinate desfășurării acțiunilor militare rapide, “speciale” cresc, ca pondere, în structura generală a armatei, în detrimentul celor clasice, greoaie. Aceste forțe sunt mai costisitoare, fiindcă au nevoie de înzestrare cu echipamente de vârf. Trebuie să fim de acord că “noțiunea de ieftin și scump este foarte relativă; totul depinde de timpul la care se referă și de prețul pe care-l pui pe viitorul țării tale și al neamului tău, și nu trebuie uitat că-n această materie ceea ce este astăzi ieftin, mâine poate să nu mai fie nici scump, nici ieftin, ci fatal”⁷.

Construcția generală s-a axat pe două coordonate majore: **accent regional pe rolul tradițional al armatei noastre și o forță mixtă, echilibrată, aptă să-și îndeplinească misiunile**, care, la început de mileniu, se preconizează a fi mai mult din sfera situațiilor de criză și a conflictelor armate de mică intensitate.

În acest context, procesul îmbină două cerințe:

- **una funcțională**, care stabilește tipul de forță ce trebuie construită ca parte a sistemului social;
- **una social-acțională**, care stabilește gradul de utilitate și concepția de întrebuințare a forțelor destinate apărării.

⁷ Mihai Cioc, **Pagini din gândirea economică militară românească**, Editura Militară, București, 1983, pp.24-25

Restructurarea – necesitate și modernitate

Revizuirea și reducerea structurilor militare are loc în contextul schimbărilor tehnologice, socio-politice și culturale, ale concepțiilor de securitate și politică externă, precum și al atitudinilor specifice democrației și societăților industriale ale celui de-al Treilea Val.

Construirea noii structuri de forțe a Armatei României a pornit de la "analiza relației...conceptuale dintre scop și mijloace în cadrul acțiunii intenționale"⁸ și de la necesitatea creării unei **armate de securitate la pace, care la război să se transforme într-una de apărare**, și care să răspundă nevoilor naționale și cerințelor Alianței Nord-Atlantice. Conceptul de armată de securitate presupune realizarea unei structuri de forțe pe "etaje" sau niveluri de pregătire, în funcție de capacitatea de luptă/operativă și posibilitățile de dislocare și întrebuintare a armatei la pace, în situații de criză și la război, pentru menținerea cadrului de normalitate, de afirmare și de dezvoltare a poporului român și, în cooperare cu celelalte instituții ale statului, garantarea și promovarea intereselor naționale, în domeniul relațiilor internaționale.

Problema care se pune este cea a **raportului modernizare – cost - eficiență**. Având în vedere că în anul 2003 este planificată încheierea procesului de restructurare, iar începând cu 2004 începe etapa modernizării, costurile nu sunt mari, mai ales dacă introducem în ecuație și apărarea interesului național. Înzestrând armata cu cele mai performante echipamente, chiar dacă acum pare un efort financiar imens, el va fi amortizat în timp, prin menținerea unui timp mai mare în exploatare și prin creșterea eficienței forțelor armate. Modernizarea va viza înzestrarea cu echipamente de ultimă generație.

Trăim în timpul în care se dezvoltă germenii unor noi relații internaționale, și anume rolul tot mai activ, în viitor, al alianțelor militare ca instrument politico-economico-militar de impunere a voinței și promovării intereselor. Acestea se vor situa, în raporturile internaționale, probabil pe locul III, după cele politico-diplomatice și cele economice.

Structura de forțe trebuie să răspundă următoarelor cerințe: realizarea unui potențial al forței capabil să descurajeze prin inteligență, pricepere, hotărâre și putere de angajare; asigurarea, la un prag minim, a necesarului de securitate; realizarea capacității de reacție la nivelul angajamentelor asumate față de NATO; capacitate mărită pentru forțele declarate disponibile pentru misiuni de menținere a păcii; realizarea obiectivelor de interoperabilitate și a celor de parteneriat.

Aderarea la structurile europene și euro-atlantice reprezintă confirmarea apartenenței la valorile bazate pe principiile democrației, liber-

⁸ Gerg Henrik von Wright, **Normă și acțiune**, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982, p. 241

tăților individuale și ale statului de drept. Cheltuielile pentru securitate ale României ar fi mai mici în NATO, decât în afara acesteia.

Capacitatea de organizare a forței, dimensionată în funcție de misiunile primite, va conferi un avantaj în economia și protecția acesteia. Posibilitatea de a desfășura operații întrunite va asigura o mai mare corelare între precizia și puterea angajării forțelor, oferind comandanților o gamă mai largă de opțiuni și variante de răspuns, mai flexibile și mai precise.

Logistica va fi adaptată necesităților forțelor aflate într-o mișcare și dispersare continuă, asigurând aprovizionarea acestora la termene mai scurte.

Indiferent de cât de sofisticate vor fi tehnologiile care apar, esențiale în asigurarea succesului pe câmpul de luptă al viitorului vor rămâne logica, inteligența, creativitatea și adaptabilitatea luptătorului în fața situațiilor dinamice.

CONTROLUL CIVIL - DEMOCRATIC ASUPRA ARMATEI

Maior Nelu PETRE
Alina MACOVEI

Parte componentă a societății politice, armata este, în același timp, parte componentă a societății, pe care, la nevoie o apără. În această idee, asistăm, de mai mult timp, la dezbateri dintre cele mai incitante referitoare la relațiile civili-militari.

Controlul democratic asupra armatei se poate defini ca ansamblul prerogativelor, conferite de Constituție și lege, autorităților societății politice – democratic alese sau legal instituite – de a stabili cadrul normativ privind organizarea, funcționarea și responsabilitățile organismului militar, de a-i fixa limitele de acțiune, precum și de a verifica modul în care activitatea acestuia este conformă dispozițiilor legii și hotărârilor autorităților competente.

Pentru exprimarea acestui control s-au utilizat și se utilizează diverse sintagme: control democratic, control politic, control parlamentar, control civil. Este de menționat, fie și sumar, că, deși sfera lor de cuprindere se intersectează parțial, acestea nu sunt entități identice, ci exprimă, nuanțat, tipuri de control prevăzute de lege, executate de anumite autorități publice. Există totuși autori care apreciază că anumiți termeni sunt identici: “În prezent, în literatura existentă în acest domeniu, expresia “control civil” este interșanjabilă cu cea de “control politic”.⁹ Se consideră că termenul “civil” ar semnifica, aici, simpla predominanță a instituțiilor civile, fondate pe suveranitatea poporului, în procesul de luare a deciziilor referitoare la apărare și securitate.

Forme de control civil-democratic asupra armatei

Controlul civil subiectiv constă în maximizarea puterii civile, adică a unuia sau a câtorva grupuri civile, în absența unui corp ofițeresc profesionist. Dat fiind numărul mare al grupurilor civile dintr-o societate, este imposibilă maximizarea puterii lor ca întreg în raport cu armata. Controlul civil subiectiv implică relațiile de putere între grupurile civile, unele dintre ele invocându-l ca mijloc de a-și spori puterea în detrimentul altora. De asemenea, acest tip de control poate fi utilizat și de grupurile lipsite de putere asupra armatei în disputele cu alte grupuri care dețin o asemenea putere.

⁹ Rudolf Joó, *Le contrôle démocratique des forces armées, Cahiers de Chaillot*, Institutul de Studii de Securitate, Uniunea Europei Occidentale, Paris, 1996

Controlul civil prin clasa socială este specific secolelor XVIII și XIX, când aristocrația și burghezia europeană luptau pentru a obține controlul forțelor armate. În acest fel, instituțiile militare au furnizat un „câmp de luptă” pentru conflictele dintre aristocrație, care domina forțele armate, și burghezia liberală, care va începe să folosească din ce în ce mai mult în favoarea sa conceptul de control civil. În prezent, acesta nu mai are nici o relevanță.

Controlul civil obiectiv are în vedere maximizarea profesionalismului militar și, în același timp, înțelegerea controlului civil ca un concept analitic, independent de perspectivele grupului. Puterea politică este distribuită între grupurile militare și cele civile, care influențează cel mai mult apariția atitudinilor și comportamentelor profesionale în rândul membrilor corpului de ofițeri. Esența acestui tip de control constă în recunoașterea unui profesionalism militar autonom, spre deosebire de controlul civil subiectiv ce neagă existența unei sfere militare independente.

Corelând gradul înalt de profesionalizare a organismului militar cu gradul de putere politică pe care acesta o deține și cu ideologia dominantă în stat, se desprind trei pattern-uri ale relației civili-militari: *putere economică scăzută și ideologie antimilitară* (liberalism, fascism sau marxism); *putere politică mare și ideologie promilitară* (conservatorismul); *putere politică scăzută și ideologie promilitară* – societate ce nu este amenințată de pericole imediate și conturate, dominată de conservatorism sau de o altă ideologie compatibilă cu viziunea militară (*putere politică mare și ideologie antimilitară* este o combinație imposibilă).

Controlul civil obiectiv tipic este caracterizat de „sterilitatea” din punct de vedere politic a armatei. În acest mod, este produs cel mai scăzut nivel posibil al puterii politice a militarilor în relație cu toate grupurile civile și, în același timp, este prezervat elementul esențial al puterii necesar existenței profesiei militare.

Un veritabil control nu poate fi exercitat decât *potrivit unor competențe stabilite de lege*. Pentru aceasta, societatea politică dispune de prerogative care-i permit să edicteze normele juridice, să le pună în aplicare, să verifice modul în care acestea sunt respectate și să ia măsurile ce se impun, în cazul încălcării lor. Pârghiile legale prin care acestea se exercită diferă de la stat la stat, în funcție de ordinea constituțională a fiecăruia. În privința controlului exercitat de **societatea politică** în România postdecembristă, credem că cele mai importante pârghii sunt deținute de autoritățile publice prevăzute în Constituție.

O atenție deosebită a fost acordată în ultimii ani controlului parlamentar al serviciilor de securitate, ca și asupra politicilor de informații, nu numai în România, ci pretutindeni în lumea democratică. Un element important l-a constituit înființarea Autorității Naționale de Securitate în anul 2000, în principal cu scopul de a asigura un punct de legătură cu Oficiul de Securitate al NATO.

În afara controlului democratic exercitat de societatea politică, menționăm faptul că există și un control indirect, am putea spune “atipic”, exercitat de **societatea civilă**, prin diversele sale componente. Spunem “atipic”, întrucât este prevăzut de lege, dar există unele dimensiuni ale sale care se aplică în mod particular. Menirea acestui tip de control este, ca și a celui direct exercitat de societatea politică, de a garanta că armata își păstrează, în orice circumstanțe, locul și rolul constituțional în asigurarea securității și apărării naționale.

Controlul democratic asupra armatei exercitat de societatea politică

Președintele României

Președintele României nu dispune de o putere absolută în exercitarea atribuțiilor, mai ales în ceea ce privește atribuțiile care se referă la domeniul militar, acestea fiind strict determinate de Constituție (marea lor majoritate sunt supuse acordului Guvernului sau Parlamentului, ori controlului *a posteriori* al Parlamentului).

Totuși există o serie de pârghii constituționale și legale prin care Președintele României poate exercita un veritabil control asupra armatei, și anume: conform art. 77 din Constituție, președintele promulgă legile adoptate de Parlament referitoare la organismul militar, numește primul-ministru și Guvernul, prin decret, poate declara, cu aprobarea prealabilă a Parlamentului, mobilizarea parțială sau generală a armatei, în caz de agresiune armată îndreptată împotriva țării, ia măsuri în vederea respingerii agresiunii și le aduce neîntârziat la cunoștință Parlamentului, instituie starea de asediu sau starea de urgență.

Controlul exercitat de Parlamentul României

Conform prevederilor art. 58 alin. (1) din Constituția României, Parlamentul este nu numai organul reprezentativ suprem al poporului român, ci și unica autoritate legiuitoare a țării. În domeniul de referință, rolul crucial al Parlamentului se manifestă în cadrul legislativ pe care îl definește pentru armată și se referă la: rolul organismului militar, bugetul, dimensiunea și structura sa, Strategia de Securitate Națională a României, ratificarea tratatelor și acordurilor internaționale referitoare la domeniul militar, pregătirea populației, economiei și teritoriului pentru apărare, regimul stării de asediu și regimul stării de urgență, alte acte normative care au incidență cu activitatea Armatei, dar și la cerințele strategice și prioritățile pe care le are în anumite perioade.

De asemenea, Parlamentul acordă votul de încredere Programului și Listei Guvernului, din care face parte și ministrul apărării naționale. O altă

varietate de control exercitată de Parlament o constituie controlul exercitat prin dări de seamă, rapoarte, informări, documentații, mesaje, programe etc., în cadrul acestora existând deseori referiri la misiunile militare.

Comisiile de apărare, ordine publică și siguranță națională din Parlament au, în principal, atribuția de a examina, pe fond, toate proiectele de lege, ordonanțele de urgență și ordonanțele emise de Guvern, precum și propunerile legislative transmise Parlamentului, care privesc probleme de interes din sfera de activitate a armatei. Un alt tip de control exercitat de Parlament este prin intermediul întrebărilor și interpelărilor la care, în conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, "Guvernul și fiecare dintre membrii săi sunt obligați să răspundă".

Controlul exercitat de Guvern

Componentă a puterii executive, Guvernul are atribuții importante în domeniul controlului democratic asupra instituției militare, care decurg din rolul conferit de Constituție, îndeplinit prin două funcții: asigurarea politicii interne și externe a țării și exercitarea conducerii generale a administrației publice. Prin exercitarea dreptului de inițiativă legislativă, Guvernul înglobează în proiectele actelor normative propriile exigențe în privința întregii activități a armatei. Trebuie menționat că aceste proiecte de acte normative se referă nu numai la activitatea armatei în interiorul țării, ci și activitatea externă, în sensul că Guvernul aprobă sau negociază tratate internaționale care urmează să fie încheiate în plan departamental sau la nivel statal.

Un rol aparte în cadrul controlului exercitat de Guvern revine **primului-ministru**, care este desemnat, prin lege, și vicepreședinte al Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

Consiliul Suprem de Apărare a Țării

Are posibilitatea să analizeze și să propună Parlamentului pentru aprobare: concepția fundamentală de apărare a țării, structura sistemului național de apărare, declararea stării de război, suspendarea în caz de război a ostilităților, încheierea armistițiului sau încetarea stării conflictuale.

Consiliul are în atribuții nu numai analizarea și prezentarea unor soluții forurilor în drept, ci și aprobarea unor măsuri care sunt de natură să impună serioase limite activității armatei, astfel încât acestea să nu acționeze decât în cadrul unor repere legal stabilite.

Astfel, Consiliul aprobă, în urma analizei: organizarea generală a armatei și a celorlalte componente ale sistemului național de apărare, planul de mobilizare a economiei naționale pentru război, orientările de bază în domeniul relațiilor internaționale militare și mandatul delegațiilor care participă la negocierea și încheierea unor acorduri și tratate privind apărarea țării, proiectele tratatelor și acordurilor internaționale în domeniul apărării naționa-

le, rapoartele prezentate de conducători ai organelor administrației de stat cu atribuții în domeniile apărării naționale și siguranței naționale etc.

Controlul exercitat de ministrul Apărării Naționale

Ministrul Apărării Naționale este civil, îndeplinind atât o funcție politică (membru al Guvernului), cât și una de comandă (coordonator al activității ministerului, având ca organ consultativ în exercitarea funcției de comandă Colegiul Ministerului).

Inițiative legislative ale Ministerului Apărării Naționale (1990-2001) concretizate în acte normative ce reglementează activitatea ministerului:

An	1990	1991	1992	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Tipologie											
Legi	1	1		1	2	2	2	1	1	2	4
Hotărâri ale Parlamentului											6
Ordonanțe de guvern				1				3		2	
Ordonanțe de urgență ale guvernului									3	4	3
Hotărâri de guvern			1	1		3	1	4	6	13	26
Total	1	1	1	3	2	5	3	8	10	21	39

Controlul exercitat de autoritatea judecătorească

Potrivit prevederilor legislației românești, personalul militar și civil din Armata României răspunde în fața justiției în condiții identice cu toți cetățenii țării, atât pentru faptele săvârșite în legătură cu serviciul, cât și în afara acestuia, iar instanțele judecătorești, prin filtrele legale de care dispun, controlează activitatea tuturor membrilor armatei în situația în care aceștia se abat de la prevederile legale.

În materie penală, controlul activității judecătorești asupra organismului militar se exercită prin intermediul parchetelor și instanțelor judecătorești militare, iar în materie civilă, controlul jurisdicțional asupra Armatei se exercită prin parchetele și instanțele civile, cadrele militare implicate în astfel de litigii fiind judecate de aceste instanțe.

Controlul exercitat de alte autorități publice

Curtea Constituțională, care asigură controlul constituționalității legilor, în conformitate cu prevederile legii fundamentale din 1991, hotărăște asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești privind neconstituționalitatea legilor și a ordonanțelor și are posibilitatea de a propune pentru rezolvare sau soluționare aspecte considerate neconstituționale în cuprinsul unor proiecte de acte normative sau a unor acte normative din domeniul apărării.

Curtea de Conturi, ca autoritate publică autonomă pentru exercitarea controlului asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare ale statului și ale sectorului public, are importante atribuții și în exercitarea controlului democratic asupra armatei. Atribuțiile Curții de Conturi, referitoare la controlul preventiv, controlul ulterior, desfășurarea atribuțiilor jurisdicționale constituie elemente de control privind activitatea în sfera financiară a organismului militar.

Instituția Avocatul Poporului este concepută în vederea protejării persoanelor fizice față de abuzurile posibile din partea autorităților administrației publice, reprezentată de ministere, departamente, autorități publice autonome, prefecti, serviciile publice descentralizate ale ministerelor și celorlalte organe centrale, administrația publică locală etc., precum și de funcționari sau alți reprezentanți ai acestor organe. Controlul special exercitat de Avocatul Poporului poate contribui la o mai bună cunoaștere și rezolvare a unor stări negative din activitatea desfășurată de armată, asigurând creșterea gradului de respect față de drepturile și libertățile personalului militar și civil din armată.

Controlul democratic asupra armatei exercitat de societatea civilă

Element structural al relației armată - societate, controlul indirect exercitat de societatea civilă asupra elementului militar constituie un domeniu de actualitate pentru toate statele europene în perioada de după Războiul Rece. Experiența acumulată în acești ani a demonstrat că subiectul se dezbate în continuare nu numai pentru faptul că este un proces care se prelungește în timp, dar și pentru că metodele și procedeele de control pot fi neîncetat perfecționate și adaptate schimbărilor intervenite la nivelul societății.¹⁰

¹⁰ Karl W. Haltiner, *Democratic control of armed forces: Renaissance of an issue?* Material prezentat la cel de-al 4-lea Simpozion Internațional de Securitate din cadrul Programului Special ERGOMAS, Geneva, 14-19 noiembrie 2000

Și în România, ca și în celelalte state est-europene, s-au afirmat în această perioadă elemente ale societății civile, constituite din sindicate, ligi, fronturi, asociații patronale, profesionale, recreative, religioase etc., organizații, grupări, fundații, grupuri de interese, vecinătate, familie și organizații neguvernamentale.

Și mijloacele de informare în masă, cu o importantă parte care formează elemente ale societății civile, au cunoscut o deosebită ascensiune atât ca număr, cât și în planul diversității.

Între toate aceste elemente și armată s-au produs mutații relaționale deosebite în ultimii ani. Dacă înainte de anul 1989, organismul militar era închis, puțin transparent, în prezent, marea majoritate a problemelor cu care se confruntă, cu excepția celor cu specific deosebit, sunt cunoscute de societate, sunt dezbătute în cadrul unor organizații neguvernamentale, în demersul factorilor militari de clădire a unui climat de încredere care trebuie să domine relația dintre elementul militar și societate.

Pentru realizarea comunicării, structurile militare și-au înființat și și-au dezvoltat structuri specializate în relații publice, care au misiunea de a asigura interfața structurii militare cu structurile civile.

De asemenea, s-au statornicit și diversificat relațiile dintre instituția militară și organizațiile sindicale din interiorul structurilor militare sau din afara acestora. Organizațiile sindicale sunt consultate la elaborarea proiectelor de acte normative care au incidență cu activitatea pe care ele o desfășoară. În același timp, au dreptul, conform legii, de a primi informațiile necesare pentru negocierea contractului colectiv de muncă, a condițiilor de protecție a muncii, precum și datele referitoare la constituirea și folosirea fondurilor destinate îmbunătățirii condițiilor la locul de muncă.

Propunerile, sesizările și revendicările sindicatelor din sectorul de apărare sunt dezbătute în cadru organizat, ca urmare a prevederilor *H.G. nr. 314/2001 privind înființarea, organizarea și funcționarea comisiilor de dialog social în cadrul unor ministere și al prefecturilor*. Acest act normativ prevede că activitatea are caracter consultativ și vizează, în principal, următoarele aspecte: asigurarea unor relații care să permită o informare permanentă asupra nevoilor acestora și să faciliteze rezolvarea revendicărilor care țin de domeniul de activitate al ministerului în cauză, consultarea partenerilor sociali asupra inițiativelor legislative sau de altă natură, consultarea partenerilor sociali cu privire la măsurile ce se întreprind pe linia restructurării regiilor autonome de sub autoritatea ministerelor, alte probleme din sfera de activitate a ministerului respectiv.

O altă posibilitate de control asupra instituției militare ce poate fi exercitat de societatea civilă este cea realizată prin intermediul organizațiilor neguvernamentale. Nu puține sunt situațiile în care astfel de organizații se adresează conducerii structurilor din domeniul militar, sesizând aspecte de încălcare a legii ce apar uneori în activitatea curentă, solicitând informații despre cazurile relatate sau rezolvarea favorabilă a fenomenului respectiv,

dar ONG-urile au și posibilitatea de a promova amendamente și/sau propuneri legislative privitoare la sectorul militar.

Un rol important în controlul indirect asupra instituției militare îl poate deține și Biserica, mai ales prin intermediul serviciului de asistență spirituală în armată, care are, în principal, misiunea de a răspunde dreptului militarului de a primi un sprijin moral și religios, ca drept fundamental al oricărei persoane, în respectul propriei libertăți.

Desigur, societatea civilă autohtonă este foarte tânără, neexperimentată în practicarea metodelor democratice și insuficient conturată, însă apreciem că, bazele legale ale acestui tip de control fiind deja create, într-un timp rezonabil se va ajunge la o bună practică și în acest domeniu.

PLANIFICAREA INTEGRATĂ A APĂRĂRII

Șerban LUNGU

Efortul de planificare a apărării în țara noastră, în confruntare cu vechiul sistem, a pus bazele procesului de control democratic asupra forțelor armate. Pe traseul eficientizării controlului democratic și gestionării sistemului militar, cunoscutul analist Jeffrey Simon (Institutul de Studii Strategice Naționale al SUA) a identificat patru condiții critice:

- separarea clară a autorității între Președinte și Guvern (primul-ministru și miniștrii de Interne și al Apărării Naționale), prin Constituție sau prin legi;
- controlul parlamentar asupra armatei în baza legilor;
- controlul Guvernului, pe timp de pace, asupra Statului Major General și asupra comandanților militari, prin intermediul ministrului civil al apărării. Gestionarea ministerului apărării presupune: elaborarea bugetului apărării, accesul la informații, implicarea în planificarea strategică, dezvoltarea structurii de forțe, achiziții și modernizări de echipamente și promovarea militarilor;
- refacerea prestigiului, credibilității și responsabilității militare, pentru eficiența Forțelor Armate.

Sistemul românesc de planificare a apărării

Sistemul de planificare, programare și bugetare al Armatei României reflectă o abordare clasică a planificării militare, girată și recomandată de conducerea NATO. Principiile de politică de apărare ale României, derivate din Strategia de Securitate Națională, sunt formulate de Guvern în Carta Albă a Securității și Apărării Naționale și detaliate în Strategia Militară a României. Atingerea obiectivelor principalelor documente de planificare conduce către o corelare realistă a obiectivelor cu resursele disponibile.

Cel mai important document elaborat pentru a stabili cerințele politice privind securitatea și apărarea națională este **Strategia de Securitate Națională (SSN)**. SSN are ca principal scop fundamentarea planificării apărării la nivel național. Pentru a-și îndeplini scopul, SSN: definește interesele și obiectivele securității naționale; evaluează mediul internațional de securitate; identifică riscurile și amenințările interne și externe; stabilește direcțiile de acțiune pentru asigurarea securității naționale și specifică principalele căi și mijloace pentru asigurarea securității naționale. Valabilitatea SSN este pe perioada mandatului prezidențial. Perioada acoperită este pe termen mediu (4 ani), cu o perspectivă extinsă pe 8 ani.

Prin publicarea SSN, Președintele stabilește în domeniul apărării: politica de apărare; misiunile forțelor armate; căile de realizare și de folosire a unei forțe capabile să realizeze obiectivele de securitate propuse.

Guvernul emite **Carta Albă a Securității și Apărării Naționale** pentru a implementa prevederile SSN, folosind și date de intrare din **Programul de Guvernare** (care cuprinde obiectivele naționale ale Guvernului pentru mandatul său). Spre a-și atinge obiectivele, Carta Albă a Guvernului stabilește: principalele obiective și sarcini ale instituțiilor implicate în asigurarea securității și apărării naționale; măsuri și acțiuni care să fie luate de către aceste instituții pentru asigurarea securității și apărării naționale; resursele necesare (umane, financiare și materiale) pentru a fi alocate anual, în vederea creării și instruirii forțelor angajate în securitatea și apărarea națională. Perioada cuprinsă este pe termen mediu (4 ani), cu o perspectivă de 8 ani. Fiind un document-cheie în planificarea apărării, Carta Albă a Securității și Apărării Naționale elaborată de Guvern devine operabilă odată cu adoptarea sa de către Parlament.

Parlamentul, prin aprobarea Cartei Albe a Guvernului, supervizează evoluția armatei potrivit intereselor generale de securitate ale societății, decide asupra modului de folosire a resurselor în scopul asigurării securității naționale și controlează apărarea țării.

Strategia Militară Națională (SMN) dezvoltată de Ministerul Apărării Naționale exprimă obiectivele și opțiunile fundamentale ale României pentru politica militară, pe durata de valabilitate a SSN.

SMN evaluează impactul asupra apărării naționale al riscurilor și amenințărilor la adresa securității naționale, atât din punct de vedere militar, cât și din perspectiva civilă a folosirii resurselor militare; definește volumul, structura și modul de alocare a resurselor necesare apărării naționale; stabilește misiunile, structura de forțe, organizarea, dotarea, nivelul de instruire, nivelul de operaționalizare, logistica și infrastructura necesare a fi realizate, ca și planurile de instruire a forțelor și regulamentele de angajare în acțiuni militare susținute de militarii români, și specifică acțiunile militare necesare pentru realizarea cooperării, parteneriatului și alianțelor angajate de România la nivel internațional. SMN este aprobată de guvern și este supusă revizuirii la fiecare 4 ani.

Punctul culminant al procesului de planificare este **Directiva de Planificare a Apărării (DPA)**, emisă de Ministerul Apărării Naționale. Direcția de Planificare Integrată a Apărării (DPIA) este responsabilă pentru elaborarea documentului, pe baza datelor de intrare de la Statul Major General, de la categoriile de forțe și de la celelalte structuri implicate în planificarea resurselor. DPA constituie fundamentarea legală și politică pentru structurile specializate ale ministerului, planifică structura de forțe și capacitățile, corelează resursele cu obiectivele și stabilește politicile și programele sectoriale. Perioada de valabilitate a documentului este de 4 ani, cu o perspectivă ex-

tinsă pe termen mediu. Pentru realizarea interoperabilității, în ianuarie 2002, s-a decis extinderea ciclului de planificare la 6 ani.

Activitatea în domeniul apărării se desfășoară într-un cadru legislativ asigurând baza legală pentru toate capitolele planificării apărării naționale, care:

- stabilește drepturile și responsabilitățile autorităților publice în domeniul securității și apărării naționale;
- asigură coordonarea obiectivelor și a politicii de securitate cu resursele care pot fi alocate pentru îndeplinirea obiectivelor;
- definește responsabilitățile, locul și rolul fiecărui minister și fiecărei instituții publice cu responsabilități specifice pentru sistemul de securitate intern al României;
- asigură compatibilitatea între sistemul românesc de planificare a apărării și cele similare ale membrilor NATO.

Legea Finanțelor Publice stabilește procedurile de elaborare, gestionare, folosire și control al resurselor financiare ale statului, ale instituțiilor publice și organizațiilor. Aceste proceduri sunt raportate la un calendar, la responsabilități și autorități implicate în administrarea resurselor publice.

Legea Bugetului a impus unui număr de 13 ministere și agenții publice să dezvolte bugetul pe programe, în anul fiscal 2001; începând cu anul 2002, toate ministerele și agențiile au obligația de a utiliza noul sistem.

Pentru a corela politica de apărare elaborată la nivelul Departamentului pentru politica de apărare cu structura de forțe proiectată la nivelul SMG, în condițiile resurselor disponibile, a fost luată decizia implementării în minister a sistemului de planificare, programare, bugetare și evaluare, sub coordonarea unei structuri unice integratoare (DPIA).

La ora actuală, au fost create cele mai multe structuri organizaționale necesare derulării procesului. Dintre acestea, se cuvin a fi menționate următoarele:

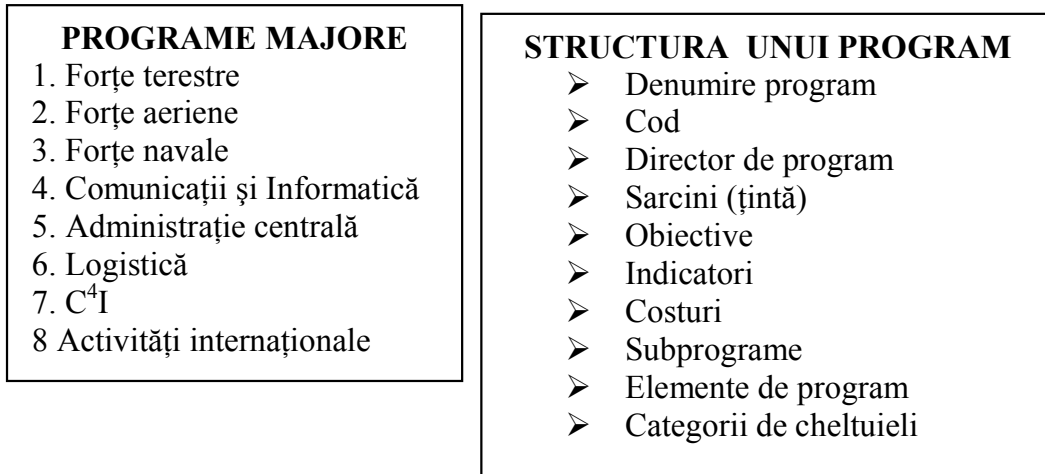
- Consiliul de Planificare a Apărării - care reunește secretarii de stat, șeful Statului Major General, secretarul general, fiind prezdat de ministru. Prin membrii săi, acest organism creează cea mai reprezentativă imagine a planificării realizată la nivel de ministru;
- Comitetul de Coordonare a Reformei și Integrare a Armatei în NATO - un organism interdepartamental stabilit pentru a asigura coordonarea unitară a reformei militare și eforturilor de parteneriat NATO.

De asemenea, au fost elaborate următoarele documente:

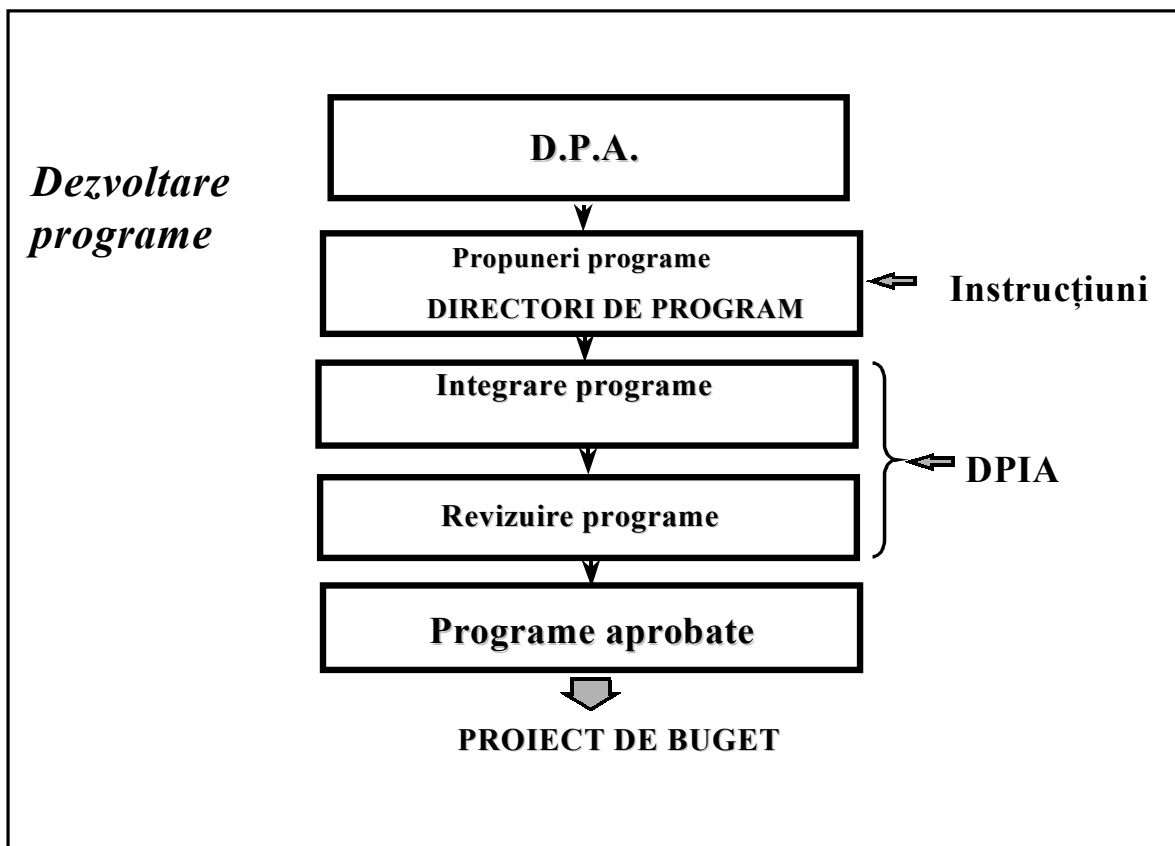
- Strategia Militară Națională;
- Directiva de Planificare a Apărării nr. 03/2003-2008;
- Instrucțiuni privind Planificarea, Programarea, Bugetarea și Evaluarea în cadrul M.Ap.N.

Faza de planificare are ca scop elaborarea planurilor și strategiilor pe termen lung, pe baza obiectivelor de securitate națională și obiectivelor politicii de apărare, care fundamentează prioritățile de alocare a resurselor.

Faza de programare constă în elaborarea programelor multianuale de apărare, prin alocarea detaliată a resurselor pe activități.

Dezvoltarea secvențială a unui program este prezentată mai jos.

Pe baza prevederilor Directivei de Planificare a Apărării și în concordanță cu procedurile stabilite în Instrucțiuni, directorii de program elaborează propunerile de program, care sunt supuse analizei, integrării și revizuirii. După aprobarea în Consiliul de Planificare a Apărării, aceste programe vor constitui datele de intrare pentru faza de bugetare.

În faza de bugetare, primul an programat este specificat în cele mai mici detalii financiare. Pentru aceasta, se parcurg anumite etape, în fiecare an începând cu 1 mai, când Ministerul Apărării Naționale înaintează către Ministerul Finanțelor Publice propunerile de venituri și cheltuieli pentru bugetul anului fiscal următor, comparativ cu cheltuielile efectuate în anul curent, însoțite de note de fundamentare a modificărilor. Această fază se încheie pe 10 octombrie, când Guvernul înaintează spre aprobare Parlamentului, Legea Bugetului.

Procesul de evaluare se desfășoară recurent, ca rezultat al dialogului permanent ce are loc între DPIA și directorii de program. Evaluările primare însoțesc primele trei faze ale Sistemului de Planificare, Programare, Bugetare și Evaluare (SPPBE), în timp ce prin evaluarea finală se verifică la sfârșit acuratețea procesului de planificare.

Ciclul de planificare multianual reprezintă chintesenta SPPBE, principalul instrument care asigură viabilitatea procesului. Sunt trei abordări ale acestui ciclu: pe termen scurt, mediu și lung.

Cele mai multe probleme apărute în cursul anului curent pot fi corectate prin intermediul Directivei de Planificare a Apărării. DPA este documentul care permite revizuirea priorităților pe programe, ajustarea alocărilor de fonduri și reprogramarea termenelor finale după necesități. Mai jos, este prezentat modul de redistribuire a resurselor pe o scală buget-timp.

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	Plan multianual 2002 - 2007								
			Plan multianual 2005 - 2010						
Buget	Programe 2002 - 2007								
	Buget	Programe 2003 - 2008							
		Buget	Programe 2004 - 2009						

Resursele sunt realocate în următorii 6 ani pornind de la alocarea resurselor în anul curent. În același timp, termenele finale pot fi mutate într-un alt an viitor.

Pentru a asigura o cale de coordonare firească, în scopul realizării celei mai echilibrate balanțe între obiectivele de securitate națională și resursele alocate, Ministerul Apărării Naționale a recunoscut importanța menținerii unui dialog permanent cu alte ministere.

Până în acest moment, am dezvoltat o rețea de conexiuni cu ministerele civile (cum ar fi Ministerul Finanțelor Publice, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Dezvoltării și Prognozei).

Planificarea, programarea, bugetarea și evaluarea în Ministerul Apărării Naționale

Sistemul de planificare, programare, bugetare și evaluare al Ministerului Apărării Naționale este creat după modelul occidental și reflectă abordarea clasică a planificării, programării și bugetării. Acest proces îmbină centralizarea planificării și dezvoltării programelor cu descentralizarea execuției și elaborării bugetului, a competiției pentru resurse și a transparenței în utilizarea banilor.

La nivelul Ministerului Apărării Naționale, structura desemnată cu gestionarea acestui proces este Direcția de Planificare Integrată a Apărării.

Principalii actori sunt directorii de program (șefii statelor majore ale categoriilor de forțe, șeful structurii logistice, secretarul general, șeful structurii de informații a armatei, șeful Direcției de Integrare Euro-Atlantică și Relații Militare Internaționale). Șeful Statului Major General emite norme obligatorii privind nivelul de încadrare cu personal, nivelul de instruire, stocurile și starea de luptă. De asemenea, programele propuse pentru categoriile de forțe, logistică și comunicații sunt revizuite de șeful Statului Major General din punctul de vedere al îndeplinirii cerințelor sale regulamentare. La ora actuală, directorii de program dispun de pârghiile (precum și responsabilitățile) pentru alocarea resurselor conform priorităților strategice. Cea mai mare parte a cheltuielilor inițial planificate în locul directorilor de program a fost descentralizată și programată corespunzător.

Sistemul a încorporat și programele de achiziții majore (care sunt în concordanță cu standardele NATO, începând cu al doilea ciclu MAP), dezvoltarea infrastructurii și, în mare măsură, dinamica resurselor umane. De asemenea, acesta cuprinde și gestionarea fondurilor de asistență militară SUA acordate anual României în cadrul programului "Inițiativa de la Varșovia", fonduri supuse aceleiași competiții ca și pentru alocarea bugetului național.

Sintetizând, se poate spune că, deși ministrul - ca șef al instituției militare - a avut permanent întreaga responsabilitate a bugetului apărării, a existat un dezechilibru între datele furnizate de Statul Major General și puterea de decizie la nivelul ministrului.

Ciclul de planificare a resurselor a fost în trecut bazat pe contabilitatea bugetară, Statul Major General formulând cerințe potrivit percepției proprii asupra securității și apărării naționale. În timp ce procesul de planificare a fost condus sub supraveghere ministerială, impulsurile au fost generate la nivelurile inferioare mai mult decât au fost conduse de la nivelurile superioare.

Spre a corecta acest dezechilibru, în timpul celui de-al doilea ciclu MAP, s-a creat o singură structură, în subordinea secretarului de stat și șef al Departamentului pentru Integrare Euro-Atlantică și Politica de Apărare, care

integrează planificarea apărării (Secția Bugete din S.M.G. a devenit Serviciul Buget în cadrul D.P.I.A.).

Considerăm că, deși sistemul curent de bugetare este încă greoi (se află la ora actuală în atenție pentru alinierea la regulamentele Uniunii Europene) și programarea nu este un panaceu, acesta poate cel puțin să ne ajute la evidențierea costurilor viitoare pentru capacitățile militare și la fundamentarea cerințelor bugetare.

Trecerea de la un sistem bugetar bazat pe cerințe la noul sistem bazat pe obiective și priorități solicită schimbări de gândire și abordare la nivel instituțional. În același timp, sistemul este "vârful de lance" al progresului.

Printre lecțiile învățate în anul 2000, în faza pilot de implementare, trebuie menționată realinierea programelor, în scopul creșterii puterii de decizie (și implicit a responsabilității) a beneficiarilor (în special categoriile de forțe) asupra alocării fondurilor pentru cerințele specifice.

Ca urmare, structurile care anterior jucau un rol și în supervizare și în execuție (J6-la nivel tactic, Departamentul pentru Armamente, Direcția Domenii și Infrastructuri) au acum mai multă libertate în a-și exercita rolul de supervizare.

Încă din 2001, operaționalizarea sistemului a adus importante schimbări în ce privește corelarea obiectivelor cu resursele. Astfel, cu toate că în 2001 creșterea bugetului apărării a fost de 5,1% în procent net, creșterea cheltuielilor de operare și mentenanță a fost de 44,5%.

Creșterea semnificativă a vitezei de implementare a PG-urilor (de la 5 în 2000 la 20 în 2001) poate fi și ea pusă, în mare măsură, pe seama implementării SPPBE.

Implementarea SPPBE s-a bucurat de susținerea autorităților civile. Se consideră că implementarea sistemului va crește transparența în utilizarea fondurilor publice.

Cooperarea cu Ministerul Finanțelor Publice a generat îmbunătățiri semnificative și s-a stabilit o modalitate de lucru pentru rezolvarea problemelor ivite în bugetarea apărării (printre altele, s-a stabilit, prin colaborare cu celelalte structuri, o matrice de conversie între clasificarea bugetară națională și categoriile de cheltuieli NATO).

Acest an este, pentru Ministerul Apărării Naționale, dedicat îmbunătățirii structurilor de planificare la nivelul directorilor de program și integrării totale a execuției bugetare în sistem.

Din perspectiva cooperării cu statele membre NATO, noul sistem de planificare a apărării din țara noastră realizează interoperabilitatea cu structurile euroatlantice, facilitând, totodată, procesul de evaluare a performanțelor României în sfera securității, a capacității sale reale de participare la misiunile specifice Alianței.

Concluzii

- Forțele Armate Române sunt în plin proces de implementare a SPPBE; programul este generat după modelele vestice, iar inițiativa are girul și susținerea NATO, fapt confirmat și de ultima evaluare din 2002;
- În Ministerul Apărării Naționale, Direcția de Planificare Integrată a Apărării a fost desemnată să gestioneze sistemul; în anul 2000 s-a inaugurat, cu asistență SUA, o excelentă structură cu rol în instruirea personalului și formarea de specialiști în gestionarea resurselor apărării (Centrul Regional de Management al Resurselor pentru Apărare – Brașov).
- Cadrul programatic al Forțelor Armate Române a fost stabilit prin cele 8 Programe de Apărare pe o perioadă cuprinsă între 2002 - 2007;
- Un efort de testare a sistemului a fost făcut în anul 2000 și continuat în 2001;
- Procesul va fi perfecționat pe măsura acumulării de experiență.

ÎNDEPLINIREA OBLIGAȚIILOR DE REDUCERE A ARMAMENTULUI

Comandor ing. Ion-Eftimie SANDU

Considerente de ordin politic

După terminarea „războiului rece” este imposibil de abordat problema securității internaționale fără a ne referi la termenul „controlul armamentelor”, care poate fi folosit cu trei sensuri distincte: dezarmare, controlul armamentelor și limitarea înarmării.

Dezarmarea poate fi descrisă ca o reducere a nivelului de înarmare, sub incidența unor aranjamente și tratate internaționale sau ca rezultat al unor decizii unilaterale.

Contextul politic în care a apărut controlul armelor convenționale, respectiv reducerea și limitarea înarmării, este strâns legat de CFE (Tratatul privind Forțele armate Convenționale în Europa), încheiat în cadrul Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa (actuala Organizație pentru Securitate și Cooperare în Europa) între cele 30 de state participante¹¹, NATO¹² și statele fostei Organizații a Tratatului de la Varșovia (WTO)¹³, semnat la Paris la data de 17 noiembrie 1990 și intrat în vigoare la 17 iulie 1992.

România, ca Stat Parte, a ratificat acest tratat prin Legea nr. 18 din 4 martie 1992 „pentru ratificarea Tratatului cu privire la forțele armate convenționale în Europa, semnat la Paris la 19 noiembrie 1990, a Declarației României în cadrul Conferinței extraordinare de la Viena din 14 iunie 1991, precum și a Convenției cu privire la nivelurile maxime pentru cantitățile de armamente convenționale și tehnică, semnată la Budapesta la 3 noiembrie 1990”.

Tratatul CFE este un instrument legal complex, cu durată nelimitată, care urmărește realizarea unui echilibru sigur și stabil al forțelor armate convenționale în Europa, eliminarea disparităților ce aduc prejudicii stabilității și securității și eliminarea, ca o măsură de înaltă prioritate, a capacității de

¹¹State Parte: Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Belgia, Bulgaria, Canada, Cehia, Danemarca, Federația Rusă, Franța, Georgia, Germania, Grecia, Italia, Kazahstan, Luxemburg, Moldova, Norvegia, Olanda, Polonia, Portugalia, Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, Islanda, România, Slovacia, Spania, Statele Unite ale Americii, Turcia, Ucraina, Ungaria.

¹² Tratatul Atlanticului de Nord, semnat la Washington la 4 aprilie 1949.

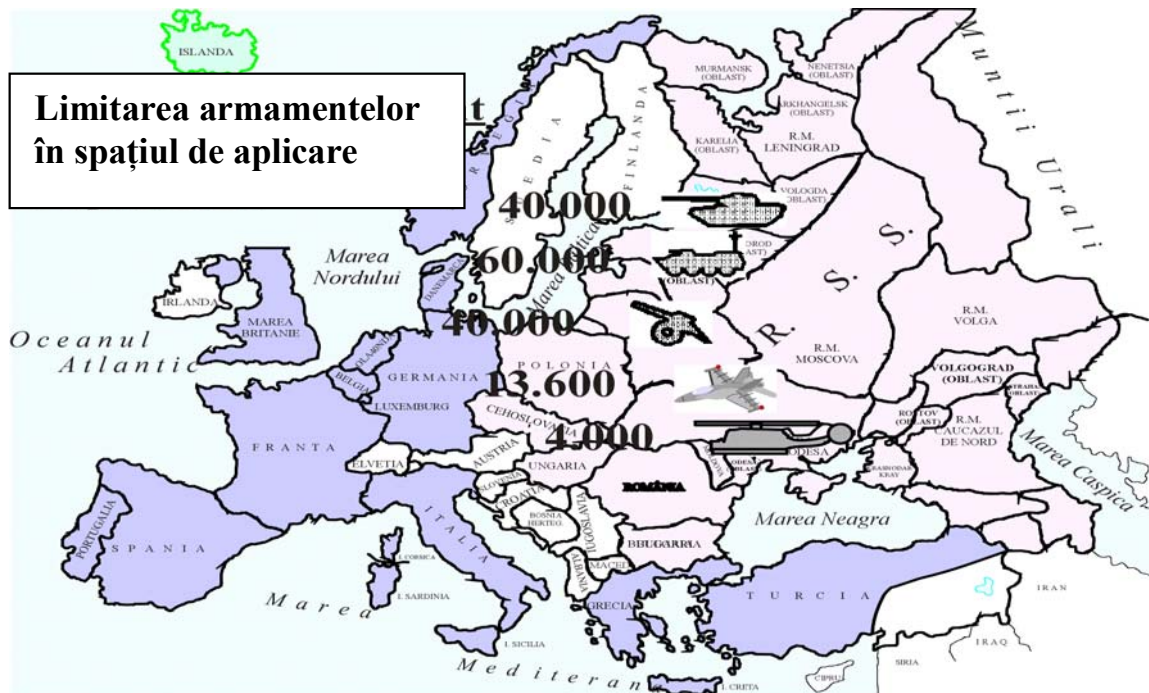
¹³ Tratatul de prietenie, cooperare și asistență mutuală, semnat la Varșovia, la 9 mai 1955.

lansare a unui atac prin surprindere și de inițiere a unei acțiuni ofensive de mare amploare în Europa.

Obligații generale

Obiectivul general este de a se asigura că, neafectând în vreun fel interesele de securitate ale nici unui stat din cadrul zonei de aplicare a Tratatului, cantitățile totale de armamente și echipamente convenționale limitate prin Tratat nu vor depăși, la următoarele categorii, cantitățile înscrise în dreptul fiecăreia:

- tancuri de luptă – 40.000;
- vehicule blindate de luptă – 60.000;
- piese de artilerie – 40.000;
- avioane de luptă – 13.600;
- elicoptere de atac – 4.000.

Respectând paritatea, în final, fiecare dintre cele două tratate (NATO și WTO) va trebui să dispună, în cantități egale, de armamentele convenționale stipulate în Tratat și supuse limitării.

Potrivit prevederilor Tratatului, reducerile vor fi efectuate în **trei faze** și vor fi terminate cel mai târziu în 40 de luni de la intrarea în vigoare a acestuia (din iulie 1992 până în noiembrie 1995), astfel încât:

1. la sfârșitul **primei faze de reducere**, adică cel mai târziu în 16 luni de la intrarea în vigoare a Tratatului, fiecare Stat Parte va

asigura că cel puțin 25% din obligația sa totală de reducere, pentru fiecare din categoriile de armamente și echipamente convenționale limitate prin Tratat, a fost redusă;

2. până la sfârșitul celei de-a **doua faze de reducere**, adică cel mai târziu în 28 de luni de la intrarea în vigoare a Tratatului, fiecare Stat Parte va asigura că cel puțin 60 % din obligația sa totală de reducere, pentru fiecare din categoriile de armamente și echipamente convenționale limitate prin Tratat, a fost redusă;
3. până la sfârșitul celei de-a **treia faze de reducere**, adică cel mai târziu în 40 de luni de la intrarea în vigoare a Tratatului, fiecare Stat Parte va avea îndeplinită obligația sa totală de reducere pentru fiecare din categoriile de armamente și echipamente convenționale limitate prin Tratat.

Tratatul mai prevede, de asemenea, ca:

- Statele Parte să-și notifice reciproc, cel mai târziu în 30 de zile de la intrarea în vigoare a Tratatului, obligațiile proprii de reducere, conform plafoanelor maxime de dotare stabilite prin Tratat;
- Fiecare Stat Parte să-și desemneze atâtea locuri de reducere câte dorește (maximum 20), să revizuiască fără restricție alegerea unor astfel de locuri, dar să notifice celorlalte State Parte amplasarea acestor locuri;
- Să se instituie în perioada de reducere, cât și în cele 24 de luni care urmează perioadei de reducere, un regim de verificări prin inspecții fără drept de refuz;
- Potrivit protocolului privind schimburile de informații, Statele Parte să-și notifice reciproc, la începutul fiecărui an calendaristic, nivelul dotării cu armamentele și echipamentele convenționale limitate prin Tratat;
- Orice revizuire ulterioară a dotărilor unui Stat Parte, notificate în conformitate cu protocolul privind schimburile de informații, să fie urmată de notificarea modificării corespunzătoare a obligației de reducere.

Excepții

Potrivit prevederilor aceluiași tratat, nu fac obiectul limitărilor numerice tancurile de luptă, vehiculele blindate de luptă, sistemele artileristice, avioanele de luptă și elicopterele de atac care:

- sunt în curs de fabricație, inclusiv în încercări legate de fabricație;
- sunt folosite numai pentru nevoile de cercetare și dezvoltare;
- aparțin colecțiilor istorice;

- așteaptă stabilirea destinației, după ce-au fost scoase din serviciu;
- așteaptă sau sunt în curs de renovare pentru export sau reexport și sunt reținute temporar în zona de aplicare;
- sunt, în cazul transportoarelor blindate de trupe, vehiculelor blindate de luptă a infanteriei, vehiculelor de luptă cu armament greu sau elicopterelor de atac polivalente, deținute de organizații destinate și structurate să îndeplinească funcții de securitate internă în timp de pace;
- sunt în tranzit prin zona de aplicare.

Obligațiile României

Potrivit prevederilor Tratatului CFE și Convenției cu privire la nivelurile maxime pentru cantitățile de armamente convenționale și tehnică (Budapesta, 3 noiembrie 1990), România are dreptul de a deține următoarele:

CATEGORIA DE TEHNICĂ	CANTITATEA (BUC.)
Tancuri	Nu mai mult de 1.375
Vehicule blindate de luptă	Nu mai mult de 2.100
Piese de artilerie	Nu mai mult de 1.475
Avioane de luptă	Nu mai mult de 430
Elicoptere de atac	Nu mai mult de 120

Aplicarea prevederilor Tratatului

Pentru a îndeplini prevederile Tratatului CFE, în perioada iulie 1992 - noiembrie 1995, România a procedat la reducerile de armamente convenționale următoare:

CATEGORIA DE TEHNICĂ	CANTITATEA (BUC.)	LOCUL DE REDUCERE
Tancuri	1.591	Uzina Mecanică Mizil
Vehicule blindate de luptă	973	Uzina Automecanica Moreni și Uzina Mecanică București (secția Mihai Bravu)
Piese de artilerie	2.423	Uzina Mecanică Reșița
Avioane de luptă	78	Craiova

Reducerile s-au executat conform prevederilor Protocolului privind procedurile ce reglementează reducerea armamentelor convenționale limitate prin Tratatul cu privire la Forțele Armate Convenționale în Europa, aplicându-se, în principal, *procedura de distrugere prin tăiere și procedura de reducere prin expunere statică*.

Sumele alocate de la bugetul de stat și cheltuite pentru transportul la locurile de reducere, dezafectarea și dezmembrarea tehnicii care a făcut obiectul reducerii au fost importante (de ordinul zecilor de miliarde de lei) și doar într-un procent infim recuperate prin reținerea unor subansambluri și piese de schimb (utilizate ulterior în procesul de exploatare și reparare a tehnicii rămase în înzestrare) sau prin valorificarea materialelor rezultate în urma dezmembrării.

Eforturile bugetare și umane au fost răsplătite în planul politicii externe, inspecțiile efectuate de către echipe internaționale (conform Protocolului privind inspecțiile) apreciind că România s-a achitat integral, în termenele stabilite și cu respectarea procentelor de reducere aferente fiecărei etape, de obligațiile ce îi revin ca țară semnatară a Tratatului CFE.

Deși câștigul pare la prima vedere insignifiant, aderarea la prevederile Tratatului CFE și aplicarea prevederilor acestuia înseamnă recunoașterea de către celelalte Statele Parte la Tratat a României ca o țară care:

- se abține în relația dintre Statele Parte, ca și în relațiile internaționale în general, de la amenințarea cu forța sau folosirea forței împotriva integrității teritoriale sau independenței politice ale oricărui stat, sau în orice alt mod incompatibil cu scopurile și principiile Cartei Națiunilor Unite;
- este conștientă de necesitatea prevenirii oricărui conflict armat în Europa;
- este conștientă de responsabilitatea comună pe care o au Statele Parte de a realiza o mai mare stabilitate și securitate în Europa;

- se străduiește să înlocuiască confruntarea militară cu un nou model de relații de securitate între toate Statele Parte, bazat pe cooperare pașnică, și să contribuie, în acest fel, la depășirea divizării Europei;
- este angajată față de obiectivele realizării unui echilibru sigur și stabil al forțelor armate convenționale în Europa, la niveluri tot mai joase, al eliminării disparităților ce aduc prejudicii stabilității și securității și al eliminării, ca o măsură de înaltă prioritate, a capacității de lansare a unui atac prin surprindere și de inițiere a unei acțiuni ofensive de mare amploare în Europa.

Această recunoaștere reprezintă una dintre cerințele prioritare necesar a fi respectate în vederea aderării țării noastre la Uniunea Europeană și la Alianța Nord-Atlantică, însușită de către România, în sarcina Ministerului Apărării Naționale și, prin grija acestuia, realizată.

PROGRAME DE MODERNIZARE A ÎNZESTRĂRII ARMATEI

Comandor ing. Ion-Eftimie SANDU

Direcții de acțiune pentru modernizarea înzestrării

În cadrul procesului de restructurare și modernizare a armatei, componenta înzestrării reprezintă elementul dinamic care antrenează resurse umane, tehnico-economice și financiare în scopul punerii în aplicare a programelor de cercetare-dezvoltare și de interoperabilitate, pornind de la necesitatea obiectivă de menținere a capacității de apărare a țării la un nivel corespunzător strategiei de securitate, precum și a dorinței hotărât manifestate pentru integrarea în NATO. În prezent, din punct de vedere al asigurării securității naționale și al costurilor necesare realizării acesteia, nu există alternativă la integrarea în NATO. România este decisă să suporte costurile aderării la NATO.

Reducerea, după 1994, a efectivelor, armamentelor și a bugetelor militare, restructurările, reorganizările, nevoile de dotare cu tehnică modernă și de profesionalizare a armatei, apariția de noi tipuri de riscuri și conflicte, de metode de intervenție au schimbat concepția despre misiunile armatei, în timp de pace, criză sau conflict de tip război.

Fundamentul pe care se bazează abordarea problemei înzestrării Armatei României îl reprezintă necesitatea de înzestrare a combatanților cu suportul tehnic care să asigure superioritatea în toate tipurile de conflicte moderne și recunoașterea faptului că **investiția în echipamente, sisteme de arme și tehnologie este o componentă critică a viitoarei capacități strategice defensiv-active.**

Modernizarea înzestrării este o componentă de bază a procesului de restructurare și modernizare a armatei, care, potrivit *Concepției privind restructurarea și modernizarea Forțelor Armatei României – FARO 2005/2010*, cuprinde, într-o primă fază (2000-2003), redimensionarea armatei și stabilirea noii structuri a forței, profesionalizarea personalului, modernizarea și standardizarea pregătirii.

Realizarea noii structuri de forțe va avea ca efect major, în prima etapă, disponibilizarea unui număr important de personal, fapt ce determină creșterea volumului cheltuielilor, pentru înfăptuirea unei reale protecții sociale a celor disponibilizați. În această etapă, în afara restructurării și operaționalizării structurii de forțe, va continua și derularea unora dintre programele de achiziții, conform proiecției analizate în ședința din 21.07.2001, de către Consiliul de Planificare a Apărării și aprobate prin *Graficul general*

de derulare a Programelor de Achiziție și Modernizare a Tehnicii Militare pentru perioada 2001-2010.

În faza a doua (2004-2007), se va pune accent pe continuarea realizării capabilității operaționale a structurii realizate, la nivelul planificat, precum și pe finalizarea unor programe majore de înzestrare și inițierea de programe noi, în scopul modernizării înzestrării cu tehnică de luptă și echipamente de sprijin și protecție a mijloacelor de acțiune, specifice câmpului de luptă al secolului XXI.

Programele de înzestrare derulate până în anul 2002 țin seama de prioritățile procesului de aderare la NATO, sunt corelate cu noua structură de forțe și cu graficul de operaționalizare a acesteia, asigurându-se îndeplinirea obiectivelor de interoperabilitate asumate de România. Nivelul tehnologic realizat de tehnica modernizată va permite exploatarea acesteia pe o perioadă de 10-20 ani de la intrarea în exploatare. Totodată, se constată că raportul cost/performanță este favorabil, costurile programelor putând fi suportate din bugetele alocate înzestrării, în condițiile respectării stricte a planificării pe termen mediu și lung și asigurării finanțării sigure, multianuale.

Direcțiile de acțiune pentru îndeplinirea tuturor acestor obiective urmăresc:

- realizarea unui sistem de conducere **eficient**, la unitățile nominalizate în Planul-Cadru, prin înlocuirea mijloacelor de transmisiuni analogice cu altele performante (digitale), la nivelul standardelor NATO, continuarea realizării sistemului de transmisiuni al armatei – STAR - 2000 și implementarea treptată a sistemelor C⁴I (comandă, control, comunicații, computere și informatică) la nivel mare unitate (corp de armată și brigadă);
- creșterea capacității de cercetare, supraveghere și avertizare a trupelor, prin operaționalizarea sistemelor moderne de control al traficului aerian, avertizare timpurie, protecția forțelor și prin implementarea sistemului de recunoaștere „amic-inamic” (IFF) la principalele categorii de tehnică de luptă;
- îmbunătățirea puterii de foc, mobilității și preciziei, prin modernizarea armamentului și realizarea de muniții performante (sistemul LAROM 160, tunul antitanc cal. 100 mm, sistemul de conducere a focului tip COMBAT și muniție performantă), prin creșterea puterii de propulsie, a protecției prin blindaj și a fiabilității echipamentelor la blindate (TR-85 M1 și MLI-84 M), iar la unitățile de artilerie a.a. prin dotare cu sisteme de tunuri a.a. cal.2x35 mm OERLIKON și cu sisteme antiaeriene autopropulsate GEPARD;
- creșterea puterii de foc și a posibilităților de folosire în luptă a aeronavelor, prin modernizarea avioanelor MIG-21 LANCER și a elicopterelor IAR 330 H, prin care se îmbunătățesc performanțele sistemelor de navigație, cercetare și lovire a țintelor aeriene;

- îmbunătățirea, la navele de luptă, a **sistemelor de navigație, de comunicații și conducere automată a focului, precum și autonomiei acestora**, prin dotarea cu sisteme de realimentare pe mare;
- achiziționarea, în cantități reduse, de mijloace de protecție individuală și colectivă (vestă antiglonț, costume de protecție la suprasarcină pentru piloți, căști de protecție balistică, mijloace de filtrare a apei etc.);
- optimizarea sistemului logistic la toate eșaloanele, reducerea numărului autovehiculelor de transport și implicit a cheltuielilor de mentenanță aferente acestora.

Programe majore de achiziții în derulare

Departamentul pentru Armamente asigură managementul derulării următoarelor programe majore de achiziții:

În domeniul comunicațiilor, informaticii și războiului electronic

Programele de achiziții aflate în derulare sau care urmează a fi inițiate în acest domeniu:

- dezvoltarea unui sistem de comunicații digital, compatibil cu sistemele NATO;
- dezvoltarea de sisteme C⁴I;
- dezvoltarea unui sistem strategic de război electronic;
- dezvoltarea rețelei de calculatoare pentru logistica trupelor, conform standardelor NATO.

Lista acestor programe cuprinde:

1. *Rețeaua de transmisiuni permanentă*, care constituie componenta staționară a *STAR*, ce va cuprinde circa 450 centre de transmisiuni fixe și 300 centre transportabile. Acestea se vor realiza în mai multe etape, asigurând:

- legături continue, oportune, flexibile, viabile și sigure, între toate unitățile militare, atât la pace, cât și în situații de criză și război;
- integrarea, etapă cu etapă, de noi echipamente performante, create pe baza dezvoltării tehnologice, cu asigurarea compatibilității sistemului;
- dotarea cu echipamente de transmisiuni performante, compatibile cu standardele NATO, care vor asigura comunicații de voce și date la nivelul cerut de noua capacitate operațională;

- efectuarea transferului tehnologic către industria românească și capabilizarea acesteia de a dezvolta sistemul și de a asigura suportul logistic necesar.

2. *Echipamente de radiocomunicații*, ce reprezintă componenta mobilă a STAR, cuprinzând mijloace de comunicații moderne, cu salt de frecvență, portabile sau instalate pe mijloace auto (autostații radio) și pe mijloace blindate, care vor permite:

- eficientizarea și creșterea operativității legăturilor radio necesare actului de conducere;
- asigurarea capabilității de transmitere a vocii, datelor și imaginilor video, precum și de protecție eficientă la acțiunea mijloacelor de război electronic și de interceptare a comunicațiilor;
- asigurarea interoperabilității cu echipamentele de radiocomunicații existente în dotarea armatelor țărilor membre NATO.

3. *Sistemul integrat de supraveghere, avertizare timpurie, protecția forțelor și contramăsuri electronice în spațiul de interes strategic*, care va fi realizat la nivel de brigadă, va intra în dotarea Forței de Reacție Rapidă și va asigura:

- analiza, evaluarea și monitorizarea amenințărilor potențiale;
- sprijinul electronic al forțelor și mijloacelor din zona de interes strategic a Armatei României;
- îndeplinirea unor directive de parteneriat și de aderare, referitoare la modernizarea și securitatea sistemelor de comunicații și informații, protecția forțelor și mijloacelor și realizarea contramăsurilor electronice.

4. *Sistemul integrat de securitate al localului Ministerului Apărării Naționale*, care va asigura:

- îndeplinirea obligațiilor asumate de România privind satisfacerea cerințelor de securitate a informațiilor, cuprinse în documentele de parteneriat și aderare;
- dotarea cu un sistem de securitate modern, care să răspundă în timp util la toate amenințările, inclusiv în domeniul securității informațiilor, să asigure posibilitatea stocării evenimentelor și capabilitatea de reproducere a acestora, să poată fi menținut permanent la nivelul performanțelor cerute și să contribuie la reducerea semnificativă a personalului destinat pazei și securității localului.

5. *Sistemul C⁴I pentru brigada mecanizată*, care va asigura:

- realizarea, în prima fază, a unui sistem pilot C⁴I pentru brigadă;
- extinderea sistemului C⁴I la nivelul corpurilor de armată și al brigăzilor din compunerea trupelor de uscat, experimentarea și definirea cerințelor;
- dezvoltarea, în paralel, a unui sistem strategic de comandă-control la nivelul Statului Major General sau Marelui Cartier General;
- interoperabilitatea totală cu sistemele similare din dotarea armatelor țărilor membre NATO;
- reducerea decalajului tehnologic între Armata României și armatele țărilor membre NATO, ținând cont că acestea trec deja la generația a II-a sau a III-a și au un avans serios în ce privește digitizarea câmpului de luptă;
- utilizarea, la capacitate maximă, a rețelelor de comunicații numerice din cadrul programului STAR și justificarea efortului financiar pentru acest program.

În sprijinul Forțelor Terestre

Programele de achiziții aflate în derulare sau care urmează a fi inițiate vor asigura:

- îmbunătățirea manevrabilității și fiabilității blindatelor existente;
- creșterea puterii de foc și a preciziei de lovire, ziua și noaptea, în orice condiții meteo;
- dezvoltarea mijloacelor amfibii, în scopul creșterii capacității de transport și a puterii de foc;
- dezvoltarea gurilor de foc și a munițiilor aferente, cu performanțe compatibile cu standardele și calibrele NATO;
- modernizarea sistemelor de apărare antiaeriană specifice;
- atingerea standardelor NATO în domeniul balistic și al potențialului NBC.

Aceste programe sunt:

1. *Modernizarea tancului mijlociu TR-85M1 și dotarea forțelor terestre cu circa 56 tancuri modernizate, în scopul:*

- creșterii puterii de foc prin utilizarea unor tipuri de muniție performante;
- îmbunătățirii parametrilor sistemului de conducere a focului și a sistemului de stabilizare;
- creșterii mobilității în câmpul tactic, prin îmbunătățirea puterii specifice și creșterii nivelului de protecție;
- dotării cu instalații de transmisiuni cu salt de frecvență și secretizor, precum și cu aparatură de ochire pe timp de noapte cu imagine termală;

- asigurării compatibilității de operare conform standardelor NATO.

2. *Modernizarea mașinii de luptă a infanteriei MLI-84M și dotarea forțelor terestre cu 90 mașini de luptă modernizate, în scopul:*

- asigurării unor roluri multiple în îndeplinirea misiunilor, cum sunt lupta antitanc, antiblindate, acțiuni de sprijin al trupelor proprii și, în cazuri extreme, misiuni de luptă antiaeriană;
- îmbunătățirii performanțelor sistemelor tehnice din compunere, cum sunt aparatura de ochire și observare, armamentul și muniția aferentă, sistemul de rachete antitanc autodirijate;
- creșterii mobilității în câmpul tactic și îmbunătățirii sistemului de protecție balistică;
- echipării cu stații radio cu salt de frecvență;
- asigurării compatibilității complete cu sistemele armatelor țărilor membre NATO.

3. *Modernizarea sistemului Lansator-muniție APRA-40, prin utilizarea proiectilelor reactive LAR-MK-4 și a unui sistem de conducere a focului performant ACCS. Acest sistem modern va realiza:*

- creșterea capacității de luptă a unor unități de artilerie de nivel baterie și divizion și a puterii de foc, prin utilizarea de proiectile reactive cu bătaie și efect mărit;
- compatibilitatea de operare cu standardele NATO și securitatea sistemelor de comunicații și informații, prin utilizarea de stații radio cu salt de frecvență;
- îmbunătățirea echipamentelor de selectare și de localizare a țintelor.

4. *Revitalizarea sistemului antiaerian autopropulsat 2X35 mm GEPARD. Acesta va asigura:*

- dotarea armatei cu două divizioane de apărare antiaeriană mobile;
- modernizarea sistemelor de comunicații și apărare antiaeriană ale tuturor categoriilor de arme, sprijin pentru operațiuni PfP conduse de NATO, precum și a capacităților antirachete balistice, în cazul modernizării cu sistem AHEAD.

5. *Modernizarea sistemului antiaerian 2X30 mm și realizarea, în cooperare, a sistemului AA 2X35 mm VIFORUL . Acest program va realiza:*

- dotarea forțelor terestre cu un sistem de apărare antiaeriană pentru înălțimi mici performant, capabil să răspundă amenințărilor câmpului de luptă, atât ziua, cât și noaptea și în condiții meteo dificile;
- transferul tehnologiei de fabricație a unor echipamente din compunerea sistemului la producători interni;

- modernizarea sistemului de comunicații, îmbunătățirea apărării antiaeriene a categoriilor de arme, sprijin pentru operațiuni PfP conduse de NATO, precum și capacitate antirachete balistice, în cazul modernizării cu sistem AHEAD.

6. *Sistemul artileristic obuzier tractat cal. 155mm/39 calibre.* Prin acest program se vor urmări:

- dotarea cu obuziere cal. 155 mm prin transformarea tunului-obuzier cal. 152 mm aflat în înzestrare;
- echiparea sistemului cu subsisteme C³I tip ACCS-COMBAT și me-teo dezvoltate, în conformitate cu cerințele NATO;
- asigurarea interoperabilității operaționale cu sistemele similare ale țărilor membre NATO.

7. *Modernizarea munițiilor de artilerie cal. 152 mm și 100 mm.* Prin acest program se realizează:

- creșterea puterii de foc a artileriei cu bătaie mare și a celei anti-tanc, prin creșterea puterii de perforare cu cca. 30%, a distanței de contracarare cu cca. 50% și a efectului la țintă, prin utilizarea de proiectile cu submuniție;
- compatibilitatea la nivel tactic (din punct de vedere al distanței de combatere a țintelor și a efectului la țintă) cu sistemele similare aflate în dotarea statelor membre NATO.

8. *Sistem de autospeciale containerizate pentru spitalul mobil de campanie,* prin care se va asigura:

- dotarea cu un sistem medical modern, care să rezolve nevoile unor misiuni solicitate în contextul teatrului de operații militare, precum și în scopul reducerii urmărilor unor calamități sau dezastre;
- realizarea de condiții optime de tratament etapizat și de spitalizare, în funcție de natura leziunilor și gravitatea lor.

În sprijinul Forțelor Aeriene

Programele de achiziții care urmează a fi inițiate vor asigura:

- modernizarea aeronavelor existente, pentru creșterea performanțelor privind precizia de lovire a țintelor terestre și aeriene;
- achiziția de avioane de transport, în vederea creșterii capacității de transport a trupelor și tehnicii de luptă, atât în caz de necesitate, cât și în cadrul operațiunilor de menținerea păcii;
- realizarea unui sistem integrat de control al traficului aerian;
- dezvoltarea unui sistem de identificare amic-inamic (IFF), compatibil NATO.

Aceste programe sunt:

1. *Sistemul de cercetare prin radiolocație FPS-117*, care permite:

- modernizarea sistemului de supraveghere radar a spațiului aerian și a sistemului de comandă-control pentru Statul Major al Forțelor Aeriene;
- realizarea conectării cu sistemul ASOC, într-un sistem integrat de control al traficului aerian;
- implementarea controlului traficului aerian local, la sol și în aer, în conformitate cu reglementările și procedurile NATO;
- asigurarea compatibilității tehnice și operaționale cu standardele NATO, prin supravegherea aeriană și legătura cu sistemul integrat NATO de apărare.

2. *Modernizarea aeronavei MIG-21*, prin care se realizează:

- creșterea performanțelor de navigație, ziua și noaptea, în orice condiții meteo;
- creșterea randamentului de lucru al pilotului și al gradului de supraveghere în câmp tactic;
- diversificarea muniției dirijate, prin integrarea de noi sisteme de rachete, a muniției inteligente, precum și creșterea preciziei de lovire a țintelor aeriene și terestre, ziua și noaptea, în orice condiții meteo;
- reducerea semnificativă a timpilor de pregătire a misiunilor de zbor și îmbunătățirea pregătirii personalului navigant;
- compatibilitatea de operare cu standardele NATO și satisfacerea cerințelor de interoperabilitate cu structurile organizației.

3. *Modernizarea elicopterului IAR-330 PUMA*. Prin realizarea acestui program se va asigura:

- creșterea capabilității Statului Major al Forțelor Aeriene pentru îndeplinirea misiunilor antitanc, de cercetare a câmpului de luptă și de transmitere a datelor de cercetare în timp real;
- îmbunătățirea randamentului activităților de căutare, salvare, recuperare, ziua și noaptea, la mică înălțime și în orice condiții meteo;
- asigurarea interoperabilității cu structurile NATO pentru efectuarea unor misiuni specializate cu elicoptere și a unor misiuni utilitare.

4. *Avionul de școală și antrenament avansat IAR-99*, prin care se va realiza:

- echiparea aeronavelor cu sisteme de avionică și de armament moderne, din ultimele generații tehnologice, pentru antrenarea piloților care fac trecerea pe avionul MIG-21 modernizat;

- executarea unor misiuni de sprijin aerian și atac ușor aer-sol, cu precizie de lovire foarte ridicată;
- școlarizarea și antrenarea tinerilor piloți militari pentru admiterea la zbor pe alte tipuri de avioane moderne;
- compatibilitatea de operare cu standardele NATO, necesară satisfacerii cerințelor de interoperabilitate cu structurile organizației.

5. *Sistemul de avioane de cercetare fără pilot SHADOW-600*. Prin acest program se urmărește:

- creșterea capacității forțelor armate de a achiziționa date și informații din câmpul tactic în timp real;
- punerea la dispoziția factorilor de decizie a datelor și informațiilor de interes;
- formarea unei școli românești de instruire și certificare a specialiștilor care operează sistemele de avioane de cercetare fără pilot;
- asigurarea capacității de integrare a sistemului de avioane fără pilot în structuri informatice C²I;
- îndeplinirea obiectivelor de interoperabilitate cu NATO, pe linia asigurării cu mijloace de cercetare aeriană la nivelul cerințelor Alianței.

6. *Sistemul de asistență tehnică terestră a navigației aeriene*, pe baza căreia se va asigura:

- dotarea a 4 aerodromuri și elidromuri cu un sistem performant de asistență tehnică terestră;
- îndeplinirea cerințelor maxime de securitate a zborurilor pentru toate categoriile de aeronave din dotare;
- compatibilitatea cu aparatura de navigație de la bordul navelor modernizate sau aflate în curs de modernizare;
- interoperabilitatea cu sistemele similare de la sol și de la bord utilizate de statele membre NATO și cu aviația civilă.

7. *Sistemul de identificare prin radiolocație „amic-inamic”, DIALOG*. Prin acest program se urmărește:

- realizarea sistemului național de identificare prin radiolocație „amic-inamic”, care să răspundă cerințelor operaționale ale categoriilor de forțe ale armatei;
- identificarea tuturor categoriilor de tehnică, terestră și navală, care evoluează pe teritoriul României;
- furnizarea de informații suplimentare despre ținte;
- asigurarea compatibilității, din punct de vedere al identificării „amic-inamic”, cu structurile NATO;

- susținerea tuturor obiectivelor de parteneriat care implică participarea cu tehnică de aviație, cercetare prin radiolocație, sisteme de aducere la aterizare, apărare antiaeriană etc.

8. Inițierea și derularea *Programului de realizare a centrului operațional de suveranitate aeriană*. Prin acest program complex se asigură:

- capabilitate pentru conducerea centralizată a acțiunilor de asigurare a suveranității aeriene, prin dotarea cu un astfel de centru;
- imagine aeriană unică, la nivel național, prin integrarea datelor de la radare militare și civile din sistemul de control al traficului aerian;
- sistem de transmitere a imaginii aeriene unice, sistem de procesare a planurilor de zbor, militare și civile, și de transmitere a lor la sistemul ASOC, precum și sistem de comutație a comunicațiilor vocale;
- suport pentru dezvoltare, prin adăugarea capabilităților de comandă a armelor și a celor corespunzătoare unui sistem ASOC final, în vederea realizării unui sistem C⁴I pentru forțele aeriene;
- compatibilitate tehnică și operațională cu standarde NATO.

9. *Complex de rachete aer-aer autodirijate în infraroșu, cu rază scurtă de acțiune, MAGIC-2*. Programul are în vedere următoarele obiective principale:

- integrarea rachetei în sistemul de armament modern, compatibil NATO, al avionului MIG-21 LANCER;
- integrarea, prin intermediul lansatorului LM-52 M2 modernizat, în modul aservit radarului de bord, căștii sau altui sistem de indicare a țintei de la bordul oricărui tip de avion de luptă multirol din noua generație;
- compatibilitatea cu avioane care sunt în dotarea unora din țările membre NATO, iar lansatorul LM-52 M2 va permite integrarea rachetei pe orice tip de avion de luptă din noua generație.

10. *Radar pentru supravegherea spațiului aerian la înălțimi mici și medii*, care va asigura:

- completarea zonei de cercetare a spațiului aerian realizată cu radarele FPS-117, la înălțimi sub 3000 de metri;
- asigurarea senzorilor compatibili cu echipamentul ASOC, pentru realizarea unei imagini aeriene recunoscute, unice, complete la nivel național;
- dezvoltarea în țară a unor capacități tehnice și tehnologice pentru asamblarea, integrarea și testarea radarelor, în vederea reducerii costurilor aferente achiziției.

În sprijinul Forțelor Navale

Programele vor asigura:

- crearea unor forțe maritime credibile cu capabilități adaptabile la misiune;
- modernizarea navelor din dotare cu sisteme C³I și sisteme de arme cu precizie ridicată;
- creșterea manevrabilității, autonomiei, inclusiv a capabilităților navelor privind realimentarea pe mare;
- creșterea capabilităților de dragaj și luptă împotriva minelor moderne.

Lista lor cuprinde:

1. *Modernizarea fregatei MĂRĂȘEȘTI cu sistem de comunicații integrat.* Programul are în vedere:

- modernizarea navei cu sistem de comunicații integrat, care să permită controlul automat și operarea subsistemelor de comunicații;
- monitorizarea eficientă a operării și disponibilității sistemului în vederea satisfacerii necesităților de operare a navei în cadrul flotei proprii și în cooperare cu navele din NATO;
- îndeplinirea cerințelor de interoperabilitate precizate pentru această navă.

2. *Fregate multifuncționale F-22*

Alte programe care urmează a fi inițiate:

1. *Aparatură și instrumentar medical și amenajarea clădirii Institutului Național de Medicină Aeronautică și Spațială;*

- realizarea unor echipamente de criptare;
- sisteme de pază și securitate a obiectivelor militare.

2. *Sistem informatic integrat al Ministerului Apărării Naționale.*

3. *Sistem integrat de securitate a obiectivelor militare.*

4. *Echipamente de criptare.*

INTEROPERABILITATE ȘI COMPATIBILITATE CU STRUCTURILE NATO

Locotenent-colonel Gheorghe BADEA

Premisele și garanția asigurării interoperabilității Armatei României cu armatele țărilor membre NATO rezidă în accelerarea procesului de restructurare și modernizare a organismului militar, proces complex, care are ca scop realizarea unei instituții la nivelul standardelor occidentale de modernitate și eficiență.

Asigurarea interoperabilității Armatei României cu structurile militare ale NATO include următoarele:

- cunoașterea doctrinelor de bază privind organizarea și atribuțiile statelor majore de la diferite niveluri, precum și modul de ducere a operațiilor de către forțele Alianței;
- însușirea standardelor și procedurilor de lucru NATO, în vederea utilizării unui limbaj operațional comun, capabil să asigure participarea formațiunilor noastre militare la pregătire, exerciții și operațiuni în cadrul unor forțe multinaționale;
- perfecționarea instruirii trupelor corespunzător cerințelor luptei armate moderne și standardelor euro-atlantice ;
- perfecționarea sistemelor de conducere și optimizarea activităților informaționale și decizionale;
- dezvoltarea, la parametri de performanță NATO, a sistemului de management al spațiului aerian și a procedurilor, echipamentelor și infrastructurii logistice pentru cele trei categorii de forțe ale armatei;
- instruirea în folosirea sistemului unic NATO privind simbolistica militară și în utilizarea hărților standardizate ;
- revizuirea și adaptarea instrucțiunilor și regulamentelor militare, din punct de vedere al procedurilor de operare, în conformitate cu standardele NATO;
- intensificarea, printr-o susținere bugetară adecvată, a procesului de reorganizare, restructurare și modernizare a armatei, pe baza prevederilor legislației românești și a standardelor euro-atlantice;
- cunoașterea, printr-o informare oportună, a măsurilor și acțiunilor inițiate de alte țări candidate la integrare și dezvoltarea relațiilor de colaborare militară bilaterală (multilaterală) cu țările membre ale Alianței.

Evoluția procesului

Pentru Armata României, realizarea interoperabilității militare cu NATO a reprezentat o provocare, un obiectiv central în cadrul efortului național de integrare a României în NATO, încă din anul 1994, o dată cu semnarea Documentului-Cadru al Parteneriatului pentru Pace.

Ulterior, participând intens la activitățile și exercițiile PfP, necesitatea atingerii unei interoperabilități militare cu Alianța Nord-Atlantică a devenit tot mai evidentă, având să evolueze și să se cristalizeze în timp, cu asistența substanțială a experților NATO, la ședințelor anuale PARP, de evaluare a îndeplinirii obiectivelor de interoperabilitate (IO) asumate.

În cadrul primului ciclu PARP (1995-1997), Armata României și-a asumat un număr de 18 obiective de interoperabilitate, din cele 19 propuse de Alianță, pe care le-a îndeplinit parțial.

Pentru cel de-al doilea ciclu PARP (1997-1999, cu extindere până în 2000), principala preocupare a fost îndeplinirea celor 44 de obiective de interoperabilitate asumate, în paralel cu asigurarea interoperabilității pentru unitățile nominalizate, din cadrul Forței de Reacție Rapidă a României, pentru a participa la misiuni PfP (operații în sprijinul păcii conduse de NATO – NATO-led PSOs).

Experiența primelor două cicluri PARP a scos în evidență, pe de o parte, dorința puternică, declarată, de reformă a Armatei României și transformare a acesteia într-o armată modernă, interoperabilă cu organismul militar al Alianței Nord-Atlantice, iar pe de altă parte, posibilitățile reduse de realizare a tuturor obiectivelor, dată fiind situația economică și financiară.

În anul 1999, la propunerea NATO, Armata României a decis să-și asume, în plus, 10 "Obiective Inițiale de Parteneriat" (IPGs), pe care să le realizeze în perioada următorului ciclu PARP, iar în februarie 2000 și-a asumat îndeplinirea a 84 de Obiective de Parteneriat (PGs), dintr-un total de 88 PGs (cele 10 IPGs fiind incluse în cele 84 PGs).

Anul 2000, prin sarcinile asumate de România, în cadrul primului Program Național Anual de Integrare în NATO (PNAPI), a marcat trecerea la o nouă etapă în eforturile de aderare la Alianța Nord-Atlantică.

Începutul anului 2001 aduce un plus de vigoare în eforturile armatei noastre de realizare a interoperabilității, atenția fiind focalizată pe reforma sistemului militar, atât structural, cât și operațional, iar obiectivele de interoperabilitate privite prin prisma PG-urilor asumate căpătând un nou contur. Experiența acumulată de-a lungul anilor se reflectă în profesionalismul și capacitatea militarilor și a unităților de a se adapta rapid la schimbările ce au loc în organismul militar.

Conceptul de **interoperabilitate militară** conține, în sine, trei domenii principale: domeniul operațional, domeniul administrativ și domeniul tehnic, toate cu un sporit grad de interdependență, cauzată de o serie de elemente.

Unul din aceste elemente se referă la instrucția și educația cadrelor militare și a trupei, fără de care nu se poate realiza interoperabilitatea. Acest element constituie, potrivit Programului de Lucru al Parteneriatului (PWP), unul din domeniile prioritare ale PfP, intitulat "Instrucție și Doctrină" (TRD), la care Armata României a participat intens și cu beneficii corespunzătoare.

Ca rezultat al participării la PWP, un număr mare de ofițeri a urmat cursurile organizate de Școala NATO/SHAPE sau Colegiul NATO de Apărare de la Roma și alte cursuri organizate de țări membre NATO sau PfP, a căror programă curriculară a avut la bază însușirea procedeelelor și standardelor specifice armatelor din țările NATO.

În paralel, un număr important de ofițeri au urmat diverse forme de învățământ militar, cursuri de bază sau avansate, în cadrul unor colegii/academii militare naționale sau ale categoriilor de forțe armate, din țări membre NATO, în principal din SUA, Marea Britanie, Franța, Germania, Italia etc., beneficiind de o pregătire de excepție, la nivelul standardelor și procedurilor NATO. Acest lucru a permis reforma învățământului militar din armata română, atât din punct de vedere structural, cât și doctrinar. Totodată, cunoștințele acumulate de ofițerii români prin această pregătire au creat baza înțelegerii fenomenului de interoperabilitate și adoptării unui program coerent de realizare a acesteia în Armata României.

Cu sprijinul primit din partea Marii Britanii, începând cu anul 1997, funcționează, în clădirea Academiei de Înalte Studii Militare, Centrul Regional de Pregătire PfP Româno-Britanic, ale cărui cursuri (Brigadă Forțe Terestre, JOINR, PSO și NATO-CJTF) au la bază programe curriculare potrivit Doctrinei Militare NATO, cu standarde și proceduri de stat major interoperabile cu NATO, cursuri ce se desfășoară în limba engleză.

De asemenea, cu asistența primită din partea Guvernului SUA, în 1999 a fost organizat la Pitești Cursul de Pregătire a Subofițerilor, cu instructori asigurați de Corpul de Infanterie Marină al SUA (USMC), iar din 2001, la Brașov, Centrul Regional de Management al Resurselor de Apărare.

Participarea reprezentanților armatei noastre la reuniunile subgrupurilor/grupurilor de lucru din cadrul Grupului NATO pentru Instrucție (NTG), în special, a reprezentat și reprezintă, în continuare, o oportunitate deosebită pentru asigurarea documentației necesare fundamentării bazei teoretice de instrucție. Un număr important de publicații NATO (STANAG-uri) a fost preluat și implementat în procesul de instruire a unităților nominalizate să participe la misiunile PfP (operațiile în sprijinul păcii conduse de NATO).

Activitatea de elaborare a standardelor militare în cadrul Armatei României s-a desfășurat pe baza ordinului M.62/1998 pentru aprobarea *"Instrucțiunilor privind desfășurarea activității de standardizare în Ministerul Apărării Naționale și modul de implementare a standardelor militare"* și a *"Metodologiei de elaborare a standardelor militare operaționale și administrative în baza acordurilor de standardizare și publicațiilor aliate în scopul asigurării interoperabilității Armatei României cu structurile militare NATO"*.

Obiective de parteneriat

Pentru realizarea interoperabilității cu structurile militare ale Alianței, România și-a asumat 84 obiective de parteneriat:

- 26 obiective de parteneriat generale;
- 21 obiective de parteneriat pentru forțele terestre;
- 15 obiective de parteneriat pentru forțele navale;
- 22 obiective de parteneriat pentru forțele aeriene.

Planificarea implementării obiectivelor de parteneriat este arătată în tabel.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
G 26		10	6	2	5	1	1	1
Forțe Terestre 21	5	4	4	4	2	1	1	
Forțe Navale 15		1	3	1	6	3	1	
Forțe aeriene 22		5	5	2	1	2	4	2
TOTAL 84	5	20	18	9	15	7	7	3

 Planificat
  Vor fi demarate după 2006

Deși numărul obiectivelor de parteneriat asumate este foarte mare, această opțiune conduce la creșterea ritmului de realizare a interoperabilității și la evitarea realizării doar a “unor insule de interoperabilitate”.

Principalul scop al obiectivelor de parteneriat îl constituie intensificarea interoperabilității unităților și facilităților nominalizate pentru operațiuni PFP conduse de NATO, cooperare militară cu UE și pentru apărare colectivă, precum și dezvoltarea capacităților necesare pentru calitatea de viitor membru NATO.

La nivelul MAPN a fost elaborat “Planul de implementare a obiectivelor de parteneriat în perioada 2001-2007”, care stabilește cadrul legal necesar pentru coordonarea eforturilor tuturor structurilor implicate în implementarea celor 84 obiective de parteneriat asumate în scopul îndeplinirii cerințelor pentru aderare.

În baza acestui plan, responsabilii de obiective de parteneriat au elaborat programe de implementare a acestora, ce cuprind principalele activi-

tăți pentru realizarea cerințelor corespunzătoare fiecărui obiectiv și resursele necesare pentru implementarea acestora.

În acest context, **situația de ansamblu a interoperabilității militare în domeniul instrucției la forțele active subordonate categoriilor de forțe ale armatei** se prezintă astfel:

Forțele Terestre:

Potrivit angajamentelor asumate în cadrul PARP, Forțelor Terestre le revin 21 PG-uri. Dintre acestea, 14 PG-uri sunt relaționate cu MAP/PNAPI, din care 9 au fost complet implementate.

Pentru asigurarea interoperabilității, pregătirea de luptă a Forțelor Terestre este împărțită pe pregătirea grupei, plutonului, companiei și batalionului. În cadrul fiecărei perioade există două exerciții tactice, unul pentru operații în apărare și altul pentru operații ofensive. Timpul alocat instrucției complexe: grupă - 2 zile, pluton - 3 zile, companie - 5 zile și batalion - 7 zile. Aceasta asigură un număr total de 17 zile de pregătire pentru operații în apărare și 17 zile de pregătire pentru operații ofensive - perioada adecvată pentru aceste tipuri de operații. Pe timpul ciclului de pregătire anual, unitatea folosește următoarele perioade de timp spre a-și îndeplini obiectivele de pregătire pentru operațiile de apărare și ofensivă: grupă 4-6 săptămâni, pluton 4 săptămâni, companie 5-7 săptămâni, batalion 4 săptămâni. Principalele tipuri sau categorii de pregătire ale subunităților sunt: exerciții tactice cu trageri de luptă, exerciții tactice, instrucție de specialitate, topografie, deplasare în teren și pregătire în teren muntos. Aceste unități au finalizat, de asemenea, toată pregătirea cerută de standardele PG-urilor, cum ar fi: cunoașterea C²; cunoașterea doctrinei NATO (ATP-35 B)): operații în apărare și ofensivă, proceduri pentru Pregătirea de Informații a Câmpului de Luptă; procesul NATO de estimare: analiza misiunii, evaluarea factorilor, analiza cursului de acțiune, procesul de luare a deciziei comandantului, reguli de angajare, relația cu mass-media, semne convenționale NATO și folosirea hărții.

Pentru pregătirea Forțelor Terestre a fost elaborat un pachet important de doctrine, manuale și regulamente militare ce au la bază standardele și procedurile NATO.

Forțele Aeriene:

Din cele 84 de PG-uri acceptate de România în cadrul PARP, 22 sunt în responsabilitatea Forțelor Aeriene, iar 116 relaționate cu MAP/PNAPI. Din cele 22 PG-uri ale Forțelor Aeriene, 5 au fost îndeplinite complet.

Unitățile Forțelor Aeriene nominalizate pentru misiuni PfP conduse de NATO au acționat pentru a îndeplini cerințele Alianței privind comunicațiile, lupta aeriană, interdicția, interceptarea și dislocarea generală. Piloții din unitățile PfP execută 120 ore de zbor pe an, urmând ca în perspectivă să ajungă la 160 de ore. Piloții nominalizați de pe MIG 21 LANCER sunt bine

pregătiți și tineri. Aceștia execută pregătire aer-sol în poligonul Babadag și misiuni de interceptare aeriană în apropierea bazelor de dislocare. Elicopterele SOCAT sunt relativ noi în dotare și, în consecință, piloții se află în procesul de finalizare a pregătirii pentru toate capacitățile acestui aparat de zbor multiperformant. Toți piloții vor fi calificați atât pentru misiuni pe timp de zi, cât și de noapte, în toate condițiile meteo.

Nivelul de pregătire a personalului militar și civil încadrat pe funcțiile a crescut, prin intensificarea programelor de pregătire și educare. În acest sens, s-a selecționat și format o grupă de personal militar și civil care se pregătește pentru a cunoaște și a fi în măsură să aplice tehnicile și procedurile NATO. În cadrul programului academic, un domeniu prioritar l-a constituit îmbunătățirea nivelului de cunoaștere a limbii engleze (de la nivel 2222 la nivel 3333 - conform STANAG 6001).

A fost definit și tratat, în proiectul Doctrinei Forțelor Aeriene, în concordanță cu doctrina aeriană NATO, noul concept de apărare aeriană a României.

A fost elaborată și înaintată, pentru aprobare, noua concepție de apărare aeriană și de întreținere a Forțelor Aeriene ale României.

Forțele Navale:

Forțele Navale răspund de implementarea a 15 obiective de parteneriat, din care 7 sunt relaționate MAP, iar 2 au fost implementate.

Instrucția este orientată, în principal, pe însușirea limbii engleze, cunoașterea procedurilor NATO de planificare și executare a misiunilor specifice pentru nave, infanterie marină și scafandri.

Datorită nivelului de interoperabilitate realizat, facilitățile Centrului 39 Scafandri și personalul acestuia au fost cuprinse în Manualul de salvare a submarinelor ATP 57 (A)/MTP 57 (A), publicație a Alianței care a fost revizuită în luna mai 2001.

Acțiuni pentru realizarea interoperabilității și compatibilității

1. Adaptarea doctrinară la noile cerințe ale mediului de securitate. Elaborarea "Strategiei Militare", a "Concepției de proiecție a forței," a "Concepției privind conducerea militară la pace, în situații de criză și pe timp de război", a „Ghidului orientativ” de gestionare a crizelor (care cuprind metode și proceduri standard de acțiune, fluxul informațional-decizional, rolul și atribuțiile componentelor sistemului etc., compatibile cu cele existente în NATO), a metodologiei de întocmire a planurilor pentru operații neprevăzute și stabilirea etapelor de primire a forțelor NATO; întocmirea planurilor de cooperare cu alte instituții ale statului pentru gestionarea unei crize majore, în scopul reacției coerente și unitare a instituțiilor centrale, cu responsabilități în acest domeniu.

2. Schimbarea sistemului de instruire, în scopul adecvării acestuia la noile procedee de desfășurare a acțiunilor militare, cât și pentru apropierea și realizarea compatibilității forțelor noastre cu cele ale Alianței. Aceasta a condus la perfecționarea sistemului de pregătire și instruire a personalului, prin adaptarea programelor de pregătire, în sensul implementării unor teme despre procedurile și lucrul de stat major, pe baza unor documente de planificare și conducere standard NATO, pe timpul exercițiilor proprii, ale limbajului operațional și terminologiei militare NATO, folosirea, în prima etapă, a hărților în proiecție UTM de către toate forțele declarate disponibile pentru PSO. În programele de instrucție, 30% din teme se referă la PSO și 70% la teme pentru formarea luptătorilor pentru operații de război, iar, nemijlocit, în perioada care precede plecarea în misiune, raportul se inversează. Pentru perfecționarea deprinderilor personalului, pe timpul exercițiilor și aplicațiilor tactice, 30% din comunicațiile operaționale se desfășoară în limba engleză. La exercițiile PfP au fost destinate să participe, cu prioritate, unitățile sau personalul din unitățile nominalizate pentru operații în sprijinul păcii conduse de NATO sau UE și cele angajate în diferite inițiative regionale. În sistemul de pregătire a unităților au fost introduse procedurile NATO, referitoare la dislocarea, rotirea și redislocarea forțelor în și din teatrul de operații. Pentru creșterea nivelului de pregătire a forțelor disponibile s-a înființat "Centrul de Pregătire PfP" de la Turda, în subordinea Statului Major al Forțelor Terestre. Programul de pregătire al unităților/subunităților permite familiarizarea personalului cu procesul militar de luare a deciziilor în cadrul NATO, pe timpul tuturor etapelor de pregătire și executare a acțiunilor/exercițiilor și dezvoltarea înțelegerii comune a tipurilor de operații desfășurate de Alianță. În raport cu estimarea participării cu forțe la operațiuni de menținerea păcii (PKO) în diferite formate (NATO, PfP, UE etc.), s-a elaborat "Strategia de evaluare a participării la activitățile și exercițiile PfP", ținând cont de următoarele elemente prioritare:

- modul de acțiune în concordanță cu obiectivele PNA și cu exercițiul multianual de planificare a apărării; resursele, inclusiv cele financiare, sunt orientate cu prioritate pentru aceste forțe și mijloace;
- modul de acțiune în strânsă legătură cu procesul de implementare a PGs;
- identificarea măsurilor concrete care ar putea fi luate în calcul pentru facilitarea participării la operațiuni viitoare (cadrul legislativ, suportul logistic).

3. Îmbunătățirea procesului de pregătire a personalului și restructurarea procesului de învățământ din Armata României, în scopul intensificării pregătirii lingvistice de bază și de specialitate și creșterea numărului vorbitorilor de limbă engleză. În acest sens s-au organizat, în afara celor existente, cursuri non-intensive de învățare a limbii engleze la nivelul Statului Major General pe 4 niveluri, cu 24 de grupe, cu 4 profesori, cât și în

garnizoanele Pitești, Iași, Focșani, Buzău, Bistrița, Cluj-Napoca, Craiova, Timișoara, Bacău, Ploiești, Mangalia și Brăila, care au ca obiectiv pregătirea cursanților pentru atingerea nivelurilor 1 și 2, STANAG 6001. S-a reproiectat conținutul instruirii în acord cu standardele NATO, iar strategiile didactice au fost adecvate la specificul misiunilor tactice din teatrul de operații.

4. Restructurarea posturilor/funțiilor, în interiorul structurilor, în sensul creșterii rolului subofițerilor. Pentru punerea ei în practică, au fost transformate unele funcții prevăzute să fie încadrate cu ofițeri în funcții prevăzute să fie încadrate cu subofițeri. S-a trecut la pregătirea subofițerilor de stat major, a subofițerilor instructori și a celor luptători, pe filiera directă (pregătire 2-3 ani) și filiera indirectă (module cu durata de 2-4 luni).

5. Eficientizarea programului de pregătire/antrenare a personalului prevăzut pentru augmentarea comandamentelor CJTF, în sensul participării acestora la cel puțin un exercițiu de comandament (CPX)/cu trupe în teren (Field Exercise) pe an, considerând această formă de pregătire mai eficientă și mai economică decât trimiterea lor la cursuri.

6. Organizarea cerințelor și corectarea, în sensul îmbunătățirii, **activităților din IPP și PWP, astfel încât acestea să răspundă necesităților programelor de pregătire curentă.** Selectarea activităților care contribuie la realizarea obiectivelor prioritare stabilite în PNA și renunțarea la cele care nu sunt concludente și nu răspund nevoilor naționale de interoperabilitate.

7. Corelarea planurilor de achiziții cu cerințele obiectivelor de parteneriat (PGs), chiar dacă va fi necesară reducerea sau abordarea diferită a unor programe de înzestrare.

8. Implicarea personalului participant la activitățile NATO/PfP în executarea unei game largi de activități, pentru testarea capacității acestuia de a îndeplini atribuțiile funcțiilor în care a fost încadrat și pentru perfecționarea/verificarea deprinderilor/abilităților în întocmirea diferitelor tipuri de documente de planificare și conducere, în următoarele domenii: Planificarea, pregătirea și executarea reuniunilor Comitetului Militar Întrunit (JMC); Coordonarea acțiunilor structurilor pentru executarea eficientă și unitară a diferitelor etape și momente ale operației; Conducerea activităților din cadrul Combined Joint Operation Center (CJOC); Întocmirea ordinelor și dispozițiilor (Joint Coordination Orders, Tasks, FRAGOs, Air Task Order, Nominated Target List, Post Mission Report, Air Tasking Messages) și a rapoartelor zilnice de evaluare a situației (ASSESSREPs); Reprezentarea și actualizarea, în permanență, a situațiilor din teatrul de acțiune militară, pe hărțile de lucru, monitorizarea mesajelor primite și pregătirea mapelor și documentarelor pentru directorul exercițiului și pentru șeful de stat major.

9. Realizarea unui nou sistem mobil de comunicații, pentru ușurarea exercitării actului de comandă prin facilități de transmitere a datelor în diverse formate și posibilitatea efectuării comunicațiilor rapide și sigure, la mare și mică distanță. Perfecționarea concepției privind organizarea siste-

mului de comunicații potrivit normelor și standardelor NATO și necesitatea achiziționării echipamentelor de legătură prin satelit pentru forțele nominalizate să participe la operații conduse de NATO.

10. **Întărirea, primirea și continuarea deplasării forțelor, pe aeroporturile și în porturile nominalizate.** Aceasta a permis stabilirea clară a cerințelor de realizare și dezvoltare a facilităților pentru sprijinul națiunii-gazdă (HNS) și a elementelor de infrastructură ce pot fi puse la dispoziție pentru trupele NATO.

În vederea realizării interoperabilității cu armatele statelor membre NATO, **în perioada următoare**, va trebui pus accentul pe:

- aprofundarea cunoașterii doctrinelor de bază, privind organizarea și atribuțiile statelor majore de la diferite niveluri și a modului de ducere a operațiilor de către forțele Alianței;
- aplicarea standardelor și procedurilor de stat major NATO, în vederea utilizării unui limbaj operațional comun, capabil să asigure participarea formațiunilor noastre militare la exerciții și operațiuni în cadrul unor forțe multinaționale;
- perfecționarea instruirii trupelor, corespunzător cerințelor luptei armate moderne și standardelor euro-atlantice ;
- perfecționarea sistemelor de conducere și optimizarea activităților informaționale și decizionale;
- folosirea, în întreaga structură de forțe, a sistemului unic NATO privind simbolistica militară și utilizarea hărților standardizate;
- revizuirea și adaptarea instrucțiunilor și regulamentelor militare, din punct de vedere al procedurilor de operare, în conformitate cu standardele NATO, și al lecțiilor învățate;
- cunoașterea, printr-o informare oportună, a măsurilor și acțiunilor inițiate de alte țări candidate la integrare și dezvoltarea relațiilor de colaborare militară bilaterală (multilaterală) cu țările membre ale Alianței;
- inițierea unui program de schimb de informații și cooperare pentru pregătirea forțelor declarate.

MODERNIZAREA ȘI RESTRUCTURAREA ÎN DOMENIUL RESURSELOR UMANE

Comandor Victor BARBU

Obiectivele modernizării sistemului de management al resurselor umane

Opțiunile de modernizare și restructurare a instituției militare, cuprinse în Concepția privind managementul resurselor umane în Armata României, adoptată la sfârșitul anului 1997, document de referință în domeniul resurselor umane, au ca finalitate:

- modernizarea sistemului de management al resurselor umane ale apărării, în consens cu teoria și practicile din armatele moderne, membre NATO;
- restructurarea personalului pe categorii și grade militare, pentru asigurarea interoperabilității cu armatele NATO în domeniul resurselor umane.

Potrivit acestei concepții, obiectivele modernizării sistemului de management al resurselor umane sunt:

- reabilitarea carierei militare, ca model și sistem de gestiune a personalului, în acord cu dezvoltările de acest tip din teoria și practica managementului resurselor umane ale armatelor moderne;
- definirea posturilor pe grade militare, în sistem piramidal, și restructurarea acestora pe categorii de personal, astfel încât raportul dintre ofițeri și subofițeri să tindă către valoarea 1/3;
- accentuarea profesionalizării personalului militar, ca fundament al realizării interoperabilității cu armatele NATO;
- reabilitarea statutului subofițerului și adaptarea sistemului de pregătire și utilizare profesională a acestuia, astfel încât el să devină “coloana vertebrală a armatei”;
- utilizarea unui sistem de recrutare și selecție care să rețină candidații cu potențial adecvat pentru cariera militară;
- reconversia profesională a personalului cu contract limitat și a celui disponibilizat ca urmare a reducerii efectivelor armatei;

- implementarea unui sistem de gestiune informatizată a personalului care să permită încadrarea posturilor potrivit principiului “omul potrivit la locul potrivit”.

Modernizarea sistemului de management al resurselor umane

Concepția privind managementul resurselor umane în Armata României abordează conținutul reformei sistemului de gestiune a resurselor umane ca un tot unitar. În acest sens au fost puse în aplicare proiecte referitoare la personal, posturi și motivația pentru cariera militară, la sistemul de salarizare, adecvat politicilor de personal adoptate.

Structurarea funcțiilor conform modelului piramidal

Acest proiect a fost aprobat în august 1998. Pe baza lui au fost elaborate Principii și norme de definire a funcțiilor, utilizate la structurarea posturilor personalului militar profesionalizat, pe corpuri și grade militare, astfel încât să se asigure:

- raportul ofițeri/subofițeri către valoarea 1/3;
- ponderea ofițerilor cu grade de sublocotenent - căpitan de aproximativ 68%;
- ponderea subofițerilor cu grade de sergent - plutonier de peste 50%.

Promovarea profesiei militare, recrutarea și selecția candidaților

Pus în aplicare începând din 1999, sistemul de promovare a profesiei militare, recrutare și selecție a candidaților pentru instituțiile militare de învățământ realizează:

- creșterea calității și cantității candidaților pentru profesia militară;
- selecția candidaților cu potențial real pentru profesia militară;
- conștientizarea opiniei publice asupra locului și rolului armatei, respectiv a profesiei militare în societate.

Sistemul de promovare, recrutare și selecție este alcătuit și are în funcțiune 41 de birouri informare-recrutare, câte unul în fiecare județ și în municipiul București, și trei centre zonale de selecție și orientare.

Cariera militară

Realizarea principală în domeniul gestiunii personalului o constituie punerea în aplicare, din anul 2001, a unui nou sistem de management al

carierei militare, ca urmare a modificării Legii statutului cadrelor militare și adoptării, prin Hotărâre a Guvernului României, a *Ghidului carierei militare*. Acest sistem, compatibil cu cele din armatele statelor membre NATO, adaptat la nevoile actuale și de perspectivă ale Armatei României, asigură transparență, șanse egale și corectitudine în promovarea ofițerilor, maiștrilor militari și subofițerilor pe treptele ierarhiei militare, prin două instrumente esențiale: Ghidul carierei militare și Comisiile de selecție.

Ghidul carierei militare impune reguli prin care se asigură:

- promovarea în funcție și înaintarea în gradul următor, condiționate de expirarea stagiului minim în gradul deținut, absolvirea cursului de carieră care asigură competența necesară noii funcții, exercitarea, în perioada anterioară, a atribuțiilor unor funcții prestabilite, dependente de natura viitoarei funcții, precum și performanța individuală măsurată prin aprecierile anuale de serviciu;
- corelația directă dintre gradul funcției și gradul celui care urmează a fi încadrat în funcția respectivă;
- promovarea pe o treaptă imediat superioară a ierarhiei militare, exclusiv pe baza deciziei uneia din comisiile de selecție, constituite în acest sens la nivelul structurilor centrale ale Ministerului Apărării Naționale, precum și al statelor majore ale categoriilor de forțe ale armatei.

Comisiile de selecție analizează și hotărăsc asupra promovării cadrelor militare pe baza competenței profesionale, performanței obținute în activitatea anterioară și potențialului de dezvoltare ulterioară în carieră, evaluat pentru fiecare individ care face obiectul promovării.

Reconversia profesională

Cadrul legal pentru desfășurarea reconversiei profesionale a personalului disponibilizat a fost creat prin adoptarea Ordonanței Guvernului României nr.7/26.01.1998 privind unele măsuri de protecție socială a personalului militar și civil, care se vor aplica în perioada restructurării marilor unități, unităților și formațiunilor din compunerea Ministerului Apărării Naționale, și prin crearea sistemului de reconversie profesională care să asigure punerea în aplicare a acestor măsuri.

În anul 2000, Ministerul Apărării Naționale a pus bazele "Programului de reconversie profesională a personalului militar disponibilizat din Armata României", elaborat cu expertiza specialiștilor NATO și acceptat spre finanțare de Banca Mondială.

În anul 2001, Banca Mondială a alocat armatei, prin intermediul Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, o primă tranșă de 500.000 USD.

Pentru utilizarea acestor fonduri, au fost încheiate acorduri de colaborare cu Ministerul Muncii și Solidarității Sociale și Ministerul Educației și Cercetării. Demersurile s-au finalizat cu modificarea Acordului de împrumut RO 3849, încheiat între România și Banca Mondială în 1995, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 746/26.07.2001.

După finalizarea cadrului legislativ, pe baza Acordului de colaborare dintre Ministerul Apărării Naționale și Ministerul Muncii și Solidarității Sociale/Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, încheiat la 30.03.2001, s-a trecut la realizarea măsurilor active de protecție socială, cursuri de calificare/recalificare, plasament pe piața forței de muncă, servicii de ocupare-mutare, asistență pentru deschiderea unei afaceri, acordarea de microcredite și incubatoare de afaceri.

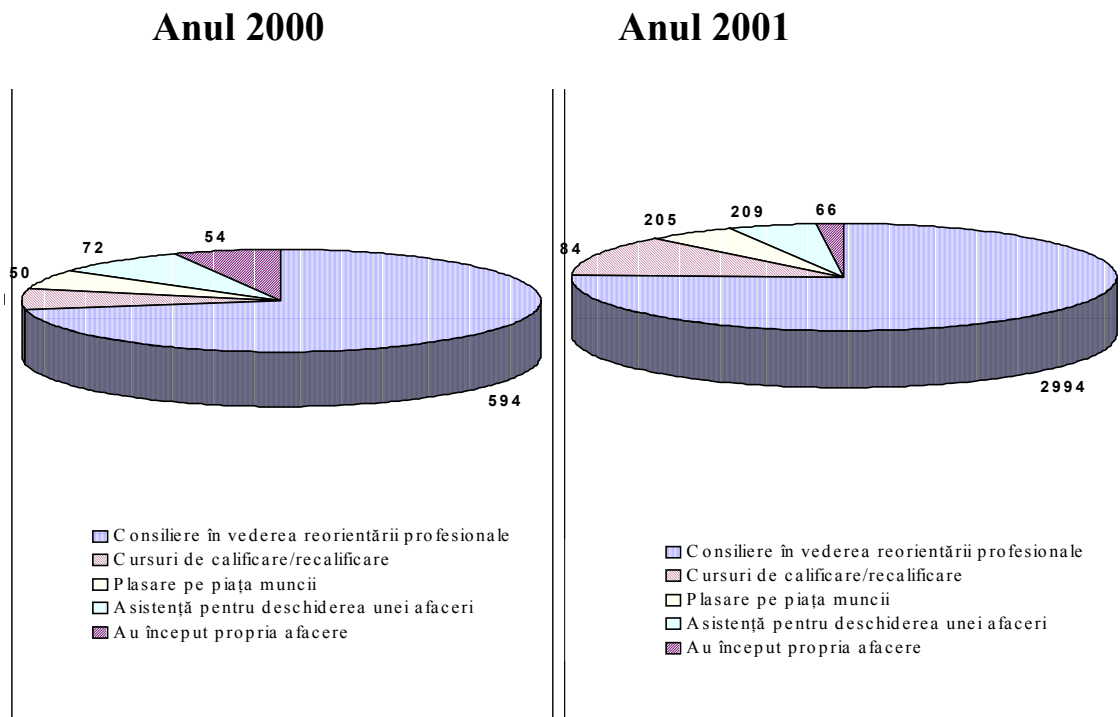
Aceste măsuri se derulează conform prevederilor și criteriilor stabilite de instituția finanțatoare și sunt cuprinse în Ghidul de implementare a măsurilor active de protecție socială, al Ministerului Muncii și Solidarității Sociale. Până la sfârșitul lunii martie 2002, au optat pentru reconversie profesională și au beneficiat de măsurile prevăzute în program 5.255 cadre militare disponibilizate.

Dintre acestea, 3.893 au fost consiliate în scopul reorientării profesionale, 336 au fost plasate pe piața forței de muncă, la 300 li s-a acordat consultanță pentru deschiderea unei afaceri, iar 100 au început propria afacere.

Totodată, în aceeași perioadă, 597 cadre militare disponibilizate au urmat cursuri de calificare/recalificare organizate prin intermediul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă și structurilor sale teritoriale, costul acestora ridicându-se la aproximativ 78.000 USD.

În plus, 23 ofițeri disponibilizați au absolvit cursul “Departamentul pentru pregătirea personalului didactic”, organizat și finanțat de Ministerul Apărării Naționale, costurile acestuia ridicându-se la 30 milioane lei.

Situația cadrelor militare disponibilizate care au beneficiat de servicii de preconcediere și de măsuri active de protecție socială în anul 2001, comparativ cu anul 2000, este următoarea:

În anul 2001 au fost inițiate primele măsuri privind înființarea unui incubator de afaceri în București. În acest sens, s-au purtat discuții cu reprezentanți ai Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, Departamentului Muncii din S.U.A., iar Ministerul Apărării Naționale a stabilit o clădire care va fi transformată în incubator de afaceri. Aceste măsuri urmează să fie operaționalizate în semestrul 2/2002.

Politici de recrutare, selecție, pregătire și dezvoltare a carierei salariaților civili în Armata României

Proiectul, realizat cu expertiză britanică, a fost aprobat în ianuarie 1999 și actualizat potrivit noilor reglementări legislative.

Acesta stabilește următoarele repere ale managementului salariaților civili:

- redefinirea statutului civililor din Armata României, în acord cu Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici; aplicarea acestei legi la specificul Ministerului Apărării Naționale deter-

mină existența a două categorii de civili, și anume: funcționari publici și personal civil contractual;

- valorificarea competențelor profesionale ale civilului cu studii superioare și transformarea lui în expert în activități de sprijin ce nu cer o calificare militară sau lider de structuri-expert;
- asigurarea unui traseu de carieră al civililor cu studii superioare din armată comparabil cu cel al ofițerilor;
- realizarea unui sistem de recrutare și selecție care să atragă personal cu potențial de dezvoltare;
- realizarea unui sistem coerent de gestiune informatizată a salariilor civili contractuali și a datelor personale ale funcționarilor publici.

Informatizarea sistemului integrat de management al resurselor umane

Sistemul informatic integrat destinat managementului resurselor umane (SIPER) are ca obiectiv general creșterea eficienței activităților specifice domeniului prin informatizarea proceselor de culegere, transmitere, stocare, prelucrare și afișare a datelor cu care se operează. Acesta este destinat informatizării activităților specifice managementului resurselor umane de la toate eșaloanele.

Sistemul de management al resurselor umane asistat de calculator asigură:

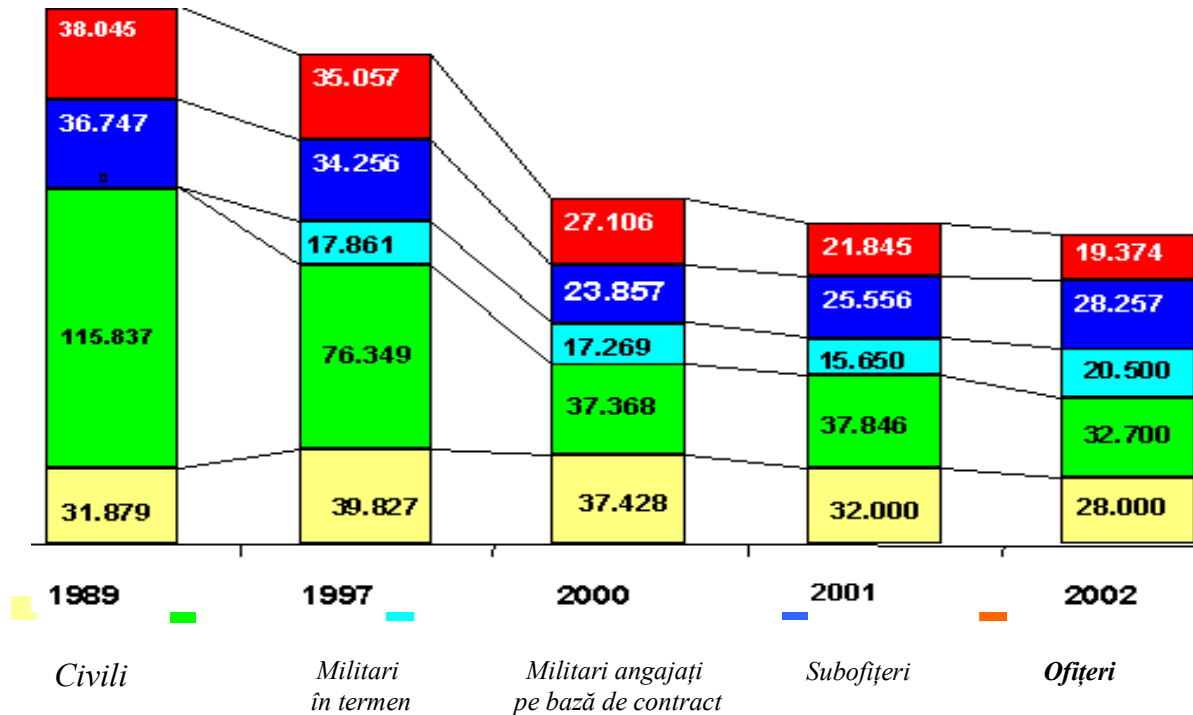
- obținerea în timp real a informațiilor privind starea personalului militar profesionalizat;
- evidența completă și corectă a nivelului de încadrare cu resurse umane a structurilor armatei, pe categorii de forțe, arme și specialități militare;
- modelarea unor scenarii organizaționale și de personal și prognozarea evoluțiilor acestuia, în acord cu nevoile armatei.

Restructurarea personalului pe categorii și grade militare

Odată cu modernizarea sistemului de management al resurselor umane, se derulează un amplu proces de restructurare a efectivelor armatei, ale cărui repere esențiale sunt:

- reducerea substanțială a numărului de ofițeri cu grade superioare;
- creșterea numărului de subofițeri;
- creșterea numărului de militari angajați pe bază de contract;
- reducerea numărului de militari cu serviciu obligatoriu;
- reducerea numărului de civili.

Măsurile adoptate în domeniul planificării și controlului fluxurilor de intrare și ieșire a personalului, în consens cu reperele menționate, au condus la următoarea evoluție a efectivelor:

Semnificativ pentru procesul de restructurare a personalului este faptul că, pentru prima dată, în cursul anului 2001, ca urmare a măsurilor inițiate prin Concepția privind managementul resurselor umane în Armata României, numărul subofițerilor a devenit mai mare decât cel al ofițerilor. Această schimbare se înscrie în tendința generală de asigurare a unui raport între ofițeri și subofițeri către valoarea de 1/3.

Cunoașterea și utilizarea limbii engleze

Învățarea limbii engleze de către personalul care încadrează “pozițiile-cheie”, astfel încât să aibă competența lingvistică pentru a putea lucra în structuri NATO, alături de alte armate, constituie unul din obiectivele de parteneriat asumate de Armata României.

Acest obiectiv - PGG 0355 I “CERINȚE LINGVISTICE” - vizează asigurarea, până la sfârșitul anului 2002, a competenței lingvistice, la nivel 3333, conform STANAG 6001, a tuturor persoanelor încadrate în “pozițiile-cheie” - comandanți de unitate și elemente de stat major din structurile operaționalizate și cele destinate misiunilor PfP, echipajele operaționale ale navelor și avioanelor, ofițeri și subofițeri din Statul Major General, statele

majore ale categoriilor de forțe ale armatei, personalul din echipele de legătură și operatorii în rețelele de comunicații cu NATO.

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv, pe lângă documentele care reglementează învățarea limbilor străine în Armata României, Ordinul ministrului apărării nr. M 61 din 05.06.1999 pentru aprobarea „Concepției privind învățarea limbilor străine în Ministerul Apărării Naționale” și „Precizările șefului Direcției Management Resurse Umane privind eliberarea certificatelor de competență lingvistică” ce stabilesc modalitățile de evaluare a cunoștințelor de limba engleză ale personalului, conform STANAG 6001, s-au elaborat „Planul de implementare a obiectivului de interoperabilitate PGG 0355 I” (cu anexa „Linia Timpului” a activităților cuprinse în planul de implementare) și „Nomenclatorul funcțiilor care necesită cunoștințe de limba engleză conform PGG 0355 I”.

Principalele realizări în cadrul acestui obiectiv au fost următoarele:

- s-a completat baza materială existentă cu trei laboratoare fonice primite ca urmare a programelor de colaborare cu partenerii americani, britanici și francezi;
- s-a finalizat identificarea personalului care ocupă „funcții-cheie” în aceste unități, conform Nomenclatorului funcțiilor care necesită cunoștințe de limba engleză la nivelul 3 3 3 3 conform STANAG 6001, astfel încât cei care vor urma cursurile de învățare sau perfecționare a limbii engleze să fie selecționați din acest grup-țintă;
- în perioada 10-18.09 2001, a avut loc seminarul pe probleme de testare condus de șeful Departamentului de testare de la Institutul Militar de Pregătire Lingvistică DLI, San Antonio, Texas, doamna Karen Sacre.

La sfârșitul lunii martie 2002, cunoscătorii de limba engleză se prezentau astfel:

Detalii	Total, din care:	Nivel 1111 și 1+	Nivel 2222 și 2+	Nivel 3333 și 3+
Ofițeri	4208	1876	1542	738
Subofițeri	1064	478	372	214

Evaluarea finală, la sfârșitul cursurilor, dar și evaluările pentru stabilirea profilului lingvistic standardizat se fac utilizând teste unice de evaluare a competenței lingvistice pe cele patru deprinderi, conform STANAG 6001.

RELAȚIILE MILITARE ALE ROMÂNIEI CU STATELE NATO ȘI PARTENERE

PARTICIPAREA ROMÂNIEI LA PROGRAMUL DE PARTENERIAT PENTRU PACE

Colonel dr. Ion COȘCODARU

Consecvență politicii sale de a se ralia eforturilor NATO pentru asigurarea securității și stabilității în Europa, România a acționat, în ultimii ani, ca un partener de încredere în vederea restaurării și menținerii păcii și securității în sud-estul Europei sau în orice altă regiune de conflict în care comunitatea internațională, reprezentată de forurile competente, a decis să intervină.

Opțiunea politică de aderare la organismele europene și euro-atlantice de securitate a imprimat strategiei de reformă a instituției militare românești unitate și coerență, posibilitatea alinierii Armatei României la standardele NATO și realizarea compatibilității și interoperabilității cu armatele statelor membre ale Alianței.

Repere istorice

Convinsă că interesele sale naționale de securitate pot fi asigurate numai prin integrarea în structurile de securitate euro-atlantice, țara noastră consideră ca esențială, în eforturile depuse pentru aderare, participarea la Parteneriatul pentru Pace, mai ales PARP extins și adaptat, și asumarea Programului Național Anual pentru Integrare (MAP - Membership Action Plan). România este primul stat partener care a semnat Documentul-cadru PFP, la 26.01.1994, iar în aprilie 1994 și-a depus la sediul NATO Documentul de prezentare a Programului Individual de parteneriat.

Odată cu aderarea la ciclul I PARP (Planing and Review Process- Procesul de planificare și Analiză a PFP), 1995-1997, Armata României s-a implicat într-un amplu proces de pregătire care are ca scop final asigurarea capacității conceptuale, operaționale și tehnice a forțelor armate de a lucra efectiv cu structurile și forțele armate ale statelor membre NATO, precum și dezvoltarea programelor de colaborare și a acțiunilor comune în cadrul PFP.

Ulterior, România a acționat pentru:

- adoptarea Ciclului II PARP, sub auspiciile “Parteneriatului Intensificat și mai Operațional” (EMOP), prin care România a acceptat 84 obiective de parteneriat, 1997-1999;

- elaborarea, aprobarea și înaintarea primului Membership Action Plan (MAP I), 1999;
- elaborarea, aprobarea și înaintarea celui de-al doilea Membership Action Plan (MAP II), 2000;
- elaborarea, aprobarea și înaintarea celui de-al treilea Membership Action Plan (MAP III), 2001.

Scopul programului de parteneriat

Principalul scop al obiectivelor de parteneriat îl constituie intensificarea interoperabilității unităților și capacităților nominalizate pentru operațiuni PfP conduse de NATO (incluzând unitățile multinaționale) și pentru apărare colectivă, precum și dezvoltarea capacităților necesare unui viitor membru al NATO.

De asemenea, în vederea organizării și coordonării măsurilor și acțiunilor necesare pentru implementarea obiectivelor de parteneriat, acest plan stabilește forțele destinate pentru operațiuni PfP conduse de NATO, infrastructura și facilitățile puse la dispoziția NATO pentru operațiunile PfP, fondurile necesare implementării obiectivelor de parteneriat, precum și responsabilitățile, termenele de finalizare și cerințele corespunzătoare obiectivelor de parteneriat.

Obiectivele parteneriatului

Constituirea Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic și lansarea conceptului Parteneriatului pentru Pace Intensificat, în anul 1997, precum și a conceptului "Parteneriatului Operațional", ca instrumente de bază ale NATO în secolul XXI, a oferit o dimensiune politică și militară mai accentuată cooperării României cu Alianța și cadrul în care efortul de pregătire pentru integrare în structurile militare ale NATO să fie direcționat, cu prioritate, pe aspecte calitative.

Ca urmare, prin "Parteneriatul Operațional", noile proceduri PARP au introdus Obiectivele de Parteneriat (PGs), ce reprezintă continuarea interoperabilității forțelor nominalizate pentru PfP.

România și-a asumat 84 de obiective de parteneriat: 26 generale, 19 pentru forțele terestre, 23 pentru forțele aeriene și 16 pentru forțele navale. Deși numărul de obiective este foarte mare, această opțiune conduce la creșterea ritmului de îndeplinire a interoperabilității și la evitarea realizării doar a "unor insule de interoperabilitate".

La nivelul M.Ap.N. a fost elaborat "Planul de implementare a obiectivelor de parteneriat în perioada 2001-2006", acesta stabilind cadrul legal necesar pentru coordonarea eforturilor tuturor structurilor implicate în implementarea celor 84 obiective de parteneriat asumate în scopul îndeplinirii cerințelor pentru aderare.

Pe baza planului, responsabilii de obiective de parteneriat vor actualiza sau, după caz, vor elabora programe de implementare a acestora, care cuprind principalele activități pentru realizarea cerințelor corespunzătoare fiecărui obiectiv și resursele necesare îndeplinirii lor.

În cadrul acestuia, principalele obiective avute în vedere sunt:

- atingerea nivelului de interoperabilitate cu structurile militare ale Alianței, prin antrenarea ofițerilor de stat major în conformitate cu procedurile NATO, specifice conducerii și desfășurării operațiunilor PSO (Peace Support Operations);
- antrenarea personalului militar și civil român pentru a fi apt să lucreze în cadrul structurilor și echipelor combinate într-unite pe timpul exercițiilor NATO/PfP;
- asigurarea managementului situațiilor tactice și operative în activitatea de stat major pe timpul exercițiilor NATO/PfP;
- exersarea procedurilor de cooperare cu organismele internaționale și organizațiile guvernamentale și neguvernamentale;
- punerea în practică a cunoștințelor acumulate referitoare la elementele de comandă-control și regulile specifice de angajare;
- familiarizarea și pregătirea personalului în spiritul doctrinei NATO și în utilizarea echipamentelor și sistemelor folosite în cadrul operațiunilor de sprijin al păcii.

Prioritățile în îndeplinirea obiectivelor de parteneriat

Realizarea tuturor obiectivelor propuse prin Programul Național Anual pentru Integrare și PARP reprezintă un pas important în creșterea gradului de interoperabilitate cu NATO și o contribuție concretă la îndeplinirea unui minim de cerințe impuse de procesul de adaptare a forțelor armate ale României la cerințele actuale și viitoare ale mediului de securitate.

Printre elementele determinante pentru ca Armata României să-și îndeplinească obiectivele asumate se regăsesc:

- asigurarea din punct de vedere militar a condițiilor necesare aderării României la structurile integrate ale Alianței Nord-Atlantice;
- îndeplinirea prevederilor „Programului Național Anual de Pregătire a Integrării în NATO”;
- utilizarea spațiului aerian în cadrul comunității europene și managementul spațiului aerian în situații de criză;
- asimilarea conceptelor Combined Joint Task Forces (CJTF), Operational Concept Capabilities (OCC), Training and Education Enhancement Programme (TEEP).

Domenii prioritare în programul PfP

Nivelul de interoperabilitate și capacitatea operațională a unităților nominalizate pentru operațiuni PfP conduse de NATO au în vedere o creștere prin pregătire și îmbunătățirea acestora, evaluarea structurilor nominalizate făcându-se pe baza “Programului OCC de Evaluare și Feedback”.

Nivelul de pregătire a personalului militar și civil încadrat pe funcții-cheie va crește, prin intensificarea programelor de pregătire și educare, prin pregătirea personalului militar și civil în domeniul tehnicilor și procedurilor NATO, în perspectiva încadrării unor poziții în structurile Alianței.

Ritmul reformei în cadrul Armatei României a fost intensificat, în mod semnificativ, începând cu anul 2001, când Statul Major General și-a concentrat energia instituțională asupra unor priorități clare, cu scopul de a elabora structuri și capacități ale forțelor care să fie interoperabile cu cele ale statelor membre NATO, în special în privința cunoașterii limbii engleze, a comenzi și controlului forțelor, comunicațiilor și informaticii, a procedurilor și standardelor de stat major, strategiilor, doctrinelor, instrucției și învățământului, precum și în dezvoltarea programelor de colaborare și a acțiunilor comune în cadrul PfP.

Deși enumerate separat, aceste priorități sunt strâns legate între ele și se pot defini împreună prin termenul “interoperabilitate operațională”, care se referă, pe scurt, la “capacitatea forțelor armate și a comandamentelor militare de a acționa împreună cu forțele armate și comandamentele NATO și cu cele ale armatelor statelor membre NATO”.

Finalitatea acestui proces se va materializa în calitatea personalului profesionalizat, promovarea liderilor militari, un grad ridicat de instruire a militarilor și de operativitate a structurilor, modernizarea sistemelor tehnice și de armament, managementul resurselor și un învățământ militar modern.

Documente de bază în organizarea și planificarea activității PfP

Inițiativă majoră introdusă de NATO la Summit-ul din ianuarie 1994 de la Bruxelles al Consiliului Nord-Atlantic, PfP a fost acceptat de 27 de țări, iar activitățile pe care și le asumă fiecare dintre acestea sunt bazate pe Programe Individuale de Parteneriat elaborate în comun.

Principalele programe ale “Parteneriatului pentru Pace”, “Membership Action Plan” (MAP) și “Planning and Review Process” (PARP), reprezintă pentru România cadrul de realizare a Obiectivelor de Interoperabilitate, constituind, totodată, și mecanismul prin care structurile militare sunt implicate în activități comune cu structuri similare ale statelor membre NATO.

Prin Programul de Planificare și evaluare al PfP, PARP (Planning and Review Process), România a identificat și evaluat forțele și capacitățile militare care pot fi puse la dispoziție pentru activități de instruire, exerciții și ope-

rații cu caracter multinațional desfășurate în comun cu forțele Alianței. Inițial, operațiile PfP au fost limitate la menținerea păcii, cercetare-salvare și de ajutor umanitar, dar, odată cu faza intensificată a PfP, introdusă începând cu 1997, operațiunile PfP și necesitățile respective în materie de planificare și evaluare au fost extinse, astfel încât să cuprindă gama completă a misiunilor Alianței, incluzând operațiunile de sprijin al păcii (PSO - Peace Support Operations).

Țara noastră a acumulat deja o experiență valoroasă, obținută începând cu anul 1995, fapt ce a permis stabilirea structurii de forțe necesare pentru misiuni NATO/PfP, precum și elaborarea programelor și obiectivelor pentru dezvoltarea interoperabilității acestor forțe cu cele ale NATO. Realizarea acestor obiective de interoperabilitate are ca scop asigurarea capacității operaționale a forțelor din Armata României de a conlucra efectiv cu cele ale NATO, precum și armonizarea conceptuală, doctrinară, structurală și tehnică în domeniile planificării și procedurale în între armata noastră și Alianță, ca etapă pregătitoare în vederea integrării.

Prin asumarea Programului Național Anual pentru Integrare (MAP-“Membership Action Process”) de către România, s-a subliniat angajamentul ferm pentru elaborarea și realizarea unui program de activități care să faciliteze posibila intrare în Alianța Nord – Atlantică, conștientizându-se faptul că participarea la MAP este esențială pentru dezvoltarea interoperabilității cu forțele NATO, pregătirea propriilor structuri de forțe și capacități.

Cooperarea și dialogul cu țările membre NATO au ușurat derularea procesului de alăturare, în ceea ce privește înțelegerea fondului și priorităților interoperabilității, de pătrundere în esența sistemului de comandă și control, organizare și informare, standardizare, logistică, precum și de implementare a procesului de analiză și decizie specific Alianței.

Programul Național Anual pentru Integrare este o demonstrație practică a „ușii deschise” și cuprinde probleme economice și politice, militare și de apărare, referitoare la resursele financiare, de securitate și juridice, ce au menirea de a scoate în evidență și discuta mecanismele cele mai eficiente prin care se pot desfășura pregătirile pentru o eventuală aderare.

Situația generală a obiectivelor de parteneriat asumate de România

În cadrul celui de-al III-lea ciclu PARP, prin care România și-a asumat 84 de obiective de parteneriat, au fost implementate un număr de 26 PG-uri. 57 dintre acestea sunt în curs de implementare, dintre care 17 vor fi finalizate în 2002, iar un PG nu a fost încă abordat.

De aici rezultă că toate cele 84 PG-uri vor fi finalizate până la sfârșitul anului 2007, astfel: 8 în anul 2003, 16 în anul 2004, 7 în anul 2005, 7 în anul 2006 și 3 în anul 2007.

Îndeplinirea celor 26 PG-uri s-a concretizat, între altele, în:

- revizuirea structurii de forțe pentru optimizarea acesteia în vederea participării în structurile forțelor NATO;
- adoptarea structurii interne a comandamentelor M.U. din Forțele Terestre de la nivel brigadă în sus conform structurii standardizate G1-G6 și la nivel batalion până la structura comună S1, S2, S3, S4, S6;
- selectarea personalului care să poată participa în comanda-mente CJTF, în operațiuni PfP conduse de NATO;
- înființarea Grupului CIMIC din subordinea Corpului 1 Armată Teritorial, în cadrul căruia s-au constituit 3 Companii Generale CIMIC și o Companie de Specialiști CIMIC, care înglobează echipele funcționale de specialiști CIMIC;
- elaborarea de studii și proiecte pentru introducerea carburan-ului unic destinat alimentării motoarelor care echipează teh-nica terestră și de aviație pentru realizarea interoperabilității tehnicii în misiunile multinaționale;
- declararea unităților disponibile pentru misiuni NATO/PfP;
- asigurarea cu 27 sisteme de comunicații prin satelit SATCOM a tuturor unităților care pot fi desfășurate la această dată în teatru;
- menținerea elementului național de sprijin (NSE) și a echipe-lor medicale naționale de legătură (NMLT) și continuarea pregătirii acestora prin cursuri de instruire la NATO;
- desemnarea a două aerodromuri în sprijinul operațiunilor PfP conduse de Alianță, care îndeplinesc cerințele standard NATO, astfel încât bazele aeriene interoperabile să asigure o mai mare flexibilitate și o mai bună desfășurare a operațiuni-lor;
- existența capacităților de manipulare și transport aerian iden-tificate, prin acordul încheiat cu TAROM, care pot face față posibilelor operațiuni pe bazele aeriene desemnate;
- înființarea Centrului de Suveranitate Aeriană ASOC, care es-te interoperabil cu structurile NATO și dispune de capacitatea operațională de a furniza o imagine aeriană integrată;
- pregătirea a două aeronave C 130 și a altor aeronave și echi-pamente puse la dispoziție prin acordul cu TAROM pentru a asigura transportul forțelor naționale;
- dezvoltarea unui concept de creare a capacității de evacuare aero-medicală, selectarea unui avion C 130 și a 3 elicoptere, precum și pregătirea a 15 cadre medicale pentru îndeplinirea acestui tip de misiuni.

Forțele disponibile pentru operațiuni în sprijinul păcii (PSO)

România a fost implicată activ, mai mult de un deceniu, în misiuni PSO conduse de NATO, concomitent cu implicarea activă în procesul de înființare a unor structuri regionale, în scopul dezvoltării cooperării și a relațiilor bilaterale cu vecinii. Pentru o pregătire riguroasă în vederea desfășurării operațiilor conduse de NATO, s-au depus eforturi susținute de implementare a standardelor NATO în procesul de instruire a unităților destinate acestui gen de misiuni, de modificare a regulamentelor de instruire existente și elaborarea unei doctrine întrunite care să sprijine îmbunătățirea capacității noastre de acțiune în cadrul unor forțe întrunite și/sau multinaționale. România va continua să fie un furnizor important de securitate și stabilitate în Sud-Estul Europei. În acest sens, va crește gradul ei de participare la operațiuni PSO conduse de NATO.

Categoría de forțe	Anul		
	2002	2003	2004
Forțele Terestre	<ul style="list-style-type: none"> ■ 1 Companie de parașutiști; ■ 3 Companii de infanterie (din cadrul a 2 batalioane de infanterie); ■ 1 Companie de geniu; ■ 1 Companie de vânători de munte; ■ 1 Companie de poliție militară; ■ 1 Detașament de deminare. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ 1 Companie de parașutiști; ■ 4 Companii de infanterie (din cadrul a 2 batalioane de infanterie); ■ 1 Companie de geniu; ■ 1 Companie de vânători de munte; ■ 1 Companie de poliție militară; ■ 1 Detașament de deminare. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ 2 Companii de parașutiști; ■ 4 Companii de infanterie (din cadrul a 2 batalioane de infanterie); ■ 1 Companie de geniu; ■ 2 Companii de vânători de munte; ■ 1 Companie de poliție militară; ■ 1 Detașament de deminare.
Forțele Aeriene	<ul style="list-style-type: none"> ■ 4 MIG-21 LANCER; ■ 1 C-130 B 	<ul style="list-style-type: none"> ■ 4 MIG-21 LANCER; ■ 1 C-130 B 	<ul style="list-style-type: none"> ■ 4 MIG-21 LANCER; ■ 1 C-130 B
Forțele Navale	<ul style="list-style-type: none"> ■ 1 Fregată; ■ 1 Dragor maritim; ■ 1 Navă de scafandri; ■ 1 Remorcher maritim; ■ 2 Nave purtătoare de artilerie; ■ 1 Remorcher fluvial; ■ 1 Echipă EOD / SEAL. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ 1 Fregată; ■ 1 Dragor maritim; ■ 1 Navă de scafandri; ■ 1 Remorcher maritim; ■ 2 Nave purtătoare de artilerie; ■ 1 Remorcher fluvial; ■ 1 Echipă EOD / SEAL. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ 1 Fregată; ■ 1 Dragor maritim; ■ 1 Navă de scafandri; ■ 1 Remorcher maritim; ■ 2 Nave purtătoare de artilerie; ■ 1 Remorcher fluvial; ■ 1 Echipă EOD / SEAL.

Forțele disponibile pentru apărarea colectivă

Pe lângă unitățile nominalizate pentru operațiile în sprijinul păcii, la care participă în cadrul structurilor regionale, România a oferit forțe pentru participarea la operații sub incidența Articolului V (apărarea colectivă) în afara granițelor țării. Unitățile desemnate pentru apărarea colectivă în afara granițelor țării vor acționa pe baza aceluiași directive și li se vor aloca resurse în conformitate cu criteriile valabile pentru structurile PSO/regionale. Acestea vor fi pregătite pentru dislocare în decurs de 30 zile de la notificare.

Categoriile de forțe	2002	2003	2004
Forțele Terestre	1 Batalion Infanterie 1 Companie de parașutiști 1 Companie de vânători de munte (SAR)	1 Brigadă Mecanizată 1 Batalion vânători de munte 1 Companie de parașutiști	1 Brigadă Mecanizată 1 Batalion vânători de munte 2 Companii de parașutiști
Forțele Aeriene	6 MIG 21 LANCER	8 MIG 21 LANCER 4 IAR 330 SOCAT	8 MIG 21 LANCER 4 IAR 330 SOCAT
Forțele Navale	1 Fregată 1 Echipă de scafandri EOD/SEAL 3 Nave fluviale purtătoare de artilerie	1 Fregată 1 Echipă de scafandri EOD/SEAL 4 Nave fluviale purtătoare de artilerie	1 Fregată 1 Echipă de scafandri EOD/SEAL 4 Nave fluviale purtătoare de artilerie

Regulamentele de instruire, începând de la nivelul strategic până la cel tactic, vor fi revizuite, punând bazele modului de pregătire și angajare a forței și având un rol decisiv în structurarea încadrărilor, înzestrării și instruirii unităților.

De menționat că a crescut rolul simulatoarelor și simulării în programul de instruire a armatei, realizându-se, în acest sens, Centrul Național de Simulare destinat instruirii pentru o gamă largă de operații (ducerea războiului, operațiuni în sprijinul păcii - PSO și situații de urgență civilă).

Participarea la operații în sprijinul păcii conduse de NATO

România a fost implicată activ, mai mult de un deceniu, în misiuni pentru operații în sprijinul păcii (9 coordonate de ONU, 3 conduse de NATO și 4 sub umbrela OSCE). De asemenea, a contribuit la procesul de înființare

a unor structuri regionale, în scopul intensificării cooperării și relațiilor bilaterale cu vecinii.

În prezent, ca urmare a angajamentelor asumate, România participă la Forța Internațională de Pace din Kosovo (KFOR), cu 1 Cp.I./B.812 I. (86 militari și 18 autovehicule militare, din care 9 TAB "ZIMBRU") în cadrul Detașamentului BELUROKOS, un Pluton Control Trafic Rutier (25 militari și 5 autovehicule de teren) în cadrul contingentului grec din teatru, 16 ofițeri și subofițeri de stat major încadrați pe diferite funcții în Comandamentul KFOR, din care 7 sunt specializați în operații psihologice. De asemenea, participă cu 1 Cp.I./B.26 I. (86 militari) în Brigada Multinațională de Vest, în contingentul italo-român din Kosovo.

Armata României participă, în cadrul Forței de Stabilizare (SFOR), cu Detașamentul Național "BOSNIA", în Detașamentul "OLANDA", și cu o Cella Națională de Informații (RO-NIC), compusă din 5 persoane.

Detașamentul Național "BOSNIA" a fost constituit inițial din 62 militari din arma geniu și specialitatea poliție militară. Prin Hotărârea Parlamentului României nr. 13 din 14.06.2001, contribuția cu forțe și mijloace în cadrul acestuia a fost suplimentată, astfel că, începând cu luna iulie 2001, detașamentul are în compunere 68 de militari, a căror rotire se execută din 6 în 6 luni, și 27 autovehicule și tehnică de geniu.

Detașamentul "OLANDA" reprezintă oferta României de participare în cadrul contingentului olandez la Forța de Stabilizare (SFOR) din Bosnia-Herțegovina. Acesta a fost constituit din 49 de militari, în baza *Memorandumului de Înțelegere* semnat între Ministerele Apărării din cele două țări.

Un batalion român de infanterie este pus la dispoziție, ca rezervă strategică pentru SFOR/KFOR. România a ratificat un acord de tranzit cu privire la folosirea spațiului său aerian de către NATO în timpul campaniei din Kosovo și pregătește un acord cu Alianța care să permită trupelor și tehnicii NATO aflate în tranzit spre Kosovo să traverseze teritoriul național. De asemenea, a dat permisiunea Rusiei de survol și tranzit spre Kosovo. Țara noastră continuă să permită accesul NATO pe teritoriul său, în sprijinul KFOR/SFOR.

În prezent, România furnizează aproximativ 40 de militari pentru misiuni ONU în Congo, Etiopia, Eritreea, Kuweit și Kosovo și 7 militari pentru misiuni OSCE în FYROM, Georgia și Kosovo.

Începând cu anul 2002, România participă la operațiunea ISAF, în Afghanistan, cu 1 pluton de poliție militară (25 militari), 1 avion C-130 B (20 militari) și 3 ofițeri de legătură. Cei 46 militari sunt desfășurați astfel: 25 militari în plutonul de poliție militară, 20 militari în echipajul avionului C-130 B și 1 ofițer de legătură în Karachi, Pakistan; 2 ofițeri de legătură la Comandamentul Întrunit (PJHQ) de la NORTHWOOD și, respectiv, la Centrul Multinațional pentru Controlul Mișcării (NMMCC) de la HIGH WYCOME, Anglia.

De asemenea, pregătește forțe pentru desfășurarea în Afghanistan în cadrul operației “ Enduring Freedom”, un batalion de infanterie (405 militari), o companie NBC (70 militari) și 10 ofițeri pentru a suplimenta contingentul ISAF, începând cu luna iulie.

Experiența colaborării cu armatele din Occident a crescut prin participarea noastră activă la activitățile PfP. Asemenea activități de instruire sunt esențiale pentru ofițerii și subofițerii noștri în acumularea experienței, prin accesul la expertiza NATO și cea regională. Dispunem de un sistem activ de asimilare a învățămintelor rezultate din asemenea experiențe și de încorporare a acestora în procesul de instruire. Eficiența participării la aceste evenimente subliniază, totodată, importanța programului intensiv de învățare a limbii engleze. Programele bilaterale urmăresc, în principal, îndeplinirea obiectivelor identificate în PNA.

Dintr-un total de 1255 activități bilaterale în 2000, 961 au fost organizate împreună cu țări membre NATO. În anul 2001, dintr-un număr de 749 activități, 584 au fost conduse de țări membre NATO.

România ia parte la toate inițiativele lansate în cadrul Summit-ului de la Washington: la Parteneriatul Operațional Intensificat, prin sporirea activităților PfP, la Programul PfP Lărgit pentru Educație și Instruire, prin intermediul Consorțiului Academiiilor de Apărare și Instituțiilor pentru Studii de Securitate și la Centrele PfP. Toate unitățile nominalizate pentru Operații de Răspuns la Criză (CRO) sunt disponibile în vederea participării la structura comună de forțe și capacități aferentă Conceptului de Capabilitate Operațională (OCC) și vor fi evaluate de către NATO în cadrul Programului de Evaluare și Feed-back (A&F).

Activități desfășurate în cadrul programelor PfP

Participarea la activitățile și exercițiile NATO, NATO/PfP și „În Spiritul PfP” s-a efectuat în conformitate cu angajamentele luate de România în cadrul Parteneriatului pentru Pace și a contribuit la:

- cunoașterea doctrinei NATO și a principiilor fundamentale care stau la baza operațiunilor desfășurate sub comanda NATO;
- exersarea procedurilor de planificare și de desfășurare a unei operații la solicitarea Națiunilor Unite, sub comanda NATO;
- exersarea limbajului operațional specific, în limba engleză, într-un mediu internațional;
- perfecționarea comunicării în relațiile cu militarii altor contingente pe timpul pregătirii și îndeplinirii unor misiuni comune;
- realizarea interoperabilității operaționale, tehnice și administrative cu structurile militare NATO.

De la adoptarea, în 1994, a Programului de parteneriat PfP, România, a participat la numeroase activități și exerciții NATO, NATO/PfP și „În Spiritul PfP”, care sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Anul	Activități NATO/PfP	Exerciții	Găzduite de România
1994	60	4	-
1995	145	8	2
1996	385	12	2
1997	580	18	3
1998	546	36	2
1999	426	30	3
2000	340	29	3
2001	193	32	-

Pentru anul 2002, s-au planificat 272 activități PfP, din care 221 în străinătate și 51 în țară, din acestea 29 fiind exerciții NATO, NATO/PfP și „În spiritul PfP”.

Viitorul participării românești la programele PfP

România va continua să participe la exerciții și activități în cadrul PfP, care contribuie la realizarea obiectivelor de parteneriat (PG-uri) și a obiectivelor asumate prin PNA. Țara noastră va continua să fie un furnizor important de securitate și stabilitate în Sud - Estul Europei. În acest sens, va crește gradul de participare la operațiuni PSO conduse de NATO. Forțele armate române vor intensifica programele de pregătire, în conformitate cu standardele NATO, pentru unitățile participante la Forța Multinațională de Pace din Europa de Sud-Est (MPFSEE), Batalionul Mixt româno-ungar, SHIRBRIG și BLACKSEAFOR. România va juca, de asemenea, un rol important în coordonarea activităților MPFSEE, în cadrul ciclului III MAP, prin preluarea președinției PMSC și SEDM-CC.

Direcțiile prioritare de acțiune ale Armatei României vor fi: continuarea învățării limbii engleze și însușirea limbajului operațional NATO; asigurarea continuității reprezentării la activitățile de planificare și din blocul de construcție al exercițiilor; asigurarea echipamentelor interoperabile pe linia C⁴I; însușirea procedurilor NATO de planificare operațională; ameliorarea nivelului de interoperabilitate operațională și tehnică cu armatele țărilor membre NATO pentru marile unități și unitățile nominalizate prin PARP; îndeplinirea obiectivelor de parteneriat complementare activităților și exercițiilor NATO/PfP; participarea la exerciții multinaționale care au ca obiective pregătirea forțelor și mijloacelor în managementul crizelor; utilizarea spațiului aerian în cadrul comunității europene și managementul spațiului aerian în situații de criză.

Totodată se va continua dezvoltarea acelor mijloace naționale care pot sprijini operațiile NATO desfășurate în zonă. Printr-o colaborare strânsă cu experții NATO, porturile, aeroporturile și alte elemente de infrastructură adecvate cerințelor NATO sunt deja în curs de modernizare, spre a ajunge la nivelul standardelor Alianței.

Învățăminte rezultate din participarea Armatei României la activități PfP

Învățămintele desprinse din participarea Armatei României la activitățile PfP se referă în principal la următoarele aspecte: grad de implicare, participare la activitatea de programare și planificare NATO/PfP, evaluare PfP.

Gradul de implicare românească în activitatea PfP s-a realizat atât la nivel individual, cât și de echipă. Ofițerii români de stat major s-au remarcat în procesul de planificare a exercițiilor, prin contribuții originale la îmbunătățirea scenariilor și la cunoașterea documentelor de planificare. În cadrul echipelor de stat major, ofițerii români au folosit cu eficiență cunoștințele de specialitate acumulate și s-au evidențiat în activitatea de luare a deciziilor. Un alt aspect de implicare se referă la folosirea în activitățile PfP de structuri din toate categoriile de forțe, România fiind singura țară parteneră care a participat și a desfășurat întreaga gamă de exerciții NATO/PfP (terestre, navale, aeriene, logistice, de protecție civilă și combinate).

Participarea la activitatea de programare și planificare NATO/PfP devine esențială pentru pregătirea practică și teoretică a ofițerilor români de stat major. Exersarea procedurilor privind fluxul informațional, întocmirea documentelor și cunoașterea sistemelor de comunicații reprezintă modalități utile de perfecționare teoretică și metodologică la nivelul tactic și operațional.

Prezența activă la etapele de construcție a exercițiilor și la atelierelor de lucru asigură nu numai instruirea individuală a ofițerilor de stat major, dar și învățarea procedurilor cu care se operează în cadrul structurilor de comandă NATO. Evaluarea activităților PfP reprezintă o componentă importantă în perfecționarea lucrului de stat major și valorificarea aspectelor pozitive. Dacă la începutul activității PfP se pune accent pe cantitate, în prezent, primordială a devenit calitatea în organizare și planificare. În activitatea de evaluare, participarea românească vizează cunoașterea și respectarea procedurilor NATO, nivelul pregătirii operaționale, modul de îndeplinire a obiectivelor de interoperabilitate.

În concluzie, participarea cu importante efective și mijloace din toate categoriile de forțe ale armatei la exercițiile NATO/PfP și "În spiritul PfP", atât în țară, cât și în străinătate, și absolvirea unor cursuri de specialitate de un număr semnificativ de militari și civili s-au constituit într-un suport solid pentru abordarea, de pe poziții noi, a domeniilor prioritate în activitatea PfP. În acest context, s-a realizat o mai bună cunoaștere a aspectelor care trebuie soluționate pentru a răspunde cerințelor de interoperabilitate.

RELAȚII MILITARE BILATERALE

Colonel dr. Alexandru LEORDEAN

Colaborarea militară internațională a Armatei Române, desfășurată în plan bilateral în perioada 1990-2002, s-a bazat și se bazează pe principiile cuprinse în Strategia Relațiilor Militare ale Ministerului Apărării Naționale.

Scopul strategic al cooperării militare bilaterale cu diverse state și organisme internaționale vizează pregătirea armatei pentru integrarea în NATO și realizarea unei capacități de apărare credibile, în măsură să descurajeze orice agresiune externă. Cooperarea militară bilaterală este concepută să vină în sprijinul demersurilor de integrare a României în NATO și pentru asigurarea unor relații de colaborare cu armatele statelor membre NATO, cu armatele statelor candidate pentru aderarea la Alianța Nord-Atlantică, cu armatele altor state vecine sau din zone mai îndepărtate.

Ministerul Apărării Naționale are programe de cooperare militară bilaterală cu ministere ale apărării din 32 de state (membre NATO, candidate pentru aderarea la NATO, partenere NATO și alte state).

Activități de colaborare militară bilaterală ale armatei române

În ultimul deceniu, România a desfășurat activități militare bilaterale care au urmărit atingerea interoperabilității cu armatele statelor NATO, participând la un număr semnificativ de exerciții bi și multilaterale NATO/PfP.

În planificarea și desfășurarea acestora s-a avut în vedere: dezvoltarea relațiilor de colaborare militară cu statele membre NATO și partenere de cooperare; primirea de asistență din partea statelor membre NATO în conformitate cu conceptul "clearing house"; identificarea unor noi domenii de cooperare cu structuri similare din armatele altor țări; familiarizarea cu modul de organizare, pregătire, desfășurare și evaluare a pregătirii conform procedurilor și standardelor NATO; asigurarea capacității operaționale a structurilor nominalizate să participe la misiuni specifice în cadrul Parteneriatului pentru Pace, independent sau în colaborare cu forțe similare aparținând statelor membre NATO și partenere; mărirea ponderii activităților aplicativ-practice și de consiliere, din partea statelor membre ale Alianței, ca element definitoriu pentru cuantificarea valorică a acestora.

Toate activitățile desfășurate în străinătate și în țară au fost circumscrise efortului de îndeplinire a obiectivelor de parteneriat potrivit Concepției de realizare a interoperabilității cu structuri similare din NATO, având ca bază opțiunea politică fermă a României de integrare în structurile de securitate euro-atlantice.

În acest sens, activitățile planificate și desfășurate în această perioadă au vizat cu prioritate următoarele direcții de acțiune: promovarea imaginii Forțelor Armate ale României prin vizite la nivelul ministrului apărării naționale, secretarilor de stat, șefului Statului Major General, șefilor categoriilor de forțe etc.; îmbunătățirea nivelului de interoperabilitate cu armatele țărilor membre NATO și partenerate de cooperare, prin participarea la exerciții și antrenamente în comun; inițierea unor demersuri în scopul creării cadrului legislativ adecvat bunei desfășurări a relațiilor militare internaționale; dezvoltarea asistenței oferite de țările membre NATO în îmbunătățirea procesului de învățământ; creșterea gradului de pregătire a personalului din unitățile nominalizate pentru îndeplinirea misiunilor specifice NATO și NATO/PfP, prin participarea la activități organizate în plan bilateral; participarea, alături de statele vecine, la reuniunile și exercițiile desfășurate în cadrul inițiativelor: Forța Multinațională de Pace din Europa de Sud - Est (MPFSEE); Batalionul româno-ungar de menținere a păcii; cooperarea națiunilor central - europene în sprijinul păcii (CENCOOP); brigada multinațională cu capacitate de luptă ridicată pentru operațiuni ONU (SHIRBRIG); Batalionul Multinațional de Geniu TISA; Grupul de forțe navale de la Marea Neagră (BLACKSEAFOR); procesul reuniunilor miniștrilor apărării din sud-estul Europei (SEDM); desfășurarea pe bază de reciprocitate a pregătirii în comun cu subunități similare din țările partenerate de cooperare; aprofundarea standardelor și procedurilor NATO în conducerea trupelor; identificarea cerințelor operaționale privind înzestrarea cu tehnică și echipamente militare interoperabile; îmbunătățirea sistemului logistic al unităților nominalizate să desfășoare activități în comun cu forțele militare similare aparținând țărilor membre NATO; crearea condițiilor pentru abordarea de pe poziții favorabile a implementării obiectivelor de parteneriat.

Principalele domenii de colaborare ale României cu armatele țărilor membre NATO sunt: planificarea, programarea apărării, C⁴I, logistică, instruire și antrenamente în comun, conducerea și înzestrarea forțelor armate.

Compatibilitatea Armatei României cu armatele țărilor NATO în domeniul politicii de apărare s-a efectuat prin: întâlniri periodice la nivelul conducerii MAPN cu omologi din țările membre NATO în vederea susținerii eforturilor de integrare ale României în Alianță; interesul comun de apropiere și integrare în structurile politice și economice occidentale; prezența unor consilieri străini în cadrul principalelor structuri ale MAPN (din SUA, Anglia, Germania, Franța, Italia etc.); participarea cu trupe la acțiunile de menținere a păcii în cadrul Parteneriatului pentru Pace; creșterea nivelului de profesionalizare a armatei; elaborarea cadrului juridic care reglementează relațiile militare bilaterale; realizarea unor parteneriate strategice cu unele din principalele țări NATO (SUA, Franța, Italia) și a unui parteneriat special cu R. Ungară.

Totodată au fost definitive acorduri de colaborare bilaterală, în special cu țările NATO și statele vecine.

Participarea ofițerilor și subofițerilor români la cursurile de pregătire oferite de parteneri (S.U.A, Marea Britanie, Franța, Germania, Olanda, Italia, Turcia, Spania, Canada) pe următoarele teme: stat major și conducere militară, logistică, menținere a păcii, pentru observatori militari și poliție militară, de învățare a limbii engleze sau a limbii franceze etc. constituie un domeniu important în programele de cooperare militară bilaterală.

Desfășurarea programelor de instruire și antrenament în comun (cu statele NATO, cu Bulgaria, R. Moldova, Ucraina, Slovacia etc.), crearea unui sistem de stagii reciproce în unități (cu toate statele NATO) reprezintă activități care completează participarea la cursuri.

Consultări bilaterale privind sistemul de mobilizare și instituțiile civile și militare implicate în domeniul mobilizării sunt organizate mai ales în cooperare cu Germania, Franța, Spania, Italia.

Consultanțe privind planificarea apărării și managementul resurselor în domeniul militar apar într-o proporție mai mare în planurile de cooperare cu S.U.A., Marea Britanie, Danemarca, Germania, Franța, Italia.

Extinderea colaborării militare la eșaloane mici s-a făcut prin efectuarea de schimburi de experiență, instruire în comun, aplicații și antrenamente comune ale categoriilor de forțe armate de același tip: trupe de uscat (vânători de munte, trupe de protecție NBC), parașutiști, aviație militară - zboruri de antrenament, schimb de cadeți etc., trupe speciale (de pază, protecție și intervenție), forțe teritoriale (cu toate statele NATO).

Inițierea și dezvoltarea colaborării în domeniul logistic sunt orientate preponderant spre Germania, Franța, Danemarca, Anglia, Polonia .

Activitățile de colaborare militară bilaterală cu țările membre NATO au ca scop atingerea interoperabilității cu armatele țărilor vest-europene, formarea unei armate moderne, flexibile și capabile să apere interesele strategice ale națiunii, transformând-o într-o armată a Mileniului III.

Relațiile bilaterale ale Armatei României cu țările membre NATO

O corespondență a politicii de securitate și apărare îl constituie sistemul de activități pe care Ministerul Apărării Naționale le desfășoară în domeniul relațiilor internaționale. În contextul obiectivului nostru de importanță strategică de integrare în structurile euro-atlantice, relațiile bilaterale cu statele membre NATO reprezintă direcții prioritare de acțiune și sunt o parte majoritară în totalul relațiilor internaționale.

Pentru relațiile bilaterale cu unele din principalele țări din Alianță a fost creat un cadru de cooperare privilegiat, prin stabilirea unor parteneriate strategice având dimensiuni pe mai multe planuri (politic, economic și militar), așa cum este cazul SUA, Franței și Italiei. De asemenea, un parteneriat special a fost dezvoltat cu Germania, în sensul intensificării contactelor politico-militare bilaterale la nivel înalt și al programelor de asistență și sprijin în

pregătirea și instruirea personalului și în domeniul tehnico-militar. Referitor la cooperarea bilaterală cu Ungaria, un parteneriat special activ este în funcțiune, coordonat la nivel guvernamental.

O atenție aparte este acordată relațiilor bilaterale cu noile țări membre NATO, Polonia, Ungaria, Cehia. Activitățile cu aceste state sunt orientate cu precădere pe realizarea de consultări și împărtășirea experienței din procesul de pre și post aderare.

Au fost încheiate acorduri de bază în domeniul militar și al apărării cu toate țările din Alianță, precum și în domenii specifice, ca: instruire în comun a trupelor, participare în formațiuni militare bilaterale, asistență medicală, achiziții, servicii și produse pentru apărare, protecția informațiilor militare, topografie și cartografie militară, istorie și arhive militare, învățământ militar, asistență acordată de consilieri militari străini în cadrul structurilor Ministerului Apărării Naționale din România.

Un aspect relevant al relațiilor de cooperare cu parteneri din Alianță îl reprezintă contactele sistematice și de substanță la nivelul conducerii politico-militare, care se concretizează în schimburi de opinii și consultări, informări reciproce, bazate pe deschidere, transparență și pragmatism. Aceste întâlniri sunt menite să jaloneze direcțiile de cooperare militară în sensul diversificării și intensificării acesteia și să crească încrederea și securitatea în plan regional.

Schimburi de opinii pe teme politico-militare au loc și la nivel de experți, cu majoritatea țărilor membre NATO, în domenii de interes comun, pe subiecte referitoare la evoluții în mediul de securitate european și euro-atlantic, procesul extinderii NATO, dimensiunea militară a pregătirii României pentru aderarea la NATO, cooperarea regională și participarea în cadrul formațiunilor militare multinaționale.

Conform acordurilor și memorandumurilor de înțelegere încheiate cu partenerii din Alianță, anual se desfășoară reuniuni ale comisiilor mixte, în cadrul cărora sunt finalizate planurile de cooperare militară bilaterală. Activitățile convenite în acest cadru corespund nevoilor și cerințelor de reformă și interoperabilitate ale Armatei Române, precum și obiectivelor prioritare asumate de România prin Planul Național Anual în cadrul procesului MAP.

În acest sens, având în vedere programele și planurile de cooperare cu NATO, la care România este angajată activ, stabilirea și convenirea planurilor bilaterale se bazează pe principiul realizării coerenței și complementarității tuturor acestor instrumente de cooperare.

În concluzie, activitățile bilaterale sunt orientate spre obținerea sprijinului partenerilor de cooperare din NATO, prin expertiza, consultanța și asistența acordate părții române. Principalele țări membre NATO, ca de exemplu SUA, Marea Britanie, Franța și Germania, au implementat programe de sprijin și asistență în domeniul pregătirii și instruirii personalului militar român, acordând un număr important de locuri la cursuri de bază și de specializare în instituțiile lor de învățământ militar și în cadrul structurilor categoriilor lor

de forțe. Partea română consideră că aceste oportunități de pregătire și instruire sunt extrem de utile pentru creșterea interoperabilității forțelor sale armate cu armatele statelor membre ale Alianței și pregătirii în condiții optime a forțelor sale militare pentru apărarea colectivă ca viitor membru NATO.

Deosebit de semnificativă este prezența în structurile Ministerului Apărării Naționale din România a consilierilor militari din SUA, Marea Britanie, Franța, Germania, Italia, Grecia și Turcia. Acești consilieri asigură expertiză și consultanță pe termen scurt și mediu în diferite probleme vizând restructurarea Armatei Române și creșterea nivelului compatibilității și interoperabilității cu armatele țărilor occidentale, în domenii ca planificarea și bugetarea apărării, reforma sistemului de învățământ, doctrina și managementul instruirii, predarea limbii engleze și franceze, managementul resurselor umane, logistică, comunicații și informatică, standardizare.

Activitățile desfășurate cu majoritatea partenerilor din NATO s-au reflectat și în procesul de armonizare legislativă, adaptare sau elaborare de noi acte normative în domeniul militar și al apărării, doctrine și directive la nivel strategic și operațional, în concordanță cu cererile de compatibilitate și interoperabilitate cu NATO.

Domeniile de colaborare și obiectivele stabilite pentru planurile militare bilaterale se circumscriu necesităților reformei organismului militar în vederea atingerii standardelor NATO și îndeplinirii criteriilor de pregătire pentru aderare.

Un alt obiectiv major este întărirea controlului civil și democratic asupra forțelor armate. Prin seminarii, schimburi de experiență și alte forme de activități bilaterale, au fost preluate diferite aspecte referitoare la subiectul menționat din experiența țărilor cu puternice tradiții democratice, care au condus la perfecționarea cadrului legislativ și regulamentar la nivelul armatei pentru a asigura prerogativele și atributele decizionale ale conducerii civile a organismului militar și la armonizarea relațiilor civili - militari.

În domeniul politico-militar, statele membre ale Alianței acordă asistență în perfecționarea cadrului organizatoric, legislativ și sporirea rolului politicii de apărare.

De asemenea, cooperarea în planul politicii de apărare și securitate a contribuit în mod substanțial la promovarea unei imagini reale pe plan extern a eforturilor României de a restructura și moderniza forțele sale armate și de a contribui la consolidarea securității și stabilității în zona euro-atlantică prin cooperare regională.

Obiectivul de restructurare și operaționalizare a forțelor armate ale României este puternic susținut de principalele țări NATO prin asistență și expertiză pentru pregătire, antrenament operațional și utilizarea categoriilor de forțe armate. În ultimii ani, s-a extins colaborarea în instruirea în comun a unităților și subunităților, sisteme de stagii reciproce în unități cu SUA, Marea Britanie, Franța și Olanda. Au fost executate aplicații și antrenamente ale aviației militare, trupele speciale de pază, protecție și intervenție etc.

Un număr mare de ofițeri și subofițeri români au fost instruiți în centrele de pregătire și instituțiile de învățământ militar din SUA, Marea Britanie, Franța, Germania, Olanda, Italia, Canada, Turcia, Grecia, pe următoarele teme: stat major și conducere militară, logistică, menținerea păcii, observatori militari și poliție militară, învățarea limbii engleze și franceze.

În ceea ce privește creșterea compatibilității cu NATO pe problemele sistemelor de consultanță, comandă, control, comunicații și informatică (sisteme C⁴I), studii deosebit de utile au fost realizate împreună cu partenerii din NATO și au fost asigurate asistență tehnică și expertiză în faza de implementare a sistemelor C⁴I.

În domeniul planificării și bugetării apărării, parteneri precum: SUA, Marea Britanie, Germania, Franța, Italia, Danemarca acordă sprijin pentru funcționarea noului sistem integrat de management al resurselor de apărare (PPBS).

Managementul resurselor umane, obiectiv prioritar al reformei armatei și procesului de pregătire a integrării României în NATO, este ținta multor activități realizate cu țările membre NATO și focalizate pe realizarea unui sistem performant în domeniu, care include atingerea unui nivel mai bun al raportului ofițeri/subofițeri, continuarea implementării programului de reconversie a personalului militar și aplicarea noului Ghid al carierei militare. De asemenea, o cooperare fructuoasă s-a derulat și în sensul perfecționării sistemului de învățământ militar, cu accent pe pregătirea subofițerilor, precum și continuarea pregătirii personalului Armatei României în cunoașterea limbilor oficiale ale NATO. În acest sens, trebuie remarcate asistența și suportul material substanțial primit din partea partenerilor din SUA, Marea Britanie, Franța, Germania și Canada.

Un alt aspect esențial al cooperării bilaterale cu statele membre NATO căruia România îi acordă o atenție particulară este mecanismul "Clearing House" în cadrul PfP, destinat să contribuie substanțial și eficient la organizarea eforturilor de integrare în NATO și la creșterea transparenței procesului național de reformă.

Prin utilizarea cadrului consultativ oferit de sistemul "Clearing House" în colaborarea bilaterală, se realizează o concepție clară privind identitatea statelor NATO care urmează să ofere asistență pentru îndeplinirea obiectivelor sectoriale asumate României.

În ultima perioadă, România și-a consolidat statutul de partener capabil și de încredere în relațiile sale cu fiecare din membrii Alianței. În același timp, statele membre NATO au manifestat o totală deschidere și voință politică privind acordarea sprijinului politico-militar de care România are nevoie în pregătirea integrării sale în NATO.

Pentru exemplificarea relațiilor bilaterale cu țările NATO, vor fi prezentate, în continuare, raporturile bilaterale cu SUA, Marea Britanie, Franța, Spania și Ungaria.

Relațiile militare bilaterale cu SUA

Demonstrarea orientării ireversibile a României către o societate democratică și adâncirea reformelor economiei de piață, pe fondul poziției geostrategice și a rolului de factor stabilizator jucat de țara noastră în regiune, au creat premisele dezvoltării și diversificării relațiilor militare româno-americane, atât în plan bilateral, prin programe cum sunt MIL-TO-MIL, IMET (International Military Education and Training) etc., cât și în cadrul "Parteneriatului pentru pace" (PfP).

Programul MIL-TO-MIL, creat în septembrie 1992, funcționează pentru România din aprilie 1993. Programul acordă sprijin financiar și logistic, până în prezent derulându-se peste 400 activități comune (acțiuni demonstrative, vizite, seminarii, schimburi de personal etc.). De la 1 octombrie 1995, programul MIL-TO-MIL a intrat într-o nouă etapă, având la bază un plan de lungă durată (1996-1998). Se preconizează focalizarea eforturilor pe prioritățile armatei române privind aprofundarea aspectelor de interoperabilitate operațională și tehnică, îmbunătățirea sistemului de instruire a trupelor, perfecționarea pregătirii unităților capabile să participe la misiuni comune de menținere a păcii și umanitare.

Tot ca parte a programului MIL-TO-MIL, se derulează și activitățile de colaborare între România și Garda Națională a statului Alabama, în cadrul conceptului american de "Parteneriat între Națiuni".

Programul IMET (ale cărui fonduri au crescut de la 300 mii \$ în 1993 la 800 mii \$ în 1997) a permis "integrarea prin educație" a armatei române (113 ofițeri și civili au urmat cursuri în SUA; s-au achiziționat 6 laboratoare pentru învățarea limbii engleze, s-au desfășurat cursuri mobile în România ș.a.).

Stadiul îndeplinirii programelor convenite în cadrul Parteneriatului Strategic România - S.U.A. este periodic evaluat în cadrul întâlnirilor dintre oficialități române și personalul Ambasadei S.U.A. la București. Se așteaptă definitivarea "Studiului privind capacitățile militare", elaborat de către experții Pentagonului.

Se preconizează, prin eforturile conjugate a cinci ofițeri americani în rezervă și ale unei grupe de ofițeri români, elaborarea și implementarea proiectului MPRI ("Planul de Acțiune pentru Pregătirea Integrării în NATO").

Deoarece pregătirea pentru aderarea țării noastre la NATO este obiectivul central al politicii românești de apărare, domeniile prioritare ale reformei armatei române au fost stabilite pe baza sugestiilor comandantului suprem al forțelor aliate din Europa, generalul Wesley Clark, constituind subiecte de consultare permanentă cu oficialități ale Alianței Nord-Atlantice. Domeniile respective sunt următoarele: managementul resurselor umane; comanda, controlul, comunicațiile și informatica (C³I); apărarea antiaeriană; infrastructura.

Progresele realizate în sfera reformei armatei române, implicând în mod nemijlocit cooperarea militară româno-americană, vizează: modernizarea procesului de selecție, formare și utilizare a personalului, în paralel cu perfecționarea pregătirii ofițerilor și crearea unui nou corp al subofițerilor.

A fost elaborat un nou sistem de selecție, formare și promovare a personalului, care va asigura managementul carierei ofițerilor români, potrivit practicilor și standardelor NATO. Noul sistem este operațional din anul 1999.

Noua concepție privind selecționarea, pregătirea și utilizarea subofițerilor a fost aprobată în octombrie 1998 și devine operativă în septembrie 1999.

La începutul anului 1998, Ministerul Apărării Naționale a fost conectat la Sistemul de Management al Informațiilor din cadrul PiP (PIMS).

Perfecționarea sistemului național de apărare antiaeriană prin instalarea sistemului ASOC prevede și realizarea noului sistem strategic de supraveghere radar.

Se studiază posibilitățile de interconectare a sistemului de apărare antiaeriană cu cel al Alianței Nord-Atlantice, crearea și dezvoltarea capacității ofițerilor români de a lucra în cadrul sau în cooperare cu comandamentele NATO.

Înființarea la Brașov, în anul 1999, a Centrului Regional de Management pentru Apărare (scop în care Ministerul Apărării Naționale colaborează cu Institutul de Management al Resurselor pentru Apărare din Monterrey) contribuie la: adâncirea cunoașterii noului sistem de planificare a țării, compatibil cu cel folosit de statele membre ale NATO, la nivelul personalului care își va desfășura activitatea în mod nemijlocit în acest domeniu; pregătirea ofițerilor români în instituții militare din țările Alianței Nord-Atlantice; creșterea interoperabilității sistemului românesc de management al crizelor cu cel al NATO; întărirea controlului democratic și civil al armatei.

Principalele reglementări privind colaborarea militară: „Memorandum privind cooperarea în domeniul apărării și relațiile militare dintre Ministerul Apărării Naționale și Departamentul Apărării al SUA”, semnat la nivel de ministru în iunie 1994; „Acordul între Guvernul României și Guvernul SUA, referitor la măsuri de protecție a informațiilor militare secrete de stat”, semnat, la 21 iunie 1995, la Washington; contractul încheiat, în anul 1996, cu firma Lockheed Martin Corp., privind achiziționarea unei rețele de cinci radare de control al traficului aerian cu dublă utilizare (civilă și militară); la 31 martie 1996, guvernele României și SUA, printr-un schimb de note verbale, au încheiat un acord privind transferul de armamente și tehnologii aferente, în baza căruia partea americană va putea furniza țării noastre echipamente militare, programe aferente de instrucție și alte servicii din domeniul apărării.

Prin semnarea acestui acord s-a creat cadrul legal pentru preluarea de către partea română a unor aeronave de transport militar C-130 Hercules, așa cum au convenit ministerele apărării din cele două țări. Patru

asemenea aparate au fost deja livrate, în cadrul programului EDA (Excess Defence Articles), părții române.

Acordul între Ministerul Apărării Naționale și Departamentul Apărării al SUA privind schimbul de informații în domeniul cercetării și dezvoltării a fost semnat la 26 februarie 1996.

Colaborarea militară româno-britanică

În domeniul Forțelor Terestre

A continuat și în acest an exercițiul bilateral româno-britanic "CARPATHIAN EXPRESS 2002". Exercițiul din acest an s-a desfășurat în țara noastră, cu participarea Regimentului TYNE-TEES (375 militari) din Marea Britanie și a unor subunități din Brigada 382 Mecanizată Focșani (400 militari), încheindu-se cu rezultate foarte bune pentru ambele părți.

Anul acesta au continuat, de asemenea, activitățile cu echipa B.M.A.T.T. (British Military Advisory Training Team – cu sediul la Vîskov, Republica Cehă), care contribuie într-o măsură destul de importantă la pregătirea ofițerilor și subofițerilor români privind cunoașterea procedurilor NATO în planificarea, organizarea, evaluarea și desfășurarea instruirii militarilor. În prima parte a anului s-au desfășurat două asemenea activități, cu participarea unor militari români, dar și din țări membre NATO sau membre ale PfP.

În domeniul Forțelor Aeriene

Următoarele activități prezintă interes pentru Statul Major al Forțelor Aeriene și au fost propuse pentru a fi incluse în documentele de colaborare româno-britanică pentru anul 2002 - schimburi de experiență privind: întrebuințarea în luptă a elicopterelor; organizarea sistemului de transmisiuni, comunicații aeronautice, radionavigație, aterizare și informatică la nivelul mării unități de aviație; întreținerea, exploatarea și repararea avioanelor C-130; logistica misiunilor aviației militare; întreținerea, exploatarea, repararea avioanelor de antrenament avansat; comanda, dirijarea și controlul aviației de vânătoare în misiuni de apărare aeriană prin dirijarea din poziții fixe/mobile; comanda, dirijarea și controlul aviației în misiuni de sprijin aerian nemijlocit și interdicție aeriană prin dirijarea aeronavelor din poziții avansate; pregătirea personalului aeronautic român pentru funcția de salvator; pregătirea rachetiștilor și artileriștilor antiaerieni prin trageri de luptă: periodicitate, organizare, scenariii, apreciere, sistemul de ținte.

În domeniul Forțelor Navale

Pregătire de stat major prin participarea la cursuri și stagii la centrele de pregătire din Marea Britanie; schimb de experiență în domeniul hidrometeorologiei.

În domeniul planificării strategice

Documente elaborate până în prezent în cadrul procesului de reformă: Strategia militară a României; Viziunea strategică 2010; Evaluarea strategică a mediului de securitate; Doctrina acțiunilor întrunite ale Forțelor Armate; Doctrina pentru operațiunile întrunite multinaționale; o serie de regulamente militare care corespund standardelor occidentale.

La 1 septembrie 2001 a început constituirea Grupului 1 CIMIC, ce va funcționa cu un nucleu activ, format din ofițeri și subofițeri, urmând ca la plecarea într-o eventuală misiune în afara granițelor țării să fie completat cu personal din rezervă; se dorește organizarea unor întâlniri de lucru bilaterale, în anul 2002, pe probleme de interes specific ale planificării strategice, în mod deosebit ale strategiei militare și doctrinelor.

În domeniul managementului de personal

Participarea la colegii, cursuri de stat major, de specialitate și burse la instituții civile; participarea la conferințe anuale ale Centrelor Regionale de Pregătire PfP; realizarea de schimburi de experiență cu celelalte Centre de Pregătire PfP acreditate de Consiliul Nord-Atlantic; proiectarea structurilor, elaborarea statelor de organizare și modul de utilizare a civililor în diferite structuri militare; realizarea sistemului de ierarhizare a funcțiilor în sistem piramidal, la ofițeri și subofițeri; cunoașterea organizării și desfășurării activităților pentru selecționarea tinerilor în vederea executării serviciului militar pe bază de voluntariat; organizarea sistemului de examinare medicală și psihologică; cunoașterea sistemului completării pe timpul creșterii graduale a capacității de luptă și mobilizare.

Cooperarea româno - franceză în domeniul militar și al politicii de apărare

Cooperarea bilaterală româno-franceză în domeniul militar și al apărării este circumscrisă obiectivului politicii de securitate și apărare națională care vizează integrarea României în structurile europene și euro-atlantice, domeniilor și obiectivelor prioritare din Planul Național Anual de pregătire a aderării la NATO. Ea se desfășoară în conformitate cu Aranjamentul Administrativ privind cooperarea între cele două ministere ale apărării și în cadrul Planului bilateral de cooperare în domeniul militar dintre România și Franța, precum și al Planului de cooperare în domeniul armamentului.

În ultimul timp, accentul a fost pus pe creșterea calitativă a relației dintre cele două armate, pe sprijinul efectiv, la nivel operațional, pe care Franța ni-l poate acorda în eforturile noastre de atingere a interoperabilității cu armatele statelor membre NATO. România apreciază în mod deosebit consultanța pe care Franța o acordă țării noastre prin prezența ofițerilor cooperanți francezi în cadrul structurilor M.Ap.N. (Direcția Management Resurse Uma-

ne, Direcția Logistică, Direcția Operații și Instrucție, Statul Major al Forțelor Aeriene). În cursul anului 2001 au avut loc vizitele în Franța ale secretarului de stat și șef al Departamentului pentru Integrare Euro-Atlantică și Politică de Apărare și a șefului Statului Major General. În luna decembrie 2001 s-a aflat în vizită în România generalul de corp aerian Francois de Vaissiere, șeful Direcției Cooperare Militară a Apărării din Ministerul de Externe francez. Cu acest prilej, partea franceză și-a manifestat interesul față de participarea României la inițiativele de cooperare regională, cu accent pe Forța Multinațională de Pace din Europa de Sud - Est (MPFSEE). Franța consideră că decizia de lărgire a NATO va fi, în final, una politică.

La începutul anului 2002, ministrul francez al apărării s-a aflat în vizită oficială în România, urmând ca tot în acest an să aibă loc și vizita ministrului român al apărării în Franța. Șeful Statului Major al Armatei franceze și omologul secretarului de stat și șef al Departamentului pentru Integrare Euro-Atlantică și Politică de Apărare urmează să viziteze România în cursul anului 2002. Vizita oficială în România a ministrului francez al apărării din cursul lunii ianuarie a.c. a prilejuit un schimb de opinii referitoare la ultimele evoluții în planul securității, precum și la eforturile pe care le face România în perspectiva summit-ului de la Praga. Domnia sa a apreciat că președinția OSCE a fost "un moment de reprezentare foarte util României", ceea ce dovedește că până în prezent "România a lucrat metodic și liniștit, un timp, dar acum trebuie explicat ce a făcut", „Evoluția din ultima perioadă a României a fost una convingătoare, iar creșterea economică recentă a schimbat mult părerile în favoarea noastră”.

În ceea ce privește relațiile bilaterale a fost subliniat faptul că acestea sunt centrate pe obținerea interoperabilității.

Din 95 de activități bilaterale convenite pentru anul 2001 (71 în Franța și 24 în România) s-au desfășurat 49 de activități (39 în Franța și 10 în România). Un număr de 46 nu au fost executate (32 în Franța și 14 în România). Domeniile majore de acțiune au fost: politică de apărare, învățământ militar și instruire operațională.

Planul de cooperare pentru anul 2002 cuprinde un număr de 81 de activități (55 în Franța și 26 în România). Aceste activități se încadrează în domeniile și obiectivele prioritare înscrise în Planul Național Anual/Ciclul III MAP.

Aceste activități vizează dezvoltarea cooperării în domeniile: politico-militar, învățământului militar și pregătirii personalului, instruirii personalului și trupelor, logistic și tehnico-militar.

Relațiile de cooperare bilaterală în domeniul militar între România și Regatul Spaniei

Cadrul colaborării militare bilaterale este stabilit prin „Protocolul de cooperare între Ministerul Apărării Naționale al României și Ministerul Apără-

rii al Regatului Spaniei”, semnat la data de 08.03.1994 și aprobat prin H.G. nr. 230 din data de 19.05.1994.

Odată cu semnarea protocolului de cooperare între Ministerul Apărării Naționale al României și Ministerul Apărării al Regatului Spaniei și înființarea Comisiei mixte româno-spaniole în luna martie 1994, au fost create premisele și cadrul juridic necesar dezvoltării relațiilor între cele două părți.

Dacă în cursul anilor 1990-1994 relațiile de cooperare au fost sporadice și fără consistență deosebită, începând cu anul 1995 acestea au fost intensificate și focalizate pe domenii de interes mai diverse. Astfel, au avut loc vizite la nivelul conducerii ministerelor apărării, reuniuni ale Comisiei mixte româno-spaniole – la intervale neregulate, marșuri de instrucție ale unor nave militare românești și spaniole, întâlniri de lucru ale specialiștilor în domeniul topografiei militare, vizite de documentare la o unitate de vânători de munte, schimburi de experiență pe linie de asigurare și expertiză psihologică, învățământ militar, în domeniul publicațiilor militare, participare la exerciții organizate în cadrul Programului de Parteneriat pentru Pace, la conferințe și seminarii pe probleme hidrografice, cartografice și de medicină militară.

Cooperarea româno-spaniolă are drept scop obținerea sprijinului Spaniei, ca țară membră NATO, în eforturile României de reformă a armatei sale și creșterea a gradului de interoperabilitate cu structurile și conceptele Alianței, de promovare a candidaturii sale.

Dinamica relațiilor de cooperare bilaterală în domeniul militar în ultimii trei ani se prezintă astfel: în anul 2000 au fost executate 14 activități (3 în România și 11 în Spania), în 2001 au fost executate 11 activități (2 în România și 9 în Spania), iar pentru anul 2002 sunt planificate, prin Planul bilateral de cooperare, 18 activități (8 în România și 10 în Spania).

Ministerul Apărării al Spaniei consideră extinderea NATO ca fiind un proces logic și necesar, Spania fiind adepta unei lărgiri maxime. Aceasta va trebui să țină cont de necesitatea întăririi flancului sudic al Alianței, element prioritar în politica de securitate și apărare spaniolă. Spania așteaptă din partea României manifestarea disponibilității și acțiunii concrete de sprijinire a politicii sale în Mediterana. Cât privește cooperarea bilaterală româno-spaniolă în domeniul apărării/militar, aceasta a fost apreciată ca având o dinamică bună.

Partea română a subliniat importanța cooperării militare bilaterale dintre România și Spania, mai ales deoarece există foarte multe similarități între procesele de reformă din armatele Spaniei și României, iar experții din România pot realiza un schimb de experiență foarte util cu omologii spanioli. Tot partea română a propus realizarea unor întâlniri la nivel de grup de experți, pentru identificarea domeniilor în care poate fi extinsă cooperarea militară bilaterală româno-spaniolă, în cadrul eforturilor noastre de a învăța din experiența de preaderare a țărilor recent admise în structurile militare integrate ale Alianței. Spania sprijină în continuare eforturile țării noastre de integrare în NATO.

Relațiile bilaterale româno-ungare

Colaborarea militară româno-ungară s-a desfășurat în condiții bune, pe baza planurilor stabilite. An de an, activitățile au crescut ca număr și calitate, contribuind la intensificarea eforturilor pentru întărirea multilaterală a încrederii reciproce și pentru dezvoltarea în continuare a relațiilor între cele două ministere.

Întâlnirile la nivelul conducerii celor două armate au devenit sistematice. Au fost puse în aplicare măsuri avansate de sporire a încrederii între armatele noastre (Acordul "Cer Deschis", Acordul privind întărirea încrederii și securității).

Ministerul Apărării Naționale răspunde din anul 1997 de organizarea și desfășurarea lucrărilor "Comitetului de specialitate pentru colaborare în probleme de securitate europeană și întărirea încrederii", din cadrul Comisiei mixte interguvernamentale româno-ungare de colaborare și parteneriat activ.

Acordurile și măsurile de cooperare pe plan militar au determinat o situație de normalitate, încredere și stabilitate.

Cele două armate acționează pentru a fi generatoare, în comun, ale securității în zonă.

Dinamica activităților de colaborare militară bilaterală planificate/executate a fost în continuă creștere: 54 activități în 1995, 76 activități în 1996, 86 activități în 1999 și peste 100 de activități în fiecare din anii 2000, 2001 și 2002.

Relațiile militare româno-ungare sunt apreciate ca foarte bune și sunt exemplificate prin Acordul „Cer Deschis”, prin activitatea operațională a batalionului mixt româno-ungar de menținere a păcii, prin acțiunile de constituire a batalionului de Geniu „Tisa” cu participarea României, Ungariei, Ucrainei și Slovaciei.

*
* *

Tipurile de activități prezentate, pe țări, mai sus, sunt organizate și desfășurate în strânsă legătură cu obiectivele stabilite prin Programul Național de Aderare.

Vizitele oficiale ale ministrului apărării naționale, secretarilor de stat și ale șefului Statului Major General și primirea omologilor acestora se constituie în acțiuni din domeniul politico-militar și contribuie la asigurarea continuității relațiilor bilaterale.

Coordonarea și asigurarea financiară a activităților în plan bilateral în procesul de planificare se realizează prin PRI (Planul de Relații Internaționale).

Prin relații bilaterale s-au stabilit direcții de acțiune pe domenii cu anumiți parteneri din NATO care și-au oferit disponibilitățile de sprijin, astfel: cu Danemarca în domeniul logistic, iar cu Olanda în domeniul pregătirii personalului pentru misiuni în sprijinul păcii, exerciții, pregătire de stat major.

În procesul de proiectare și negociere a Planului Bilateral de Cooperare se ține deja seama de sugestiile avansate de unele state membre NATO, de a se construi proiecte pe obiective majore pe termen de 2-3 ani, renunțându-se la activități disparate, punctuale.

ROMÂNIA ȘI INIȚIATIVA NATO PENTRU EUROPA DE SUD-EST

Livia COSTEA

Inițiativa NATO pentru Europa de Sud-Est (SEEI) este acronimul pentru o întreagă listă de proiecte ale NATO inițiate după Summit-ul de la Washington din 1999. Aceasta completează contribuțiile concrete de până acum ale Alianței la securitatea și stabilitatea sud-est europeană, concretizate în operații conduse de NATO, activități ale Parteneriatului pentru Pace, Planul de Acțiune pentru Aderare (MAP), consultări în cadrul Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC), precum și vizite ale demnitarilor NATO, pentru a sublinia o prezență permanentă a Alianței în regiune, precum și cooperarea strânsă cu alte organizații internaționale.

Încă de când a fost lansată, în anul 1999, SEEI s-a alăturat acestor activități ale Alianței prin promovarea unei cooperări regionale efective, o abordare care a inclus și state nepartenere.

România a sprijinit de la început SEEI și activitățile din cadrul acesteia, recunoscând responsabilitatea implicită pe care o are ca membru din regiune pentru a demonstra și promova valorile și responsabilitățile NATO.

Din această cauză, România a acceptat să fie națiunea coordonatoare a unuia din proiectele SEEI, anume Documentul Comun de Evaluare a Riscurilor și Oportunităților în domeniul Securității în Europa de Sud-Est (SEECAP).

1. România – Națiune coordonatoare a procesului de elaborare a SEECAP

România a lansat procesul de elaborare a SEECAP la București, în octombrie 2000. Toate țările din regiune au luat parte la proces, exprimându-și, totodată, interesul de a construi un mediu stabil, bazat pe cooperare. Documentul a fost aprobat în cadrul reuniunii NATO/EAPC a miniștrilor afacerilor externe de la Budapesta, din mai 2001.

Acesta identifică, pentru prima dată în istoria Europei de Sud-Est, riscurile și oportunitățile în domeniul securității regionale, subliniind în același timp contribuția comună și individuală la securitatea și stabilitatea europeană. Merită menționat că acesta este primul document politic dedicat relațiilor de bună vecinătate semnat vreodată de statele sud-est europene.

Mai mult, SEECAP oferă statelor din regiune posibilitatea de a reafirma, pentru prima dată după al doilea război mondial, că nu percep nici o amenințare militară directă reciprocă asupra suveranității naționale, integrității teritoriale sau independenței politice.

La prima reuniune a SEECAP au fost prezenți reprezentanți din Albania, Bosnia-Herțegovina, Bulgaria, Croația, România, Slovenia, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, Grecia, Ungaria, Italia, Olanda, Norvegia, Polonia, Turcia, Marea Britanie, Statele Unite ale Americii, Danemarca, Franța și Republica Federală Iugoslavia post-Milosevic.

În fapt, primul pas pe care l-a făcut R.F. Iugoslavia pentru a se realătura cadrului de cooperare regională în domeniul securității a fost participarea la SEECAP.

România consideră că activitățile ulterioare ale SEECAP trebuie să se concentreze asupra modalităților în care statele din sud-estul Europei ar putea să coopereze în lupta împotriva terorismului.

Activitățile SEECAP sunt dezvoltate în cadrul SEEGROUP.

2. România – la președinția SEEGROUP

SEEGROUP (Grupul Director pentru Cooperare în Domeniul Securității în Europa de Sud-Est) a fost inițiat și gestionat de către state din regiune, având drept scop promovarea de proiecte comune în domeniul securității și coordonarea cu alte inițiative de acest gen.

NATO a sugerat înființarea acestui grup sub auspiciile SEEI și ca o contribuție la realizarea obiectivelor Pactului de Stabilitate. Deși recomandat de NATO, acesta este un forum regional, și nu un organism al NATO. SEEGROUP este un proces care cuprinde întâlniri periodice, nefiind o nouă instituție în peisajul regional. El este, de asemenea, transparent către toate statele membre EAPC. Este foarte posibil ca, în viitor, unele din proiectele și inițiativele dezvoltate în cadrul SEEGROUP să inspire și alte țări din regiuni diferite în efortul general de a îmbunătăți climatul de cooperare în domeniul securității.

România deține președinția SEEGROUP începând cu luna ianuarie 2002, pentru un an.

Președinția României dorește să confere activităților SEEGROUP o mai mare vizibilitate în contextul internațional și îndeosebi al NATO, o coordonare mai pronunțată cu alte structuri și inițiative din regiune și, nu în ultimul rând, să continue folosirea sprijinului oferit de NATO eforturilor întreprinse în acest format.

România apreciază că asumarea simultană a Președinției a trei inițiative regionale (SEEGROUP, Comitetul de Coordonare a Reuniunilor Miniștrilor Apărării din Europa de Sud-Est, SEDM-CC, și Masa de Lucru III pe probleme de securitate a Pactului de Stabilitate) reprezintă o oportunitate, dar și o provocare.

România consideră că SEEGROUP are trei avantaje comparative importante, care îl plasează într-o poziție mai degrabă unică în contextul general oferit de cooperarea regională în domeniul securității. În primul rând, toate statele din regiune sunt membre ale SEEGROUP, inclusiv Bosnia-Herțegovina și R.F. Iugoslavia, care nu sunt deocamdată parte a EAPC/PfP.

În al doilea rând, periodicitatea reuniunilor, de obicei o dată pe săptămână. Și, nu în ultimul rând, Grupul se bucură de sprijinul nemijlocit al NATO, Alianțelor și Partenerilor.

SEEGROUP se axează în prezent pe trei direcții principale: implementarea SEECAP și reforma sectorului militar; abordarea problemelor privind riscurile asimetrice la adresa securității, cum ar fi combaterea terorismului; facilitarea coordonării cu alte inițiative și structuri din regiune, precum Pactul de Stabilitate, Procesul Reuniunilor Miniștrilor Apărării din Europa de Sud-Est (SEDM) sau Centrul SECI pentru Combaterea Infraționalității Transfrontaliere.

Unul din proiectele inițiate de România și susținute de Marea Britanie în cadrul SEEGROUP este **Studiul Comparativ al Strategiilor Naționale de Securitate din Europa de Sud-Est (SEESTUDY)**. Acest studiu compară, de asemenea, mecanismele de aplicare a acestor strategii, fiind una din activitățile concrete ale SEECAP și având drept scop revizuirea și îmbunătățirea capacității statelor de a evalua riscurile la adresa securității și de a coopera în prevenirea conflictelor, avertizarea timpurie, managementul crizelor, planificarea urgențelor civil-militare.

România coordonează, de asemenea, alte proiecte ale SEEGROUP, printre acestea proiectul **SEEMAG**, o inițiativă bulgaro-elvețiană având drept scop promovarea cooperării civil-militare în gestionarea securității.

Mai mult, România a contribuit, alături de Marea Britanie și Bulgaria, la elaborarea documentului SEESTAFF, prin care sunt trasate liniile directoare pentru realizarea schimbului de personal angajat în activități privind securitatea frontierei.

Compendiul cuprinzând măsurile de Combatere a Terorismului în Sud-Estul Europei este în întregime o inițiativă românească, lansată în noiembrie 2001, document de lucru destinat țărilor din sud-estul Europei pentru a găsi o orientare comună în combaterea acestei amenințări.

Activitățile SEEI sprijină obiectivele Pactului de Stabilitate și contribuie semnificativ la dezvoltarea proiectelor din cadrul Mesei de Lucru III pe Probleme de Securitate. De remarcat este faptul că NATO a dezvoltat, în cooperare cu Banca Mondială și alți sponsori, un proiect în cadrul Mesei de Lucru III menit să asiste România și Bulgaria în procesul de reducere a forțelor armate cu 20.000 de militari în fiecare țară. Expertiza NATO, oferită prin intermediul Comitetului Economic al Alianței, a sprijinit realizarea de programe concrete în fiecare țară pentru reconversia și integrarea personalului militar disponibilizat pe piața civilă a muncii. Mii de foști militari au beneficiat de acest program.

România consideră că toate proiectele SEEI sunt un instrument important pentru cooperarea și deschiderea regională și speră ca fiecare națiune participantă să se implice în toate aceste structuri practice de cooperare.

RELAȚII ÎN DOMENIUL ARMAMENTELOR ȘI CERCETĂRII-DEZVOLTĂRII

Comandor ing. Ion - Eftimie SANDU

Relațiile de cooperare internațională în domeniul armamentelor reprezintă un element esențial al întăririi securității naționale, regionale și internaționale. Prin dezvoltarea comună a Forțelor Armate se poate obține o nouă dinamică a colaborării în domeniul armamentelor și, independent de avantajele economice și tehnologice, aceasta este o cerință ce a căpătat o importanță deosebită în urmă creării, prin voință politică, de structuri multilaterale în cadrul NATO. Premisa fundamentală pentru colaborarea eficientă a partenerilor în domeniul armamentelor este stabilirea unui necesar comun. O a doua premisă este aceea că necesarul trebuie să existe paralel și în timp și, deci, să poată fi realizat prin aceeași inițiativă, de la același nivel tehnologic. Cea de a treia condiție este satisfacerea intereselor bilaterale la participarea fiecăreia dintre industriile naționale.

În sprijinul realizării unor colaborări în domeniul armamentelor pot fi aduse următoarele argumente:

- sistemele de armamente sunt foarte complexe și tot mai costisitoare;
- perioada de timp cerută pentru dezvoltarea și producerea unui nou sistem a crescut foarte mult, încât, adesea, unele componente ale acestuia tind să se învechească sau devin ineficiente în momentul livrării la trupe;
- viteza creșterii tehnologice mărește riscul de învechire a sistemelor, dar oferă noi oportunități pentru utilizarea unei filosofii iterative de modernizare și de sisteme cu arhitecturi deschise;
- scăderea bugetelor de apărare împiedică cumpărarea de mari cantități de echipamente și sisteme noi;
- unele sisteme vechi pot rămâne sisteme de arme viabile cu îmbunătățiri modeste;
- fondurile destinate înzestrării nu vor crește spectaculos în viitorul apropiat;
- industria de apărare trebuie să-și desăvârșească procesul de restructurare și să devină un factor-cheie în procesul de achiziții pentru apărare.

Dintre problemele legate de cooperare în domeniul managementului achizițiilor și asupra cărora trebuie să se manifeste o atenție deosebită se evidențiază ca necesare:

- abordarea în relațiile internaționale a problemei achizițiilor coordonate, armonizarea conceptelor, utilizarea unui limbaj, unor cerințe și proceduri comune în practica achizițiilor militare, precum și constituirea de grupuri sau consorții ale cumpărătorilor, cu avantaje ce constau în costuri unitare reduse, calitate mai bună, siguranță ridicată a furnizării, afaceri transparente și nediscriminatorii;
- mai mare deschidere și relații de cooperare constructive cu industria și alte firme specializate, bazate pe parteneriat și identificarea de ținte și oportunități comune, sprijinite de competiție în selecția contractorilor, pentru a se asigura utilizarea eficientă a fondurilor, împărțirea riscurilor, calitatea, mentenanța și disponibilitatea tehnicii aflate la trupe.

La baza activității de colaborare și de cercetare – dezvoltare în domeniul armamentelor stau următoarele elemente:

- standardizarea, prin care se facilitează colaborarea cât mai strânsă între forțele armate și o utilizare cât mai eficientă a capacităților de cercetare, dezvoltare și producție;
- interoperabilitatea, prin care se urmărește realizarea unei colaborări eficiente cu alte Forțe Armate;
- interșanjabilitatea, prin care se permite ca două sau mai multe elemente constructive aparținând unor sisteme de același tip, să poată fi schimbate între ele;
- compatibilitatea, element care facilitează întrebuintarea comună a două sau mai multe grupe constructive sau părți constructive, care sunt utilizate într-un sistem.

Rezultatele acestor activități de colaborare și cercetare – dezvoltare sunt consemnate în protocoale, declarații de intenții, grafice de coordonare, acorduri, cum ar fi: Scrisoare de intenții (LOI), Memorandum de Înțelegere (MOU), Memorandum de Acord (MOA), convenții guvernamentale și contracte.

Structura de bază a Ministerului Apărării Naționale care are misiunea de a transforma cerințele tehnice și operaționale ale categoriilor de forțe ale armatei în sisteme de armament și de a conduce programele majore de achiziții de tehnică militară și cercetarea științifică în domeniile sale de responsabilitate este Departamentul pentru Armamente. Acesta reprezintă România în cadrul organismelor specifice ale NATO (Conferința Directorilor Naționali pentru Armamente - CNAD și Organizația pentru Cercetare și Tehnologie - RTO), asigură armonizarea tehnică și procedurală cu aceste structuri și răspunde de politica în domeniul practicilor de achiziții de tehnică militară în plan național.

În cadrul unei alianțe, cooperarea militară în problema înzestrării urmărește mai multe scopuri: politice, militare, economice și tehnologice. Scopul militar este cel al standardizării tehnicii militare. Dacă standardizarea nu este posibilă, trebuie să se urmărească măcar realizarea unei interoperabili-

interoperabilități a armamentului, din motive de cooperare militară. Scopul economic poate fi reprezentat de folosirea mai eficientă a mijloacelor financiare destinate apărării. Repartizarea cheltuielilor pentru dezvoltare, împărțirea judicioasă a producției, cantitatea mare a produselor, precum și logistica și instruirea comune oferă avantaje economice. Scopul tehnologic este reprezentat de intensificarea schimbului de cunoștințe tehnico-științifice. Acest schimb reciproc de cunoștințe și experiență sporește capacitatea industriilor naționale, sistemele militare impunând cerințe tehnologice maxime.

În cadrul oricărei cooperări vor trebui analizate: considerații politice, considerații economice, nevoi de raționalizare, considerații militare, unificarea cerințelor, standardizarea, interoperabilitatea, interschimbabilitatea, compatibilitatea, forme și căi de colaborare, schimbul de informații, cumpărarea și donația de armament, acțiunile compensatorii, producții sub licență, dezvoltarea comună, producția în comun, organizarea colaborării ș.a.

Dezvoltarea în domeniul tehnologiei militare de înalt nivel este extraordinar de costisitoare. În special, atunci când scopul este realizarea unei serii mici, pentru uzul unei singure națiuni, se depășesc rapid limitele eficienței economice. Unirea a două sau mai multor națiuni pentru dezvoltarea în comun a unor macrosisteme complexe (de exemplu, a unor aparate de zbor) în scopul realizării unei producții de serie în comun, prin diviziunea muncii sau prin confecționarea separată pe plan național, a fost practică și în trecut cu succes. Din punct de vedere tehnic, acest procedeu este realizabil utilizând mai multe forme manageriale:

- pentru realizarea unor proiecte militare bi sau multinaționale, cu o națiune-pilot, numai unul singur dintre statele participante acționează la cererea celorlalte state membre, preluând conducerea și punând la dispoziție instalațiile naționale, personalul și capacitățile industriale. Se poate cădea de acord asupra unei participări procentuale a capacităților partenerilor. Această formă de participare permite o activitate lipsită de fricțiuni în cadrul managementului acestui proiect;
- asocierea la programe internaționale permite națiunilor participante colaborarea cu drepturi egale, menținând influența directă a partenerilor asupra programului. Aceasta impune totuși un grad ridicat de coordonare, precum și necesitatea acceptării unor compromisuri. Criteriile cele mai importante sunt următoarele:
 - indicațiile sau contractele se distribuie numai la nivel național;
 - pentru luarea deciziilor este valabil principiul unanimității;
 - repartizarea cheltuielilor se face după cota de participare;
 - există dreptul național de veto;
 - formarea unor agenții comune este doar temporară;

- asociațiile integrate se realizează prin crearea dirijată a unor asociații și firme internaționale, în scopul realizării proiectelor.

Relații în domeniul armamentelor

Relațiile de cooperare între țările membre NATO în domeniul armamentelor reies din CNAD, care se reunește în mod regulat pentru a examina problemele politice, economice și tehnice privind dezvoltarea și achiziția de echipamente pentru forțele Alianței. Grupurile pentru armamente ale forțelor terestre, aeriene și navale sprijină lucrările Conferinței și sunt responsabile pe domeniile respective.

Comitetul pentru cercetare și tehnologie, care este un organism NATO integrat, însărcinat cu cercetarea și dezvoltarea tehnologică în domeniul apărării, oferă recomandări și asistență CNAD și Comitetului militar. El desfășoară un program de colaborare prin activități cu privire la o serie de probleme de cercetare și tehnologice care țin de apărare.

Asistența pentru probleme industriale este asigurată de Grupul consultativ industrial NATO (NIAG), care permite CNAD să beneficieze de o perspectivă industrială cu privire la modalitatea de a promova cooperarea guvernelor cu industriile și chiar între industrii, și ajută Conferința să studieze oportunitățile care se oferă în materie de colaborare internațională. Alte grupuri create de Conferință, numite inițial Grupuri cadru, denumite ulterior "grupurile CNAD pentru Parteneriat", lucrează în domenii precum: politica și practicile de achiziție pentru apărare, codificarea, garantarea calității, criteriile privind testarea și siguranța munițiilor, precum și standardizarea materialelor. În această structură, grupuri de lucru și ad-hoc sunt însărcinate să promoveze cooperarea în domenii specifice.

Structura globală permite țărilor membre să opteze pentru proiecte de echipament și cercetare la care doresc să participe. În același timp, ea facilitează schimbul de informații cu privire la programele naționale de echipament și la domeniile tehnice și logistice în care cooperarea poate prezenta avantaje pentru state, în particular, și pentru NATO, în general. În 1993, Consiliul Atlanticului de Nord a aprobat politicile, structurile și procedurile revizuite pentru cooperarea în materie de Armament din cadrul NATO. Era vorba de a spori activitățile de cooperare în domeniul echipamentelor de apărare, de a administra întreaga structură a comitetelor CNAD, astfel încât aceasta să devină eficientă și de a focaliza lucrările Conferinței pe următoarele probleme:

- armonizarea cerințelor militare pentru întreaga Alianță;
- promovarea interoperabilității indispensabile la nivelul câmpului de luptă;
- valorificarea oportunităților de cooperare propuse de CNAD și ameliorarea cooperării transatlantice;

- dezvoltarea tehnologiilor de importanță critică pentru apărare, incluzând o repartiție mai mare a elementelor tehnologice.

În 1994, CNAD a convenit asupra unor măsuri practice de cooperare cu Grupul pentru armamente al Europei occidentale (WEAG), ceea ce constituia o modalitate de a extinde dialogul transatlantic la problemele privind înarmările dintre aliații europeni și cei nord-americani.

Planificarea armamentelor

În 1989, Consiliul Atlanticului de Nord a aprobat crearea unui Sistem de planificare a armamentelor convenționale (SPOAC). Obiectivele acestui sistem sunt de a furniza CNAD și statelor elemente de orientare cu privire la modalitatea optimă de a răspunde cerințelor militare ale Alianței, prin programe care se referă la înarmări individuale și colective, de a armoniza planurile de achiziție în domeniul apărării pe termen cât mai lung și de a propune oportunități viitoare de cooperare în materie de înarmări la nivelul Alianței.

Acest proces de planificare a avut ca rezultat o serie de recomandări transmise din doi în doi ani de către Comitetul de evaluare a armelor convenționale al NATO sub autoritatea CNAD.

Standardizarea

Standardizarea forțelor NATO aduce o contribuție importantă eficacității operaționale combinate a forțelor armate ale Alianței și permite utilizarea cât mai eficientă a resurselor economice. În acest sens au fost depuse eforturi în domenii numeroase și diverse în vederea optimizării cooperării și a eliminării efortului dublu în cercetare, dezvoltare, producție, achiziție și sprijinirea sistemelor de apărare. Acordurile de standardizare NATO relative la proceduri, sisteme și echipamente, acorduri cunoscute sub numele de STANAG, sunt puse în practică și promulgate de Biroul militar NATO pentru standardizare, împreună cu Conferința directorilor naționali ai armamentelor și de către alte autorități implicate.

Formulând, adoptând, punând în practică și menținând normele relative la echipamentele și procedurile utilizate de NATO, se contribuie în mod considerabil la coeziunea Alianței și la eficacitatea structurii sale de apărare. Dacă standardizarea vizează sectoare numeroase, principala instanță însărcinată cu problemele politice din acest domeniu este organizația NATO pentru standardizare (NSO), al cărei obiectiv este să facă din standardizare o parte integrantă a procesului de planificare al Alianței și care joacă rolul de coordonator între organismele NATO de la nivel înalt ce se confruntă cu cerințele de standardizare. NSO a fost creată în 1995 pentru a da un impuls nou activităților Alianței care vizează ameliorarea și coordonarea politicilor și

programele aliate referitoare la standardizarea în domeniile materialului , tehnicilor și operațiunilor.

Principalele forme organizate de cooperare internațională în domeniul armamentelor sunt:

Comitetele pentru înarmare (SAC), create în 1955, la nivelul UEO. Scopul acestora este de a elabora cerințe militare comune și de a coordona proiecte comune de dezvoltare. UEO, care a dobândit în ultimul timp o nouă importanță, își va spori în viitor importanța din punctul de vedere al politicii de înzestrare prin preluarea sarcinilor Grupului pentru programul european independent (IEPG) de către Grupul Europei Occidentale pentru Armamente (WEAG), în legătura cu formarea unor organisme militare multinaționale.

Conferința Directorilor Naționali pentru Armamente (CNAD). Marea parte a muncii de colaborare, întreprinsă în cadrul NATO, în scopul identificării oportunităților de colaborare în cercetarea, conceperea și producția de echipament militar și sisteme de armamente pentru forțele armate, se desfășoară sub auspiciile CNAD. Conferința se reunește în sesiune plenară bianual, sub președinția Secretarului General, Secretarul General adjunct pentru sprijinul apărării îndeplinind funcția de președinte permanent. CNAD reunește înalți oficiali din țările membre cu responsabilități în domeniul achizițiilor de apărare, reprezentanți ai Comitetului militar și ai Înantelor Comandamente ale NATO, președinții principalelor grupuri CNAD și alte autorități civile și militare, preocupate de diferite aspecte ale logisticii de producție.

Organizarea CNAD

Reprezentanții directorilor naționali pentru armamente (NADREPS) îndeplinesc, în cadrul delegațiilor naționale ale țărilor membre, sarcinile obișnuite ale CNAD și direcționează activitatea grupurilor sale.

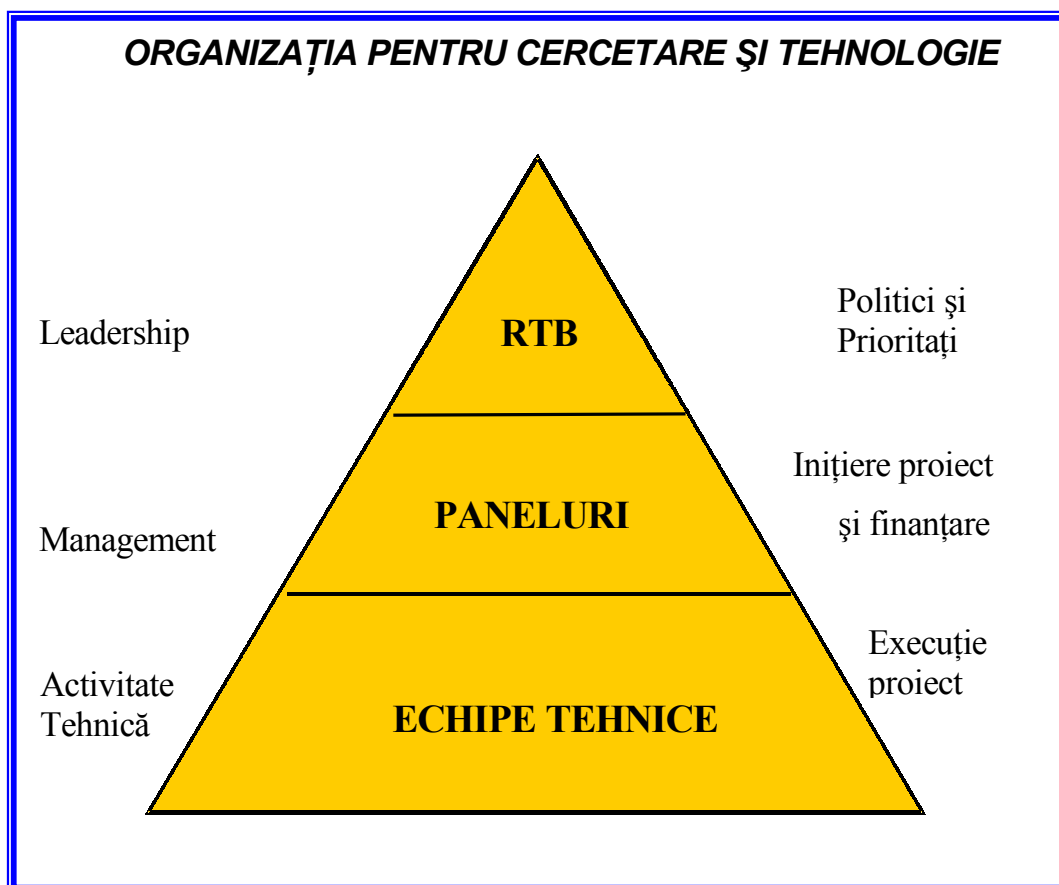
Substructura CNAD cuprinde:

- Grupuri, subgrupuri și grupuri de lucru sub autoritatea a trei dintre Grupurile principale pentru armamente ale CNAD: Grupul NATO pentru armamente navale (NNAG), Grupul NATO pentru armamentele forțelor aeriene (NAFAG), Grupul NATO pentru armamentele forțelor terestre (NAAG) și Grupul NATO pentru modalitățile de achiziție;
- Grupul NATO pentru consiliere pe probleme industriale (NIAG);
- Grupurile CNAD ad-hoc, răspunzătoare pentru proiectele privind armamentele speciale (ex.: Comitetul director pentru supraveghere terestră);
- Grupurile CNAD de parteneriat (Grupul directorilor naționali ai codificării, Grupul directorilor naționali pentru asigurarea calității, Grupul de experți asupra aspectelor de securitate privind transportul și depozitarea muniției și explozivilor militari, Grupul pentru standardizarea materialelor și lucrărilor de inginerie și Grupul pentru siguranța și susținerea serviciilor de muniție și explozivi);

- Comitetul NATO de verificare a armamentelor convenționale (NCARC), compus din reprezentanți ai Directorilor naționali pentru armamente și ai șefilor Apărării, precum și din reprezentanți ai autorităților militare ale NATO. Sarcina sa este de a coordona Sistemul de planificare a armamentelor convenționale (CAPS), fiind subordonat CNAD.

Organizația pentru cercetare și tehnologie (RTO).

Are misiunea de a conduce și coordona, în cooperare, cercetarea și schimbul de informații, în scopul sprijinirii dezvoltării și utilizării eficiente a cercetării și tehnologiei naționale de apărare, pentru îndeplinirea cerințelor militare ale Alianței, menținerea unei direcții tehnologice și consilierea factorilor decizionali ai NATO sau naționali. Este sprijinită de o rețea extinsă de experți naționali și își coordonează activitățile cu alte organisme NATO implicate în cercetare și tehnologie.

RTO raportează atât Comitetului militar, cât și Conferinței directorilor naționali pentru armamente.

Cuprinde un Birou pentru cercetare și tehnologie (RTB) și o Agenție pentru cercetare și tehnologie (RTA), având sediul la Neuilly, în Franța. În-

treaga gamă de activități privind cercetarea și tehnologia este acoperită de șase grupuri de lucru, tratând următoarele teme:

- Studii, analiză și simulare (SAS);
- Concepte și integrarea sistemelor (SCI);
- Senzori și tehnologie electronică (SET);
- Tehnologia sistemelor informatice (IST);
- Tehnologia aplicată de transport (AVT);
- Factor uman și medicină (HFM).

Fiecare grup este alcătuit din reprezentanți naționali, incluzând experți științifici înalt calificați. Grupurile mențin legătura cu utilizatorii militari și cu alte organisme NATO. Activitatea științifică și tehnologică a RTO este îndeplinită de echipe tehnice, create pentru activități specifice și cu o durată determinată. Echipele tehnice organizează ateliere de lucru, simpozioane, exerciții de teren, seminarii și cursuri de instruire și asigură continuitatea rețelelor de experți. Ele dețin un rol important și în formularea planurilor pe termen lung.

Coordonarea activităților privind cercetarea și tehnologia cu alte părți ale structurii NATO este facilitată prin participarea reprezentanților RTO în cadrul Birourilor importante și la întâlnirile organismelor coordonatoare, cum ar fi Biroul C3 al NATO și Comitetul NATO pentru știință.

În contextul programului Parteneriatului pentru Pace, contactele cu țările partenere NATO, inițiate prin vechiul program de ajutorare al AGARD, sunt extinse, o atenție specială fiind acordată țărilor care se așteaptă să devină membre NATO într-un viitor apropiat.

În anul 1999 a avut loc sesiunea jubiliară a Consiliului Științific NATO la București, prilej cu care s-au intensificat acțiunile de colaborare cu NATO în domeniul cercetării-dezvoltării, în principal prin prisma Programului Științific al NATO. Cu prilejul deschiderii primei manifestări expoziționale de tehnică militară – EXPOMIL 1999 – s-au stabilit relații cu RTA (Research and Technology Agency) prin invitarea în România a președintelui și a directorului adjunct al Agenției. Totodată, începând din acest an reprezentanții Departamentului pentru Armamente și ai categoriilor de forțe ale armatei au participat permanent la reuniunile NADREPS (National Armaments Directories Representatives) și la sesiunile anuale CNAD la nivel de Secretar de Stat, precum și la grupurile și subgrupurile din cadrul CNAD.

Grupul Vest European pentru Armamente (WEAG) este un grup non-NATO, compus din toți membrii europeni ai Alianței. Plasat sub egida UE, WEAG se întrunește la nivel ministerial cel puțin o dată pe an. Are în atribuție dezvoltarea unei strânse cooperări în domeniul armamentelor și obiectivele sale principale sunt:

- de a permite folosirea în modul cel mai eficient a fondurilor pentru cercetare, dezvoltare și achiziție;

- de a dezvolta standardizarea și interoperabilitatea echipamentelor;
- de a menține o puternică bază europeană industrială și tehnologică în domeniul apărării;
- de a încuraja o mai bună cooperare în domeniul armamentelor între Europa și America de Nord.

Din anul 1996, WEAG este completat de Organizația Europei Occidentale pentru Armamente (WEAO), cu aceiași membri, organizație ce are autoritate statutară de a urmări proiectele de cercetare în domeniul apărării realizate între națiunile participante. În ultima perioadă, s-au intensificat activitățile în sprijinul accelerării pregătirii capacităților Departamentului pentru Armamente și din industria de apărare pentru aderare la structurile WEAG.

Astfel, începând cu anul 2000, în urma participării la conferințele NAD și WEAG și a demersurilor efectuate de către Departamentul pentru Armamente s-au creat premisele inițierii și parcurgerii procedurilor de includere a capacităților de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică din țara noastră în circuitul european, care să permită participarea la programele desfășurate în cadrul WEAG. În ultimul an, reprezentanți ai României au fost invitați la conferințele Panelului II pentru cooperare în domeniul cercetării și tehnologiei din cadrul WEAG.

În 2001, o delegație din cadrul Departamentului pentru Armamente a participat la lucrările celui de al 4-lea *Simpozion în Domeniul Cercetării și Tehnologiei al Grupului Vest European pentru Armamente* al UEO și la *Seminarul Subgrupului pentru Facilități de Testare (SGTF)*.

Cu acest prilej, s-au propus următoarele:

- inițierea unui grup de lucru, la nivelul Departamentului pentru Armamente, care să elaboreze documentele necesare aderării României la programele Domenii Prioritare Comune Europene și la Subgrupul pentru Facilitățile de Testare;
- constituirea Consiliului Național al Directorilor din Domeniul Testării - Evaluării, care să cuprindă toți comandanții unităților de testare-evaluare din Armata României;
- transmiterea către asociațiile patronale din Industria de Apărare a unei invitații de a colabora în viitor la acțiunile Grupului Vest European pentru Armamente.

În anul 2001, un reprezentant al Departamentului pentru Armamente a participat la Conferința anuală „EUROFINDER - 2002”, organizată de Cella de Cercetare Științifică din cadrul WEAO. Ca rezultat al contactelor inițiate pe parcursul conferinței, președintele NADs (National Armaments Directors) și-a exprimat disponibilitatea de a sprijini țara noastră în demersurile sale pentru participarea la activitățile WEAG.

Urmează ca în cursul anului 2002, activitățile desfășurate să fie concretizate prin semnarea Memorandumului de Înțelegere între România și WEAG, fapt care va permite participarea la programele din cadrul CEPAs

(Domenii Prioritare Comune Europene). Astfel, au fost demarate procedurile pentru semnarea acestui memorandum în vederea participării României la activitățile WEAG și invitarea președintelui panelului II, contraamiral Panos Mavraganis, în acest scop în România.

Relații bilaterale

Departamentul pentru Armamente menține relații bilaterale de colaborare pe linie tehnică cu 39 țări. Experții din cadrul departamentului au participat, în mod activ, cu statut de invitat permanent, la lucrările a 13 comitete și grupuri de lucru din cadrul organismelor NATO. De asemenea s-a participat la simpozioane, seminarii și conferințe internaționale, în domeniile de responsabilitate ale departamentului.

În prezent, se derulează activități bilaterale, în cadrul Comitetelor Tehnice Mixte, cu un număr de 10 țări (Anglia, Bulgaria, Franța, Germania, Grecia, Israel, Italia, Olanda, Portugalia și Turcia), cu întâlniri anuale și bi-annuale.

De asemenea, s-au intensificat relațiile de colaborare cu Ministerul Educației și Cercetării în direcția unei mai largi participări a componentelor civilă și militară la programele-cadru ale Uniunii Europene.

Activitățile NATO - PFP desfășurate de reprezentanții Armatei României

Departamentul pentru Armamente a coordonat și monitorizat activitățile ce-i revin privind realizarea din punct de vedere tehnic a obiectivelor de parteneriat convenite cu NATO și cuprinse în:

- Planul Național Anual pentru Integrarea României în NATO (PNA) – conform Planului de Acțiune pentru Aderare;
- Planul de Implementare a obiectivelor de parteneriat în perioada 2001-2002 (PG);
- Programul de Lucru al Parteneriatului (PWP).

În baza Programului Național Anual de Pregătire a Integrării în NATO , precum și a Programului Individual de Parteneriat, s-au desfășurat următoarele activități în domeniul armamentelor și cercetării științifice :

- Participare la activitățile următoarelor agenții și grupuri de lucru:
 - NAMS- Agenția de Întreținere și Aprovizionare;
 - CALS- Achiziționarea Ritmică și Prelungirea Duratei de Funcționare;
- Participarea cu statut de invitat permanent la următoarele Grupuri de lucru ale NATO:

- Conferința anuală a Directorilor Naționali pentru Armamente (CNAD)
 - Grupul de lucru pentru Asigurarea Calității, AC-250;
 - Grupul de lucru pe probleme de codificare, AC/135;
 - Grupul de lucru pe probleme de standardizare, AC/301;
 - Grupul de lucru privind practica achizițiilor, AC/313;
 - Grupul de lucru pe probleme de armamente navale, AC/141;
 - Grupul de lucru pe probleme de armamente ale forțelor aeriene, AC/224;
 - Grupul de lucru pe probleme de armamente terestre, AC/225;
 - Grupul de lucru pe probleme de transport și depozitare muniții și explozibili, AC/258;
 - Grupul de lucru pe probleme de siguranța munițiilor AC/310;
 - reuniuni ale Comitetului NATO de planificare industrială (IPC), AC/142;
- Participarea cu statut de contribuitor la reuniunile Organizației pentru Cercetare și Tehnologie (RTO);
 - Participarea cu statut de contribuitor la reuniunile NIAG(NATO Industrial Advisory Group) cu partenerii de cooperare.

Participarea la aceste activități a permis specialiștilor români realizarea următoarelor obiective:

- dezvoltarea cooperării în domeniul cercetării și dezvoltării tehnologiilor pentru apărare și implementarea cunoștințelor acumulate în programele naționale de cercetare-dezvoltare pentru echipamente și tehnologii militare;
- participarea specialiștilor români la redactarea și aplicarea în armată a unor standarde compatibile cu cele NATO;
- cunoașterea managementului crizelor în domeniul industriei de apărare și implementarea procedurilor de lucru NATO în vederea realizării interoperabilității cu țările membre NATO ;
- utilizarea practicilor similare în domeniul achizițiilor, prin cunoașterea și aplicarea manualelor NATO - AACP-1 și AACP-2 (publicațiile NATO pentru practicile achizițiilor);
- implementarea sistemului NATO de codificare a articolelor de înzestrare în Forțele Armate ale României și armonizarea politicilor de înzestrare a Armatei României cu cele ale NATO;

- armonizarea standardizării tehnico-materiale în cadrul M.Ap.N cu sistemul de standardizare NATO;
- cunoașterea realizărilor în domeniul tehnic și a standardelor tehnice în domeniul armamentelor terestre, de aviație și navale.

Astfel, conform datelor din tabelul de mai jos, în anul 2001, s-au desfășurat numeroase activități la care au participat reprezentanți din Departamentul pentru Armamente , Agenția de Cercetare pentru Tehnică și Tehnologii Militare, Academia Tehnică Militară, precum și reprezentanți ai categoriilor de forțe armate.

Nr. crt.	GRUPUL DE LUCRU	NUMĂR DE ACTIVITĂȚI	NUMĂR DE PARTICIPANȚI
1.	AC 135	3	6
2.	AC 250	4	8
3.	AC 258	2	3
4.	AC 310	7	9
5.	AC 301	6	8
6.	AC313	1	2
7.	CNAD	1	2
8.	IPC	3	31
9.	NAAG	16	32
10.	NAFAG	2	4
11.	NNAG	6	12
12.	NADREPS	2	4
13.	RTO	7	11
14.	WEAG	1	2
15.	EUROFINDER	1	1
16.	Simpozioane, seminariile etc. (în cadrul PFP)	6	10
	TOTAL	58	117

Ca activități concrete desfășurate în domeniul armamentelor, prin care se urmărește asigurarea interoperabilității cu armatele statelor NATO, pot fi menționate:

- conectarea punctului de comandă principal al sistemului de supraveghere aerian ASOC la sistemul integrat NATO ;
- implementarea sistemelor N.A.T.O. de recunoaștere aeriană la aeronavele MiG-21 LANCER ;

- finalizarea programului de înzestrare cu sisteme radar FPS-117 și aparatura aferentă de transmitere automată a datelor ș.a.

În prezent, România a încheiat acorduri de confidențialitate cu opt țări NATO: Anglia (1998), Cehia (2000), Germania (1997), Grecia (1997), Norvegia (2001), Olanda (1995), Turcia (1992), Ungaria (1997) și memorandumuri de înțelegere cu 15 țări (Anglia, Belgia, Canada, Cehia, Franța, Germania, Grecia, Italia, Norvegia, Olanda, Polonia, Portugalia, Spania, SUA și Turcia).

ROLUL ROMÂNIEI ÎN SECURITATEA ȘI STABILITATEA REGIONALĂ ȘI CONTINENTALĂ

FACTOR DE DEZVOLTARE A DIMENSIUNII SUDICE A ALIANȚEI

**Colonel (r) Vasile POPA
Locotenent-colonel Gheorghe BADEA**

Caracterul global al confruntării cu flagelul terorismului face să sporească, după 11 septembrie 2001, importanța întregului Spațiu Euro-Atlantic (SEA). Din punct de vedere militar, în condițiile dispariției bipolarismului și multiplicării continue a riscurilor asimetrice, clasică invocare a flancurilor devine superfluă, inamicul fiind pretutindeni și nicăieri. Prin urmare, în termeni reali, putem vorbi de dimensiunile nordică, sudică, estică sau vestică ale Alianței, care se cer consolidate în egală măsură, spre a realiza o securizare completă a spațiului, a frontierelor, concomitent cu gestionarea conflictelor din afara acestora.

Rolul dimensiunii sudice a NATO

O analiză comparativă arată că, în prezent, latura sudică a Spațiului Euro-Atlantic este mult mai importantă decât celelalte.

Pe dezvoltarea dimensiunii sudice a Alianței, terorismul cunoaște cea mai amplă activitate organizatorică și operațională. Aici se individualizează cele mai mari pericole și tensiuni de pe mapamond. În imediata vecinătate sunt numeroase focare de conflict: cele din Orientul Apropiat, din Asia, din Africa. O confruntare continuă are loc între israelieni și palestinieni, cu risc de transformare oricând într-o încleștare de proporții. Afghanistanul rămâne încă teatrul unor acțiuni militare. Țări ale Africii sunt copleșite de crize economice și conflicte etnice. Spațiul mediteranean, situat în coasta Orientului, este foarte permeabil pentru cei ce întrețin sau desfășoară conflicte în regiune. Balcanii Occidentali sunt, de asemenea, o sursă continuă de confruntări interetnice, de amenințări la adresa păcii regionale și continentale.

Marile drumuri ale drogurilor, complicatele trasee ale crimei organizate se găsesc tot pe aceste coordonate geografice.

Toate acestea, dar și angajamentele SUA și altor aliați pe plan global, limitează forțele disponibile și resursele Alianței de a răspunde prompt unor situații în plan regional.

Necesitatea dezvoltării dimensiunii sudice

Deși aparent foarte puternică, latura sudică a Alianței are încă vulnerabilități sesizabile. Cu cinci ani în urmă, la reuniunea de la Sintra, din Portugalia, responsabilii NATO au vorbit pentru prima dată despre faptul că Alianța este cea mai fragilă pe dimensiunea sa sudică.

Dacă, în condițiile admiterii, după Polonia, a statelor baltice, latura nordică a SEA s-ar întregi și fortifica, cea sudică păstrează încă discontinuități și fisuri evidente, fiind deschisă, dinspre Marea Neagră și Mediterana, unor amenințări multiple. Iată motivul pentru care legătura pe uscat între Ungaria și Turcia, inexistentă la ora aceasta, se cere urgent realizată.

Se asigură astfel controlul NATO asupra spațiului litoral și maritim de Vest al Mării Negre, factor de importanță vitală pentru securitatea resurselor, pentru stabilitatea Sud - Estului Europei și accesul rapid și confortabil la Spațiul Orientului Apropiat și Mijlociu, ca și la cel Asiatic.

Controlul traseelor resurselor energetice din zona Caucazului și a bazinului petrolifer al Mării Caspice ar fi, evident, facilitat prin extinderea ariei de responsabilitate a NATO la Marea Neagră.

Posibilitatea dispunerii de noi baze pentru desfășurarea rapidă de forțe în zonele cele mai instabile de pe glob este încă un avantaj strategic pe care l-ar oferi prezența Alianței de la gurile Dunării până în Bosfor și mai departe.

Prin strâmtorile care o leagă de Mediterana, dar și prin faptul că este un imens golf al acesteia în adâncul uscatului euro-asiatic¹⁴,

Marea Neagră unește Europa de Asia, face legătura cu mărilor lumii, prin strâmtori, dar și cu rețeaua marilor drumuri continentale ce ajung în porturile ei, fiind o placă turnantă a marelui trafic și a schimburilor internaționale.

Unul din neajunsurile actuale ale SEA este, de asemenea, decuparea lui de chiar miezul Europei, aflat, geografic, pe teritoriul României, de unde se pot controla, în egală măsură, toate extremitățile continentului și marile culoare strategice europene.

Umplerea acestui gol ar spori forța, flexibilitatea și mobilitatea NATO, ar întregi hotărâtor SEA, i-ar consolida posibilitatea de realizare a supravegherii centralizate a spațiului aerian continental, spațiul de comunicare și manevră strategică, ar permite proiectarea intereselor Alianței în afara perimetrului ei, conferindu-i acesteia statutul de factor de putere global.

¹⁴ Dr. Veselina Uruclu, *Lumea magazin*, nr. 5/1997, p. 25.

Aportul României la întărirea dimensiunii sudice a NATO

Încă de la reuniunea miniștrilor statelor Alianței din Portugalia (Sintra) s-a conturat opinia că nominalizarea țării noastre ar întări NATO în punctul său cel mai vulnerabil – zona balcanică. Arcul de securitate ce l-ar închide, azi, România și Bulgaria, între Ungaria și Turcia, ar fi consolidat, în ce ne privește, de modelul structurat pe tratate cu vecinii, ce înlătură trecute animozități, cimentând juridic și politic legătura între noi și statele ce ne înconjoară, argument indubitabil al colaborării și înțelegerii, al cooperării și parteneriatului, al asumării interesului strategic de securitate comun și unirii în jurul valorilor comune ale unei Europe noi. Când Alianța însăși și-a normalizat relațiile cu Rusia, era firesc ca România să caute a-și perfectă, prin semnarea tratatului politic româno-rus, o relație cu aceasta din urmă, implicată azi constructiv și ferm în campania internațională antiteroristă.

Acest arc închis sporește în mod decisiv forța europeană a NATO, care, prin componenta transatlantică, se poate dedica, mult mai mult și mai departe de Europa și SUA, problemelor luptei cu terorismul, ale păcii și securității globale. Totodată, arcul respectiv redă continuitatea dispozitivului european al NATO și echilibrul părților sale nordică și sudică, favorizând integrarea mai rapidă a statelor Europei Centrale și de Sud - Est în sistemul european și euro-atlantic de securitate.

Importanța economică și politico-strategică pe care o are Marea Neagră, prin legătura cu Mediterana, este excepțională. Trecerea a încă două state riverane ei în rândul țărilor NATO îi consolidează rolul de factor generator de unitate, dezvoltare și stabilitate în vasta regiune geografică ce leagă cele două continente. Deschiderea semnificativă pe care ea o realizează cu Mediterana, cu Orientul Apropiat și Mijlociu și spre Asia pune baze trainice cooperării grupării subregionale a țărilor riverane și neriverane, ca o punte spre Europa de mâine.

Aderarea României la NATO schimbă în regiune situații politice, fluxuri economice, raporturi de forțe, Marea Neagră devenind, prin noi, o zonă de stabilitate politică între regiuni încă atinse de conflicte, de riscuri și amenințări majore.

Dimensiunea sudică a Alianței este mult mai puternică prin atașarea la ea a celor două state de pe litoralul vestic al Mării Negre și pentru că acest litoral, împreună cu spațiul maritim adiacent, sunt necesare unei flote de amploarea celei a NATO, ce reprezintă forța navală dominantă pe mapamond.

„Piesa lipsă din puzzle-ul american” care este partea europeană a SEA o reprezintă, în opinia publicației „Financial Times”, România și Bulgaria. Sud-Estul european, sursă deschisă de tensiune și conflict, poate fi controlat mai bine prin atragerea celor două țări în Alianță.

Despre rolul și locul României în această parte a continentului, directorul pentru Europa de Est al Centrului de Strategie și Studii Internaționale,

Janusz Bugojski, spune: „Comitetul nostru a elaborat studii în care remarcăm că România este importantă pentru patru regiuni, putând interesa practic pe toți cei interesați în aceste zone: Centrul Europei, Sud - Estul ei, Regiunea Mării Negre și coridorul energetic Caspico-Atlantic.

Românii joacă un rol deosebit și din punctul de vedere al menținerii păcii și stabilității regionale, a securității resurselor, întărind flancul de sud-est al Europei”¹⁵.

În clipa de față, extinderea NATO este un proces „neîncheiat” (Lord Robertson). Caracteristicile actuale ale mediului de securitate global fac foarte necesară o lărgire consistentă a Alianței cu state democratice stabile ce-și pot asuma răspunderi majore în cadrul luptei internaționale împotriva terorismului.

Acestea pot coopera eficient cu toate țările NATO și din afara NATO pentru realizarea unei regiuni pașnice și stabile în Sud - Estul Europei. România și Bulgaria au dovedit deja, în acțiunile recente antiteroriste ale Alianței, că pot pune la dispoziție aeroporturi și facilități logistice în sprijinul operațiilor militare, iar în perspectivă pot asigura condiții superioare de antrenament pentru forțele NATO pe teritoriul lor, date de o mai mare libertate de manevră.

De altfel, țara noastră a și pus la dispoziția NATO patru aeroporturi pentru operațiuni de transport aerian de tip cargou, trei aeroporturi pentru sprijinul operațiunilor aeriene, două porturi cu servicii eficiente de asigurare logistică portuară și navală.

Toate previziunile arată că viitoarele războaie se vor duce cu forțe nucleare convenționale amplasate îndeosebi în Oceanul Planetar, că pericolul războiului de pe mare va spori tot mai mult. Ca atare, rolul Mării Negre și al Mediteranei pentru latura sudică a Alianței Nord-Atlantice va crește simțitor. Din acest punct de vedere, România, țară riverană a Mării Negre, este o ofertă extrem de avantajoasă pentru NATO.

Pe de altă parte, componenta informațională foarte dezvoltată a posibilelor conflicte internaționale viitoare reține România ca statul cu cea mai importantă resursă umană disponibilă în domeniul informaticii și nu numai.

Din punct de vedere militar, prin aderare, țara noastră devine a doua forță militară zonală a NATO, după Turcia, și un aliat puternic pentru SUA în Sud - Estul Europei.

Trecerea sa, împreună cu Bulgaria, în rândul statelor acceptate la Summit-ul de la Praga ar legaliza participarea de facto a celor două țări la lupta împotriva terorismului alături de NATO, ar consolida și mai mult sistemul de cooperare regională și de bună vecinătate, eforturile comune împotriva criminalității transfrontaliere, colaborarea politică, pacea și stabilitatea în regiune.

¹⁵ Stan Petrescu, **Informațiile, a patra armă**, Editura Militară, București, 1999, p. 131

Racordarea Greciei și Turciei la Spațiul European Central, prin veriga lipsă – România și Bulgaria –, va întări controlul spațiului Mării Negre, pentru combaterea crimei organizate și a imigrației clandestine, a traficului ilegal de persoane, arme, muniții, droguri, a contrabandei cu produse nucleare, chimice sau bacteriologice din direcția mării.

Esența primirii celor două state în NATO rămâne adâncirea dimensiunii strategice a Alianței în această parte a Europei, asigurarea securității și stabilității în Balcani, constituirea unui model viabil de stabilitate și cooperare pentru Balcanii Occidentali, găsirea soluției optime pentru provocările grave și multiple ale noului secol, a unei punți trainice către noile relații cu Federația Rusă.

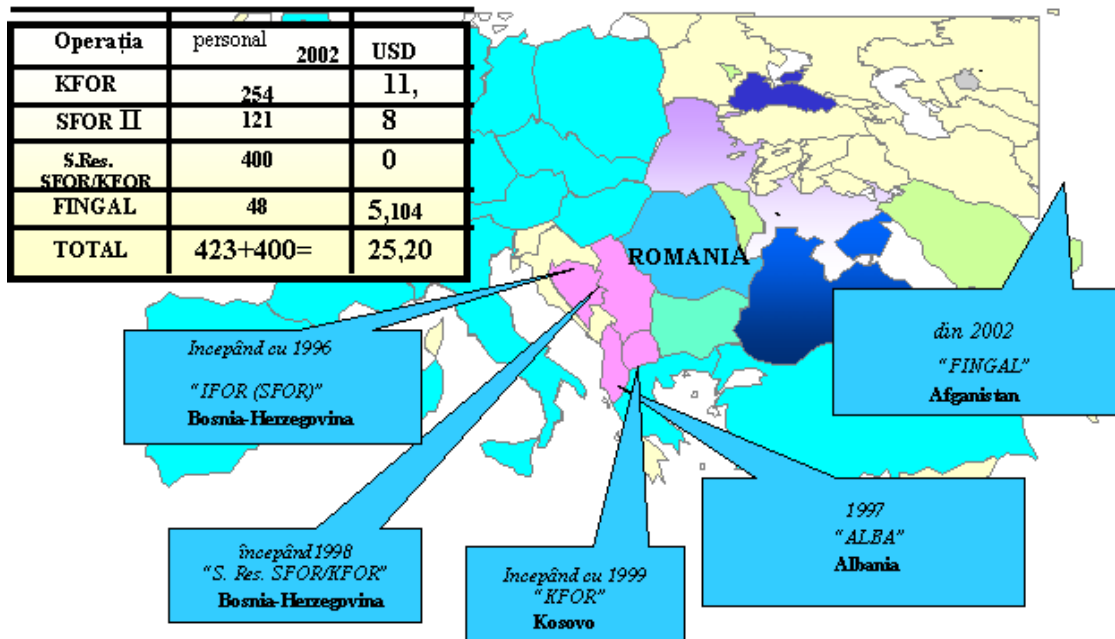
Extinderea masivă și echilibrată a Alianței între Marea Baltică, Marea Neagră și Adriatică creează noi oportunități pentru NATO, în ambele sale componente: europeană și transatlantică, un front comun mult mai larg și mai continuu în lupta cu amenințările începutului de mileniu.

NATO va promova, prin acest gest decisiv, într-o manieră mult mai fermă, principiul egalității șanselor în drumul dezvoltării democratice libere a statelor din Sud - Estul Europei. Aderarea noilor state democratice la un mecanism de securitate solid și perfect funcționabil constituie garanția înaintării lor rapide pe calea economiei de piață, a progresului și bunăstării, a prosperității și unității continentului.

Parteneri loiali ai NATO în conflictele din Bosnia și Kosovo, în războiul contra terorismului, România și Bulgaria aduc acesteia un real câștig strategic: o întăresc din punct de vedere al potențialului militar, dar și economic și demografic, creează oportunități în Centrul Europei, zona Balcanilor și a Mării Negre pentru companiile europene și americane, stabilesc un cap de pod solid pentru legăturile pe multiple planuri cu țările din Asia Centrală, reduc potențialul de apariție a unor conflicte regionale, dând un ajutor remarcabil la gestionarea instabilității regiunii.

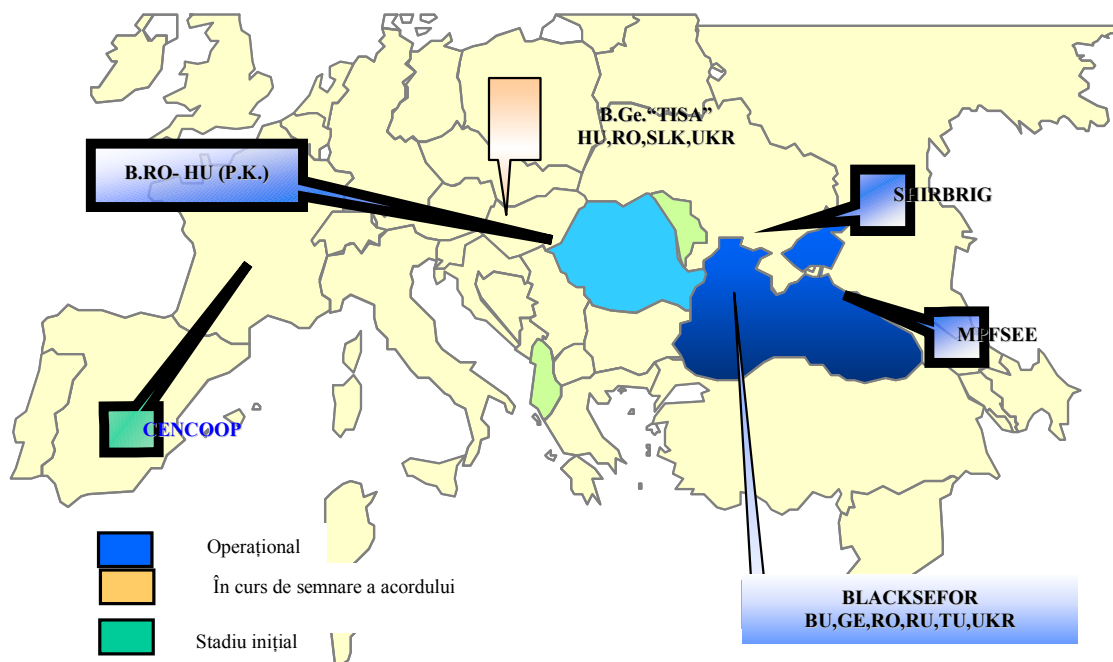
Statul român poate fi oricând un factor de mediere între părțile aflate în conflict, fiind recunoscute vocația sa de moderator zonal și faptul că este considerat cel mai important stat din Sud - Estul Europei și, implicit, un centru dezirabil de convergență a intereselor comune ale țărilor limitrofe (ex. deschiderea la București a Biroului Reprezentantului Pactului de Stabilitate).

Intrarea României și vecinei sale de la sud în NATO, făcând legătura între partea Sud - Estică și cea Central - Europeană ale Alianței, modifică situația strategică din Bazinul Mării Negre și o influențează pe cea din Bazinul Mediteranean, creând o centură de securitate în jurul zonelor de conflict din Balcani. În ultimul deceniu, de altfel, dimensiunea Bazinului mediteranean a fost considerată „una din componentele arhitecturii de securitate europeană”. A instaura între statele vecine acestui colos de apă o relație puternică, prietenească, de încredere, a deschide calea cooperării asemănătoare celei pe care NATO o are pretutindeni în Europa este una din preocupările semnificative ale statelor Alianței.

De altfel, aportul țării noastre la dimensiunea sudică a Alianței este multiplicat de intensa cooperare regională românească. România contribuie la securitatea regională, astfel:

- ca membră a Parteneriatului pentru Pace, a Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud - Est, a Inițiativei de Apărare sud-est Europeană, a Organizației pentru Cooperare în Zona Mării Negre, toate aceste organisme având efecte stabilizatoare asupra securității regionale;
- prin participarea la inițiativele de cooperare regională;

Nr. crt.	DENUMIREA INIȚIAȚIVEI	ANUL DE SEMNARE A ACORDULUI (MEMORANDUM)	ȚĂRI PARTICIPANTE	CONTRIBUȚIA ROMÂNIEI	
				Forțe	Financiar
1.	SEEBRIG (Brigada multinațională de pace din Europa de Sud-Est)	1999	Albania, Bulgaria, Macedonia, Grecia, Italia, România, Turcia	1 B.Inf. 1 Cp.Ge. 1 Pl.Cc. 1 Pl.Trp. 15 ofițeri	69.576 USD anual
2.	SHIRBRIG (Brigada cu capacitate de luptă ridicată a forțelor ONU în așteptare)	1999	Austria, Canada, Danemarca, Italia, Olanda, Norvegia, Polonia, România, Suedia	1 Cp. Inf. 11 ofițeri	43.000 USD anual
3.	BATALIONUL MIXT DE MENȚINERE A PĂCII ROMÂNNO-UNGAR	2000	România, Ungaria	1 B.Inf.	

ÎN NEGOCIERE:

Nr. crt.	DENUMIREA INIȚIAȚIVEI	ȚĂRI PARTICIPANTE	CONTRIBUȚIA ROMÂNIEI
			Forțe
1.	<u>CENCOOP</u> (Inițiativa de Cooperare a Țărilor Central Europene)	Austria, Elveția, România, Slovacia, Slovenia, Ungaria	2 ofițeri în cadrul PLANELM
2.	<u>TISA</u> (Batalionul Multinațional de Geniu)	România, Slovacia, Ungaria, Ucraina	1 Cp.Ge.
3.	<u>STAND BY ARRANGEMENTS</u>		1 B. Inf. 50 obs.mil.
4.	<u>BLACKSEAFOR</u> (Grupul de Cooperare Navală la Marea Neagră)	Bulgaria, Georgia, România, Rusia, Turcia, Ucraina	1 corvetă 4 ofițeri

- prin începerea negocierilor pentru realizarea acordului privind spațiul aerian integrat cu Grecia, Turcia și Bulgaria și a acordului privind cooperarea între Forțele Aeriene ale României și Bulgariei, privind zborurile aeronavelor militare în spațiul aerian din apropierea frontie-

rei, schimbul de date radar despre situația aeriană și sprijinul echipajelor aeronavelor militare aflate în pericol în spațiul aerian din apropierea frontierei dintre cele două state;

- prin înțelegerea dintre România și statele riverane Mării Negre pentru crearea unui climat de stabilitate și securitate, în care să se deruleze proiectele de cooperare și dezvoltare economică și socială.

Totodată, țara noastră poate contribui la asigurarea și, implicit, creșterea securității Alianței prin:

- punerea la dispoziția NATO de informații militare de valoare din zonele de conflict sau din zonele tensionate, prin realizarea interoperabilității sistemului de informații militare cu sistemele NATO (cu excepția prelucrării imaginilor din satelit), cu respectarea riguroasă a normelor de securitate (În domeniul informațiilor militare, România poate pune la dispoziția NATO, în afara informațiilor din surse HUMINT, un sistem de război electronic și o escadrilă de avioane fără pilot SHADOW 600);
- furnizarea de informații militare privind amenințările asimetrice, în special referitoare la terorism, și schimb de informații pe această temă cu statele membre NATO;
- destinarea de forțe specializate și experimentate pentru operațiuni de sprijin/menținere a păcii conduse de NATO sau sub egida ONU, din cele trei categorii de forțe ale armatei: 1) forțe terestre: 5 batalioane de infanterie, 1 companie de infanterie, 1 companie de parașutiști, 1 companie de vânători de munte, 1 companie de poliție militară, 1 companie de geniu, 1 detașament de deminare ; 2) forțe navale: 1 fregată, 1 dragor de mine, 1 navă intervenție cu scafandri, 1 remorcher maritim, 1 monitor fluvial, 1 vedetă blindată, 1 remorcher fluvial, 1 grup de scafandri EOD/SEAL; 3) forțe aeriene: 4 MIG-21 LANCER, 1 C-130 B;
- participarea cu forțe la operațiuni sub incidența Articolului 5 (apărare colectivă) în afara granițelor țării, altele decât unitățile nominalizate pentru operațiuni de sprijin al păcii și de cele care participă în cadrul structurilor regionale. În mod firesc, sarcina forțelor care vor rămâne (nefiind nominalizate) va fi de a participa, în cadrul apărării colective, la apărarea teritoriului național. Unitățile desemnate pentru apărarea colectivă în afara granițelor țării vor acționa pe baza aceluiași directive și li se vor aloca resurse în conformitate cu criteriile valabile pentru structurile PSO/regionale. Acestea vor fi pregătite pentru dislocare în decurs de 30 zile de la notificare. Următorul tabel prezintă ofertele noastre pentru apărarea colectivă NATO. În 2003 Brigada 81 Mecanizată va fi unitatea principală destinată să execute această misiune;

CATEGORII DE FORȚE	ANUL			
	2001	2002	2003	2004
Forțe Terestre	1 Batalion Infanterie	1 Batalion Infanterie 1 Companie de parașutiști 1 Companie de vânători de munte (SAR)	1 Brigadă Mecanizată 1 Batalion vânători de munte 1 Companie de parașutiști	1 Brigadă Mecanizată 1 Batalion vânători de munte 2 Companii de parașutiști
Forțe Aeriene	4 MIG 21 4 LANCER	6 MIG 21 4 LANCER	8 MIG 21 LANCER 4 IAR 330 SOCAT	8 MIG 21 4 LANCER 4 IAR 330 SOCAT
Forțe Navale	1 Fregată 1 Echipă de scafandri 2 Nave fluviale purtătoare de artilerie	1 Fregată 1 Echipă de scafandri EOD/SEAL 3 Nave fluviale purtătoare de artilerie	1 Fregată 1 Echipă de scafandri EOD/SEAL 4 Nave fluviale purtătoare de artilerie	1 Fregată 1 Echipă de scafandri EOD/SEAL 4 Nave fluviale purtătoare de artilerie

- inițierea și sprijinirea noului proiect privind „Lupta împotriva terorismului, a proliferării armelor de nimicire în masă și securizarea frontierelor”. În cadrul Grupului de la Vilnius, România s-a angajat, la Summit-ul de la București, să ia parte la combaterea acestui flagel, pentru a face din această parte a Europei o fortăreață împotriva terorismului. Înfăptuirea acestui scop e garantată de cooperarea largă dintre statele grupului, de eforturile întreprinse pentru depășirea neînțelegerilor trecutului din Estul continentului. Practic, componentele grupului formează un veritabil motor al cooperării regionale și al integrării, ele acționând solidar, de la Marea Baltică la Marea Neagră, ca aliați de facto ai instituțiilor europene și euro-atlantice la care vor să adere.

Extinderea „robustă” a NATO, în viziunea administrației americane, ar crea în zonă cadrul propice unei cooperări 2+2 a României cu Bulgaria, Turcia și Grecia, idee avansată de premierul Adrian Năstase la întâlnirea cu omologul turc Bulent Ecevit. Prin accederea concomitentă în Alianță a României și Bulgariei, Sud - Estul Europei poate deveni o barieră în calea amenințărilor secolului și contribui la afirmarea continentului nostru ca unul ferit de flageluri distrugătoare, pașnic și nedivizat.

În perspectiva globalizării, a Europei unite, România aduce în NATO tezaurul neprețuit al unor valori spirituale și culturale perene, o gândire și o creație centrate pe condiția umană, nutrindu-se din istoria sa tragică și având ca reper conștiința vigilenței față de erorile trecutului totalitar. Românii introduc în spațiul euro-atlantic de civilizație din Sud - Estul Europei cultura toleranței, specifică Occidentului, generând pace și stabilitate regională, armonie socială.

De reținut relația specială a statului nostru cu cele mai importante dintre statele NATO, bazată pe o experiență istorică comună, pe tradiția de limbă și cultură, pe cooperarea în marile războaie mondiale, la care se adaugă sâmburii noii experiențe acumulate în misiuni umanitare și de menținere a păcii comune în Somalia, Angola, Bosnia, Albania sau Afghanistan, ori în acțiuni multinaționale organizate în cadrul Parteneriatului pentru Pace.

Ca aport la stabilitatea regională, românii vin la masa aliaților cu rezultatele tot mai încurajatoare în plan economic ale unei politici interne actuale coerente și eficiente, perfect sincronizate cu principiile dezvoltării democrațiilor lumii euro-atlantice, exprimând atașamentul hotărât față de valorile economiei de piață, ale pluralismului politic și statului de drept. Putem sintetiza aici un set important de **argumente ce dovedesc că România este și va fi, și în viitor, un consumator redus de securitate:**

- existența unei democrații sigure și stabile;
- rezolvarea exemplară și de durată a disputelor etnice (aprecierile aparțin unor analiști neutri). Toate etniile sunt reprezentate în Parlamentul României;
- rezolvarea aspectelor religioase;
- controlul civil real asupra Forțelor Armatei României;
- lipsa oricăror divergențe teritoriale și disensiuni cu statele vecine;
- existența unor instituții capabile să țină sub control pericolele transfrontaliere de tipul: terorism, trafic de droguri, crimă organizată, trafic de armamente etc.);
- credibilitatea armatei în rândul populației;
- stabilitatea politică internă (alternarea la putere a forțelor politice, de stânga și de dreapta, conform legilor democratice);
- are relații foarte bune cu toate statele din regiune, inclusiv cu cele în care se manifestă o anumită incertitudine, în care există o oarecare instabilitate politico-economică sau socială (ex. Ucraina), precum și cu cele în care se manifestă conflicte (ex. Iugoslavia, F.R.I. Macedonia);
- a dovedit prin acțiunile sale că știe, poate și vrea să acționeze în scopul restabilirii sau menținerii securității regionale, având capacitatea de a absorbi eventuale pierderi economice și politice într-un timp relativ scurt;
- dezvoltarea relațiilor de bună vecinătate, prin negocierea și semnarea de tratate bilaterale și multilaterale pentru măsuri suplimentare de încredere și securitate;
- implementarea Acordului “Cer Deschis”;
- promovarea unor parteneriate strategice cu democrațiile occidentale dezvoltate;
- demararea rapidă a procesului de elaborare a strategiilor sectoriale derivate din strategia de securitate națională, pentru a se putea con-

feri coerență și viabilitate politicilor din domeniile respective, astfel încât interesele naționale și obiectivele strategice să fie corelate cu responsabilitățile instituționale, armonizându-se cu resursele locale;

- accentuarea transparenței în domeniul planificării apărării și în bugetare (elaborarea evaluărilor de tip “Bottom-up Review” privind resursele alocate apărării).

Evaluarea cât mai exactă a realităților și atuurilor strategice ale României convinge tot mai mult că țara noastră trebuie să fie luată în calcul pentru nominalizare la Praga, ca stat ce extinde benefic spațiul de încredere și stabilitate al Alianței pe dimensiunea sudică, oferă disponibilități reale de dezamorsare a tensiunilor și instabilităților din regiune, creează condiții ca NATO să răspundă prompt unor situații din alte regiuni, să se dedice mai activ și mai eficient păcii, securității și stabilității continentale și globale.

CAPACITĂȚILE OFERITE DE ROMÂNIA

Locotenent-colonel Gheorghe BADEA

Poziția geostrategică unică a României a fost deja demonstrată prin punerea la dispoziția forțelor NATO a porturilor, aeroporturilor și infrastructurii sale. Printr-o colaborare strânsă cu experții NATO, porturile și aeroporturile românești, adecvate cerințelor Alianței, sunt deja în curs de modernizare spre a ajunge la nivelul standardelor NATO. Pe de altă parte, se continuă dezvoltarea acelor mijloace naționale care pot sprijini operațiile NATO desfășurate în zonă.

Au fost identificate 4 porturi aeriene de debarcare (APOD), baze aeriene confirmate și dotate potrivit standardelor NATO și porturile maritime de debarcare (SPOD).

Trei aerodromuri pot fi utilizate ca porturi aeriene de debarcare, pentru manevrarea și susținerea aeronavelor NATO.

Aeroporturile civile Băneasa, Târgu Mureș, Iași, Oradea, Suceava, Baia Mare, Caransebeș, Bacău și Arad sunt capabile să primească diferite tipuri de aeronave militare sau civile, potrivit tipului de pistă și instalațiilor existente. În total, România dispune de 13 piste de aterizare ce pot accepta aeronave de tipul C-5/C-17/C-141.

În plus, față de SPOD-ul menționat sunt disponibile portul civil și portul militar din Mangalia, la Marea Neagră, și o serie de porturi și șantiere navale la Dunăre, apte să primească nave și să asigure suport logistic.

România are terminale de cale ferată ce pot primi forțe pentru care se asigură suport logistic în capitala București și în principalele municipii: Constanța, Iași, Timișoara, Craiova, Brașov, Arad, Galați.

Direcția Topografică Militară poate furniza hărți standard NATO.

Centrul de Coordonare a Mișcării dispune de documentație legată de informațiile de mișcare și transport. "Catalogul capabilităților" pentru HNS va fi finalizat și pus la dispoziția aliaților la sfârșitul ciclului III MAP. Sistemul s-a dovedit viabil și a funcționat pe timpul exercițiilor reale găzduite de România și mai ales în perioada tranzitării teritoriului de către forțele multinaționale în/din Kosovo.

Este asigurat cadrul legal privind formalitățile vamale rapide și de perfecționare a tranzitării forțelor NATO / PfP.

Au fost identificate facilități pentru depozitarea combustibililor și a tehnicii care pot fi puse la dispoziție până la mijlocul anului 2002. Rampele de încărcare/descărcare și echipamentele de mânăuare aferente au fost stabilite pentru fiecare locație și pot fi disponibile la cerere.

De asemenea, s-au identificat facilitățile medicale și logistice ce pot fi puse la dispoziție în vecinătatea porturilor, aeroporturilor și centrelor de depozitare nominalizate pentru Sprijinul Națiunii-Gazdă (HNS).

Au fost desemnate echipe de legătură dotate cu mijloace de comunicații compatibile. Ele au activat în perioada desfășurării forțelor străine, în cadrul unor exerciții organizate de România, pe APOD desemnate pentru NATO, și pe timpul exercițiilor multinaționale organizate în străinătate. Pregătirea echipelor de legătură desemnate pentru HNS s-a finalizat în aprilie 2002. Sistemul de comunicație pentru aceste echipe de legătură va fi operațional la sfârșitul lunii august 2002.

Pe timpul tuturor exercițiilor au fost înființate grupe temporare pentru HNS, pentru coordonarea/primirea forțelor și a întregului suport logistic asigurat de mijloacele civile și militare, și pot fi activate din nou, la cerere.

Este asigurat sprijinul pentru C² (comandă și control) necesar echipei de legătură.

Forțele Terestre pot oferi facilități privind cazarea, hrănirea, depozitarea materialelor, realimentarea cu carburanți, transportul terestru și controlul deplasărilor. Pentru activități militare comune, planificate să se desfășoare pe teritoriul național, Forțele Terestre pot pregăti următoarele elemente de infrastructură și serviciile aferente: 4 poligoane de instrucție, trageri și aplicații, pentru eşaloanele companie și batalion; 2 poligoane de antrenament pe timp de vară pentru vânători de munte, cu cazare în cabane și corturi; 1 poligon pentru instrucție și antrenament în domeniul apărării NBC.

Capabilitatea de dislocare

Continuăm să lucrăm intens la soluționarea dificultăților asociate cu transportul forțelor implicate în apărarea colectivă, în afara granițelor țării. Deoarece capacitățile noastre militare organice de transport se limitează în principal la cele patru avioane C 130 și 7 AN-24 / 26 , s-au încheiat acorduri comerciale în scopul lărgirii disponibilităților noastre de transport aerian și maritim.

Suplimentarea capacității de transport maritim se realizează prin intermediul Acordului încheiat cu Societatea Națională a Căilor Ferate, care asigură sprijinirea transportului maritim militar cu două feriboturi (utilizate pentru dislocarea de trupe în Albania și pentru transportul trupelor române dinspre Angola). Fiecare feribot are 12000 tdw și poate asigura transportul pentru 16 ofițeri, 100 militari și 101 vagoane sau 90 camioane, sau 300 vehicule militare (tancuri sau TAB-uri). Suplimentarea capacității de transport aerian cu avioane de transport civil se realizează printr-un acord contractual cu compania națională de transport aerian TAROM. Transportul feroviar este asigurat pe baza acordului încheiat cu Societatea Națională de Căi Ferate și prin acordurile încheiate pentru acest tip de transport cu diferite țări europene.

Un catalog cu referire la mijloacele pentru sprijinul acordat de națiunea gazdă va fi pus la dispoziția forțelor NATO până la sfârșitul ciclului III MAP (septembrie 2002). Capacitatea noastră de a coordona deplasarea mijloacelor militare pe teritoriul României a fost demonstrată în nenumărate rânduri, pe timpul dislocării și sprijinirii forțelor NATO din Kosovo. Perfecționarea activității Centrului pentru Coordonarea Mișcării este o componentă a efortului menit să optimizeze sistemul de gestionare a transportului din România.

Interoperabilitatea cu structurile NATO a fost și rămâne un obiectiv major, în special privind: cunoașterea limbii engleze, comanda și controlul forțelor, comunicații și informatică, proceduri și standarde de stat major, doctrine, strategii, instrucție și învățământ. Însăși structura de forțe active, redusă, dar mobilă și diversificată, asigură compatibilitate funcțională și acțională cu forțele NATO, este mult mai ușor integrabilă cu structurile similare ale Alianței. Am realizat progrese importante în extinderea capacității sistemului de supraveghere a spațiului aerian – A.S.O.C., compatibil cu cel NATO, și vizăm integrarea acestuia într-un sistem regional de supraveghere, concomitent cu finalizarea proiectului.

Dispunem de sprijinul politic și public, ca și de angajarea Guvernului în ce privește îndeplinirea obiectivelor și vom construi o forță militară care va asigura securitatea noastră națională și va contribui concret și eficient la menținerea păcii și securității în regiunea noastră și în Europa. În situația primirii invitației de aderare, România se bazează pe voința politică, profesionalismul armatei și capacitatea economică de a-și finanța obligațiile ce decurg din statutul de membru NATO.

CRONOLOGIE ROMÂNIA – NATO 1990-2002

ACTIVITĂȚI POLITICE

23 octombrie 1990

Vizită la Cartierul General al NATO a prim-ministrului României, Petre Roman. Acesta a fost primit de secretarul general NATO, Manfred Wörner.

4-5 iulie 1991

Vizită în România a secretarului general NATO, Manfred Wörner.

21 august 1991

Ministrul român de externe, Adrian Năstase, vizitează sediul NATO și participă la întâlnirea miniștrilor de externe ai Consiliului Nord-Atlantic. Scopul întâlnirii este de a studia situația politică din fosta Uniune Sovietică și de a face publică o declarație ce cheamă la democrație.

21 februarie 1992

Secretarul general NATO, Manfred Wörner, vizitează România și deschide la București Centrul Euro-Atlantic.

17 februarie 1993

Președintele României, Ion Iliescu, participă la o întâlnire cu Manfred Wörner, la Cartierul General NATO.

16-18 august 1993

Președintele Comitetului Militar, mareșalul Sir Richard Vincent, întreprinde o vizită oficială în România și Republica Moldova.

26 ianuarie 1994

Ministrul român de externe, Teodor Meleșcanu, semnează Documentul Cadru al Parteneriatului pentru Pace, la Cartierul General al NATO.

28 aprilie 1994

Ministrul român al apărării, Gheorghe Tinca, trimite Documentul de Prezentare a Parteneriatului pentru Pace – viziunea părții române, la Cartierul General NATO.

9 mai 1994

România participă, prin ministrul apărării, la întâlnirea Consiliului de Miniștri al UEO, la Kichberg, Luxemburg, alături de omologii acestuia din Bulgaria, Cehia, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Polonia și Slovacia. Este aprobat un nou statut, prin care aceste țări devin parteneri asociați la UEO.

14 septembrie 1994

Este acceptat Programul Individual de Parteneriat pentru Pace al României. România este prima țară sud-est europeană care se alătură PpP.

4 noiembrie 1994

Președintele României, Ion Iliescu, vizitează Cartierul General al Alianței Nord-Atlantice.

27 septembrie 1995

Președintele României, Ion Iliescu, participă la un dejun oficial la Clubul Național de Presă, alături de fostul Secretar de Stat James A. Baker III, Secretarul general NATO Willi Claes, ambasadorul SUA în România Alfred Moses și ambasadorul român la ONU Ion Goriță. Problematika discutată cu președintele României: libertatea cuvântului și a presei, legea referitoare la interzicerea arborării simbolurilor anti-românești, minoritățile etnice, situația economică și politică din Rusia și instabilitatea în zonă, candidatura României la NATO și UE.

11 decembrie 1996

Secretarul de stat român pentru Ministerul de Externe, Lazăr Comănescu, participă la sesiunea ministerială a Consiliului de Cooperare Nord-Atlantică. Cu această ocazie, este făcut cunoscut faptul că România primește cu brațele deschise Acordul Consiliului Nord-Atlantic cu privire la configurarea și planificarea unei noi forțe internaționale în Bosnia și Herțegovina, cu un mandat adaptat la noile realități ale țării. Este confirmată opțiunea României de a lua parte la această forță.

29 ianuarie 1997

Președintele României, Emil Constantinescu, împreună cu președintele bulgar, Petar Stoianov, efectuează o vizită la sediul NATO.

4 februarie 1997

Președintele României, Emil Constantinescu, efectuează o vizită la Cartierul General NATO și participă la o întâlnire cu Secretarul general Javier Solana și cu reprezentanții permanenți ai Consiliului Nord-Atlantic.

9 iulie 1997

Președintele României, Emil Constantinescu, participă la întâlnirea Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC), la Madrid. Declarația sa se axează pe următoarele probleme: rolul NATO în prevenirea conflictelor, rolul României în zonă și stabilitatea în zonă.

17 decembrie 1997

Ministrul român de externe, Adrian Severin, participă la întâlnirea ministerială a EAPC de la Bruxelles. Declarația sa face referire la conceptul de *cooperare regională*, ca dimensiune semnificativă a stabilității și securității în Europa; la Planul de Acțiune EAPC 1998-2000, față de care România își exprimă acordul; și la câteva propuneri ale părții române în ceea ce privește: crearea unui grup de lucru „Evaluarea financiară și planificarea bugetului Apărării”, cu sesiuni la Bruxelles și București; organizarea în România, în anul 1998, a unei întâlniri a Comitetului Întrunit pentru Proliferare; sprijinirea realizării Centrului de Coordonare a Răspunsurilor la Dezastru, în cadrul Cartierului General NATO. De asemenea, cu această ocazie, România își exprimă dorința de a continua folosirea Parteneriatului pentru Pace ca un

vehicul important pentru aderarea la NATO, de a implementa conceptul CJTF și de a instrui personalul pentru a atinge standardele NATO.

29 mai 1998

Ministrul român de externe, Andrei Pleșu, participă la întâlnirea miniștrilor de externe ai EAPC, la Luxemburg. Ideile prezentate de reprezentantul României vizează: hotărârea României de a participa la construirea încrederii și prevenirea conflictelor în zonă; crearea Centrului Regional pentru Luptă împotriva Corupției și a Crimei Organizate, sub egida SECI; emergența unei „culturi comunitare” a militarilor, ca element esențial de construire a încrederii în spațiul euro-atlantic.

12 iunie 1998

Ministrul român al apărării, Victor Babiuc, participă la reuniunea miniștrilor de externe ai Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic.

Cu această ocazie este prezentată evaluarea participării României la Parteneriatul pentru Pace și contribuția sa activă la securitate în Europa Centrală și de Sud - Est.

15 iulie 1998

Președintele României, Emil Constantinescu, participă la sesiunea reunită a Congresului SUA (Washington). Declarația sa reînnoiește dorința României de integrare în NATO și de păstrare și dezvoltare a bunelor relații dintre țara noastră și SUA.

17 iulie 1998

Întâlnire la Pentagon a președintelui român, Emil Constantinescu, însoțit de Victor Babiuc (ministrul apărării) și Andrei Pleșu (ministrul de externe) cu secretarul general al Apărării, William Cohen.

Sunt evaluate progresele făcute de România în procesul de aderare la NATO și situația reformei în Armata României.

20 octombrie 1998

Prim-ministrul României, Radu Vasile, efectuează o vizită la sediul NATO.

25 noiembrie 1998

Președintele României, Emil Constantinescu, efectuează o vizită la Cartierul General al NATO. În cadrul acestei vizite, oficialul român este primit de secretarul general NATO, Javier Solana, la Consiliul Nord-Atlantic.

8 decembrie 1998

Ministrul român de externe participă la întâlnirea ministerială EAPC de la Bruxelles și susține comunicarea “Provocările securității viitoare și cooperarea partenerială NATO în contextul EAPC și PpP”.

Principalele probleme prezentate de lucrare se referă la: viitorul Summit NATO/EAPC de la Washington (aprilie 1999), rolul României în asigurarea securității în zonă, atuurile României pentru o posibilă aderare la NATO, reforma în Armata României, viitorul seminar internațional găzduit de țara noastră în anul 1999 “Parteneriatul pentru Pace – 5 ani” (28 februarie – 1 martie).

25 aprilie 1999

România participă la întâlnirea șefilor de stat și de guvern ai țărilor membre NATO cu reprezentanții țărilor vecine (Albania, Bulgaria, Macedonia, Slovenia, Bosnia și Herțegovina, Croația).

Discuțiile se axează pe criza din Kosovo, impactul ei asupra securității regiunii, strategiile de securitate pe termen lung, prosperitatea și stabilitatea în Europa de Sud - Est.

12 iunie 1999

România, alături de alte 17 țări (Argentina, Austria, Azerbaidjan, Bulgaria, Estonia, Finlanda, Irlanda, Iordania, Lituania, Letonia, Maroc, Slovacia, Slovenia, Suedia, Elveția, EAU și Ucraina), își exprimă dorința de a participa la KFOR.

7 iulie 1999

Secretarul general NATO, Javier Solana, vizitează România. În timpul acestei vizite au loc întâlniri cu șeful statului, prim-ministrul și membrii Guvernului.

19 iulie 1999

România participă la întrunirea Forumului Consultativ pe probleme de securitate în Europa de Sud - Est, la Cartierul General al NATO.

La întâlnire iau parte țările membre NATO și țările vecine Kosovo (Albania, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Croația, România, Slovacia, Macedonia). Sunt discutate două probleme principale: situația din și din jurul Kosovo și securitatea în Europa de Sud - Est.

16 decembrie 1999

Secretarul de stat la Ministerul Afacerilor Externe al României Mihai Răzvan Ungureanu participă la întâlnirea miniștrilor de externe EAPC, de la Bruxelles.

Discursul său se referă la viitoarea aderare a României la NATO, contribuția țării noastre la securitatea în zonă și "Lecția Kosovo".

10 februarie 2000

Lordul George Robertson vizitează România, în cadrul turneului în țările partenere. El declară că NATO rămâne deschis noilor membri, iar România și Bulgaria se află printre cei nouă aspiranți la acest statut care au introdus reforma militară și economică pentru a atinge standardele NATO.

16 martie 2000

România participă, în Ungaria, la întâlnirea prim-miniștrilor Albaniei, Bulgariei, Croației, Ungariei, Macedoniei cu președintele Federației Musulmano-Croate din Bosnia-Herțegovina, cu lordul G. Robertson, aflat în turneu în țările partenere NATO, și cu Înaltul Reprezentant pentru Politică Externă și de Securitate al UE, Javier Solana. Ei îl somează pe Miloșevici să pună capăt blocadei economice pe care Serbia a impus-o Muntenegrului.

15 mai 2000

Prim-ministrul român, Mugur Isărescu, vizitează Cartierul General al NATO.

17 mai 2000

În timpul vizitei lordului Robertson în Lituania, România, prin intermediul ministrului de externe, și celelalte opt țări aspirante la statutul de membru NATO (Albania, Bulgaria, Estonia, Lituania, Letonia, Slovenia, Slovacia, Macedonia) fac o cerere pentru pregătirea și aplicarea în comun a acestui statut. Lordul Robertson declară că următorul val de lărgire nu va exista înainte de Summit-ul NATO din 2002.

25 mai 2000

Ministrul român de externe, Petre Roman, participă la întâlnirea Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC). Comunicarea sa vizează: rolul și valoarea EAPC, "Lecția Kosovo", reforma în Armata României și eforturile țării noastre în vederea îmbunătățirii poziției în reconstrucția cooperării și securității regionale.

9 iunie 2000

Ministrul român al apărării, Sorin Frunzăverde, participă la întâlnirea ministerială EAPC. În discursul rostit cu acest prilej, abordează următoarele probleme: angajarea României la consolidarea rolului operațional al EAPC și eforturile sale în cadrul PfP, în general, și MAP, în particular.

3 iulie 2000

România, alături de Bulgaria și Slovacia, participă la un workshop organizat de Biroul de Informații și Presă al NATO, pe o perioadă de trei zile. Scopurile întâlnirii sunt: schimbul de viziuni și experiență referitoare la percepția publică a NATO, relațiile cu media, designul și implementarea strategiilor de informare publică.

13 octombrie 2000

România este prezentă la întâlnirea miniștrilor apărării din țările participante la MAP, găzduită de ministrul bulgar al apărării, Boyko Noev, la Sofia. La întâlnire ia parte și secretarul general NATO, lord George Robertson, aflat într-o vizită de două zile în Bulgaria.

6 decembrie 2000

Secretarul de stat pentru probleme de apărare, relația cu Parlamentul și alte autorități publice al României, Mircea Plângu, efectuează o vizită la Cartierul General al NATO. Discursul său subliniază cele două priorități ale României – aderarea la NATO și contribuția la securitatea europeană – și participarea țării noastre la PfP, SFOR și KFOR.

15 decembrie 2000

Secretarul de stat în MAE Mihai Răzvan Ungureanu participă la întâlnirea ministerială EAPC, la Cartierul General al NATO. El evidențiază implicarea României în cadrul inițiativelor de securitate și statutul ei de generator de securitate.

24 ianuarie 2001

Prim-ministrul român, Adrian Năstase, are o întâlnire oficială cu lordul George Robertson, în cadrul vizitei la Cartierul General al NATO. Discuțiile

se centrează pe pregătirea României pentru o posibilă aderare la NATO și contribuția sa la KFOR și SFOR.

21-28 aprilie 2001

În cadrul activităților de celebrare a 10 ani de la înființarea Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC), reprezentantul permanent al României efectuează un turneu în SUA pentru a explica diversei audiențe evoluția relațiilor dintre Alianță și țara noastră, dar și posibilele dezvoltări viitoare.

2-4 mai 2001

La București se desfășoară Colocviul Economic NATO: "Interrelaționarea dintre cooperare economică regională, securitate și stabilitate". Discuțiile vizează abordările actuale, nevoile, oportunitățile și constrângerile cooperării economice regionale în Europa de Sud - Est, Sudul Caucazului și Asia Centrală.

30 mai 2001

Ministrul român de externe, Mircea Geoană, participă la întâlnirea EAPC de la Bruxelles, al cărei scop este dezvoltarea parteneriatului NATO-OSCE.

Sunt analizate scopurile și acțiunile similare ale celor două organizații.

9 iulie 2001

Președintele României, Ion Iliescu, și ministrul român de externe, Mircea Geoană, participă la o întâlnire oficială cu secretarul general NATO, lordul George Robertson, cu ocazia vizitei la Cartierul General al NATO. Sunt abordate: situația din Balcani și rolul României în regiune, problema lărgirii NATO și participarea țării noastre la PfP.

19 septembrie 2001

Ca urmare a atacurilor teroriste asupra SUA din 11 septembrie 2001, este făcută publică Decizia Parlamentului României în ceea ce privește participarea țării noastre, alături de membrii NATO, la lupta împotriva terorismului. De asemenea, Parlamentul decide și creșterea contribuției României la SFOR și KFOR.

4-5 octombrie 2001

România, ca membră a Grupului de la Vilnius, participă la Summit-ul de la Sofia, din Bulgaria, "Contribuția noilor democrații la securitatea euro-atlantică". Toate țările din acest Grup, exceptând Croația, fac publică dorința de aderare la NATO.

8 octombrie 2001

În cadrul ședinței Consiliului Suprem de Apărare a Țării, România reafirmă sprijinul pentru SUA și NATO în lupta împotriva terorismului.

25-27 octombrie 2001

Parlamentari din țările membre și parteneri NATO participă, la București, la seminarul "Rolul NATO în securitatea la Marea Neagră". Evenimentul este organizat de Adunarea Parlamentară NATO și Camera Deputaților din România. Printre reprezentanții români se află și ministrul de externe, Mircea Geoană, și ministrul apărării, Ioan Mircea Pașcu.

5-6 noiembrie 2001

La București este organizat seminarul internațional “Aspecte publice de securitate ale operațiunilor de susținere a păcii”.

28 noiembrie 2001

Ministrul român de externe, președinte în exercițiu al OSCE, Mircea Geoană, participă la întâlnirea NATO/EAPC de la Bruxelles. Problematika abordată de oficialul român include: răspunsurile NATO și OSCE la atacurile teroriste împotriva SUA, evoluția noilor relații NATO-Rusia, obiectivele comune ale OSCE și NATO/EAPC.

7 decembrie 2001

Ministrul român de externe și președinte în exercițiu al OSCE, Mircea Geoană, participă la întâlnirea ministerială EAPC de la Bruxelles. Declarația sa se referă la contribuția României la Pactul de Stabilitate și programul inițiativelor regionale în 2002 (SEEGROUP, a treia masă de lucru a Pactului de Stabilitate, Procesul de Cooperare a Ministerelor Afacerilor Externe – SEDM, SEEBRIG).

Cu această ocazie, România propune realizarea în cadrul OSCE a Parteneriatului pentru Modernitate cu țările din Asia Centrală.

13 decembrie 2001

Lordul George Robertson se întâlnește la București cu președintele României, Ion Iliescu, prim-ministrul român, Adrian Năstase, membri ai Guvernului, parlamentari și reprezentanți ai societății civile.

Cu această ocazie, sunt reiterate progresele României în atingerea standardelor necesare aderării la NATO.

19 decembrie 2001

Ministrul român al apărării, Ioan Mircea Pașcu, participă la întâlnirea ministerială EAPC, de la Bruxelles. Declarația sa se referă la susținerea SEESTAFF și SEEGROUP din partea României.

16-18 ianuarie 2002

România participă la seminarul internațional de la Belgrad “Republica Federală Iugoslavia în PFP: așteptări și perspective”.

17 ianuarie 2002

Se desfășoară ședința de Guvern dedicată pregătirii candidaturii României la NATO, la Summit-ul de la Praga, de la sfârșitul acestui an. La ședință ia parte și președintele Ion Iliescu.

28 ianuarie 2002

La București are loc întâlnirea ambasadurilor statelor NATO. Cu această ocazie, prim-ministrul român, Adrian Năstase, declară că includerea țării noastre în Alianță poate conduce la construirea unui bloc de stabilitate politică și economică în Europa Centrală și de Sud - Est.

29 ianuarie 2002

La Palatul Cotroceni, are loc întâlnirea Consiliului Suprem de Apărare a Țării, care analizează Planul de acțiune al Guvernului pentru promovarea candidaturii României la NATO. Sunt evaluate acțiunile întreprinse de institu-

țiile abilitate ale statului pentru integrarea euro-atlantică și stadiul îndeplinirii obiectivelor cuprinse în Planul Național de Aderare.

6 februarie 2002

Președintele României, Ion Iliescu, se întâlnește cu reprezentanții Comitetului SUA pentru NATO, cu ocazia vizitei sale la Washington.

20 februarie 2002

Prim-ministrul României, Adrian Năstase, primește la Palatul Victoria echipa americană de evaluare a stadiului îndeplinirii obiectivelor cuprinse în Planul Național Anual de Pregătire a Aderării României la NATO, condusă de ambasadorul SUA la NATO, Nicholas Burns.

8-9 martie 2002

Se desfășoară vizita în România a directorului Departamentului pentru Presă și Informații al NATO, Jamie Shea, care subliniază contribuția țării noastre la administrarea crizelor din Macedonia și Kosovo în timpul în care a deținut președinția OSCE, participarea la misiunile de menținere a păcii în Balcani și colaborarea din cadrul centrului SECI în vederea combaterii criminalității transfrontaliere.

Directorul face referiri și la necesitatea elaborării unei legislații privind informațiile clasificate.

14-15 martie 2002

La Institutul Goethe din București, se desfășoară Forumul "Germania ca partener al României pe calea spre Europa", organizat de Biroul de presă al Guvernului de la Berlin și Ministerul Federal de Externe, sub coordonarea lui Klaus Brambach (fost atașat cultural al Germaniei în România).

25-26 martie 2002

La București, se desfășoară întâlnirea prim-miniștrilor celor 10 țări candidate la aderarea la NATO: "Primăvara noilor aliați". Obiectivele dezbatărilor sunt următoarele: reafirmarea solidarității statelor candidate, sublinierea contribuțiilor pe care democrațiile europene le pot aduce în cadrul structurii nord-atlantice și reafirmarea importanței dimensiunii sud-estice a Europei. La reuniune participă și reprezentanți ai țărilor aliate, printre care: președintele Poloniei, Aleksander Kwasniewski, premierul Turciei, Bulent Ecevit, al Cehiei, Miloș Zeman, ministrul ungar de externe, Janos Martonyi, și reprezentanți ai SUA (adjunctul secretarului de stat, Richard Armitage, și președintele Comitetului SUA pentru NATO, Bruce Jackson).

3 aprilie 2002

Vizita în SUA a ministrului român de externe, destinată consolidării sprijinului american pentru candidatura României la NATO.

Convorbiri cu Marc Grossman, subsecretar de stat pentru Afaceri Politice în cadrul Departamentului de Stat, Condoleezza Rice, consilier pentru securitate națională al președintelui Bush, Alan Larson, subsecretar de stat pentru Economie, Afaceri și Agricultură, Douglas Feith, subsecretar de stat pentru politica de apărare în Departamentul Apărării.

11 aprilie 2002

Vizita la Londra a ministrului român de externe, Mircea Geoană, în cadrul căreia se discută despre integrarea României în NATO.

16 aprilie 2002

La Bruxelles are loc reuniunea NATO - România (în format 19 + 1), vizând evaluarea pregătirii țării noastre pentru aderarea la Pactul Nord – Atlantic, România fiind reprezentată de premierul Adrian Năstase, de miniștrii apărării și de externe, Ioan Mircea Pașcu și, respectiv, Mircea Geoană, de secretarul general al Guvernului, Șerban Mihăilescu, și de vicepreședintele Camerei Deputaților, Viorel Hrebenciuc. Din partea NATO, la discuții sunt prezenți lordul George Robertson și cei 19 reprezentanți permanenți ai statelor membre.

18-19 aprilie 2002

Președinții României, Ion Iliescu, al Greciei, Costas Simitis, și al Bulgariei, Gheorghi Pârvanov, se întâlnesc la București, în cadrul trilateralei România – Bulgaria – Grecia. Subiectele discuțiilor sunt centrate pe intensificarea cooperării economice, rolul celor trei țări în stabilitatea și securitatea regiunii și lupta împotriva riscurilor globale, precum și reconturarea securității europene și importanța primirii României și Bulgariei în NATO.

25 aprilie 2002

Vizita președintelui României, Ion Iliescu, la sediul Alianței din Bruxelles, unde discută cu lordul George Robertson, secretarul general NATO.

1 mai 2002

Ambasadorul României în SUA, Sorin Ducaru, este audiat de subcomisia pentru Europa a Comisiei pentru Relații Internaționale din Camera Reprezentanților.

Subcomisia a organizat o audiere cu toți ambasadorii statelor candidate, subiectele fiind evoluțiile și pregătirile acestor țări pentru aderarea la NATO, precum și contribuțiile lor la realizarea obiectivelor Alianței.

13 mai 2002

La sediul Casei NATO din București are loc masa rotundă cu tema: „Relațiile româno-canadiene. O legătură transatlantică”, la care participă președintele Camerei Comunelor din Parlamentul Canadei, Peter Milliken. Cu această ocazie, Milliken se întâlnește cu președintele Camerei Deputaților, Valer Dorneanu, și cu ministrul de externe, Mircea Geoană.

14 mai 2002

Comisiile de politică externă din parlamentele român și bulgar adoptă, la Ruse (Bulgaria), o declarație comună în care își exprimă convingerea că România și Bulgaria vor fi invitate să adere la NATO la Summit-ul de la Praga și pun bazele continuării cooperării dintre cele două țări pentru asigurarea securității și stabilității în zonă și în alte regiuni.

14-16 mai 2002

La reuniunea de la Reikjavik a Consiliului Nord Atlantic, ministrul român de externe prezintă hotărârea țării noastre de a-și asuma obligațiile ce decurg din statutul de membru al NATO , precum și capacitatea trupelor române de a asigura stabilitate și securitate în Sud - Estul Europei.

15 mai 2002

Întâlnirea, la Reikjavik, a Grupului Vilnius cu secretarul de stat al SUA, Colin Powell.

15 mai 2002

În cadrul întâlnirii ministrului român de externe, Mircea Geoană, cu Silvio Berlusconi, premierul italian declară că „Italia este o puternică susținătoare a extinderii NATO pe flancul sudic”.

15 mai 2002

Președintele României, Ion Iliescu, participă la reuniunea trilaterală la nivel înalt România – Bulgaria – Turcia (Ceșme, Turcia), alături de președinții bulgar, Gheorghe Pârvanov, și turc, Ahmet Sezer. Cei trei salută rezultatele reuniunii de la Reikjavik și își exprimă convingerea că România și Bulgaria vor fi invitate să devină membre NATO la Summit-ul de la Praga.

ACTIVITĂȚI MILITARE

13 decembrie 1990

Secretarul de stat român pentru apărare, generalul Vasile Ionel, vizitează sediul NATO.

25 noiembrie 1991

Ministrul român al apărării, general-locotenent Nicolae Spiroiu, este primit la sediul NATO.

16 martie 1993

În România are loc prima inspecție reunită multinațională CFE, condusă de Italia, la care iau parte partenerii de cooperare (Azerbaidjan, Ungaria și Polonia). Inspecția vizează o zonă defavorizată.

1 aprilie 1993

În țara noastră este inițiat programul MIL TO MIL, organizat și derulat în sprijinul Armatei României, cu scopul îmbunătățirii relațiilor dintre militarii români și cei americani (familiarizarea cu structurile militare americane, personalul, conducerea, instruirea și dotarea acestora). Este înființată o echipă militară de legătură între Comandamentul Trupelor Americane din Europa (EUCOM) și Armata României.

16-18 august 1993

Președintele Comitetului Militar, mareșalul Sir Richard Vincent, efectuează o vizită oficială în România.

26 ianuarie 1994

Ministrul român de externe, Teodor Meleșcanu, semnează la Cartierul General al NATO Documentul Cadru al Parteneriatului pentru Pace. România este primul stat Partener care semnează acest document.

28 aprilie 1994

Ministrul român al apărării, Gheorghe Tinca, trimite Documentul de Prezentare a Parteneriatului pentru Pace – viziunea părții române, la Cartierul General al NATO.

7-15 septembrie 1994

La Biedruska (Polonia), se desfășoară, în cadrul programului PfP, exercițiul „Cooperative Bridge 94”, primul la care participă o subunitate din România (pluton). Iau parte 650 de militari din 13 țări membre NATO și PfP (Bulgaria, Cehia, Danemarca, Germania, Italia, Lituania, Marea Britanie, Olanda, Polonia, România, Slovacia, SUA și Ucraina). Scopul exercițiului este împărtășirea experienței referitoare la operațiunile de menținere a păcii și îmbunătățirea capacității militare a țărilor NATO și parteneri de acțiune împreună în acest tip de operațiuni.

7-16 septembrie 1994

În România are loc exercițiul „Cooperative Determination 94” destinat trupelor terestre.

26-29 octombrie 1994

Amiralul Leighton Smith, comandantul Forțelor Aliate din Europa de Sud (AFSOUTH), vizitează România.

7-13 iunie 1995

Exercițiul „Cooperative Rescue 95” este realizat în Marea Neagră, în apele teritoriale ale României și ale Bulgariei. În afară de țările-gazdă, la exercițiu participă și patru țări membre NATO.

10-15 septembrie 1995

La Sibiu, are loc primul exercițiu cu trupe de uscat NATO/PfP programat în România de către Comandamentul Aliat al Trupelor de Uscat din Europa de Sud (LANDSOUTH), denumit „Cooperative Determination 95”. Participă 438 de militari din nouă țări: Bulgaria, Germania, Ungaria, Luxemburg, Olanda, România, Slovacia, Turcia și SUA.

17-24 noiembrie 1995

Este desfășurat în Italia, în Marea Ligurică, exercițiul „Cooperative Mermaid – Classica 95”, la care România se alătură Franței, Greciei, Italiei, Spaniei, Turciei, Statelor Unite ale Americii, Bulgariei și Ucrainei la operațiuni de sprijin al păcii, căutare și salvare, control maritim.

Alte activități militare la care participă România în anul 1995:

- exercițiul maritim multinațional PfP „Black Sea 95”, în zona portului Mangalia;
- exercițiul tactic „Efes 95”, în zona Mării Egee, Turcia;
- exercițiul tactic „Danube 95”, în România;
- exercițiul multinațional „Confidence 95”, pe teritoriul țării noastre;

- Procesul de Planificare și Analiză în cadrul PpP (PARP), ce permite nominalizarea structurilor de forțe pentru misiuni NATO/PfP și elaborarea programelor de dezvoltare a interoperabilității acestor forțe cu cele ale NATO. Pentru Ciclul I PARP (1995-1997), România își asumă 19 obiective de interoperabilitate.

4-12 iulie 1996

România este unul dintre participanții la exercițiul tactic „Cooperative Determination 96” din Bulgaria, alături de patru țări membre NATO și alte două țări partenere.

21-27 iulie 1996

La Constanța se desfășoară exercițiul NATO/PfP „Cooperative Partner 96”, ce este organizat de AFSOUTH. Participă unități navale, amfibii și aeriene din 11 țări membre NATO și partenere (Grecia, Italia, Spania, SUA, Turcia, Germania, Marea Britanie, Olanda, Bulgaria, Ucraina și România).

14-18 octombrie 1996

În București, la Baza de transport aerian „Nicolae Bălcescu”, are loc exercițiul multinațional NATO/PfP „Cooperative Key 96”. Scopul participanților (Moldova, Grecia, Slovacia, SUA, Italia, Turcia, Cehia și România) este de a exersa în operațiuni aeriene procedurile logistice și de comunicare ale NATO, pe baza unui scenariu de intervenție multinațională pentru acordarea de ajutor umanitar, ca răspuns la un dezastru natural.

Altă activitate militară la care participă România în anul 1996:

- IFOR-NATO, în Bosnia-Herțegovina.

11-17 mai 1997

La Krivolak (Macedonia), patru țări membre NATO și trei țări membre PfP, printre care și România, participă la exercițiul „Rescuer 97”.

17-22 mai 1997

Se desfășoară exercițiul asistat de calculator „Peaceful Eagle 97” (Sofia, Bulgaria), la care iau parte România, Bulgaria, Grecia, Italia, Macedonia și Turcia.

9-14 iunie 1997

România se alătură Bulgariei, Italiei, Olandei și Georgiei, în cadrul exercițiului „Olympia 97”, la Andravidia.

1-14 iulie 1997

Are loc la Aviv, în Ucraina, exercițiul PpP „Cooperative Neighbour 97”, la care participă și România, alături de țări membre NATO și PfP.

22 iunie-5 iulie 1997

În Marea Neagră (apele teritoriale ale Bulgariei), se desfășoară exercițiul „Cooperative Partner 97”, cu participarea vaselor și trupelor României, Franței, Greciei, Italiei, Turciei, SUA, Bulgariei, Georgiei și Ucrainei.

5-7 iulie 1997

Forțele Navale Mediteraneene (STANVFORMED) vizitează portul Constanța, după finalizarea exercițiului „Cooperative Partner 97”.

1-14 noiembrie 1997

La Sibiu, sub egida AFSOUTH, are loc exercițiul „Cooperative Determination 97”, la care participă 500 de militari din șase țări membre NATO (Franța, Grecia, Italia, Portugalia, Turcia și SUA) și șase țări partener (Macedonia, Ungaria, Moldova, România, Slovacia și Uzbekistan).

1-5 decembrie 1997

Țara noastră ia parte la exercițiul „Cooperative Demand 97”, la Istanbul (Turcia).

Principalul scop urmărit de țările participante (Portugalia, Turcia, SUA, Albania, Azerbaidjan, Bulgaria, Macedonia, Ungaria, Kirghizstan, România, Uzbekistan) este realizarea interoperabilității militare.

Alte activități militare la care participă România în anul 1997:

- trecerea la Ciclul II PARP (1997-1999, cu prelungire până în 2000), ce presupune asumarea a 44 de obiective de interoperabilitate și nominalizarea unui număr mai mare de unități destinate misiunilor de sprijin al păcii și exercițiilor NATO/PfP;
- exercițiul fluvial „Danube 97”, axat pe protecția transporturilor de ajutoare umanitare;
- exercițiul – seminar „Cooperative Support 97”, al cărui scop este pregătirea și acordarea sprijinului logistic în operațiunile navale de menținere a păcii;
- trimiterea de trupe pentru Operațiunea ALBA, în Albania;
- participarea la SFOR I – NATO, în Bosnia-Herțegovina.

9-21 martie 1998

România are cea mai importantă participare cu trupe în afara teritoriului, în cadrul exercițiului „Strong Resolve 98”. Țările participante sunt implicate în diferite scenarii: Belgia, Canada, Norvegia, Danemarca și Luxemburg – în „criza din nord”; Franța, Turcia, Portugalia, Spania, Grecia, Suedia, Polonia, România, Lituania, Slovenia, Cehia, Ungaria, Slovacia și Macedonia – în „criza din sud”; iar SUA, Marea Britanie, Germania, Italia și Olanda – în ambele „crize”.

12 iunie 1998

Este inaugurat primul Element de Parteneriat (PSE), ce a fost activat la data de 1 iunie 1998.

La conducere se află ofițeri din țările partener NATO, inclusiv România, care vor lucra alături de șase ofițeri ai Alianței specializați în probleme de cooperare militară, la AFSOUTH.

12-26 iunie 1998

În Marea Neagră se desfășoară exercițiul naval „Cooperative Partner 98”, ce constă în operațiuni umanitare, de evacuare a necombatanților și de supraveghere navală. Găzduit de România, exercițiul este condus de AFSOUTH.

17 iulie 1998

Secretarul general american al apărării, William Cohen, se întâlnește la Pentagon cu președintele României, Emil Constantinescu, ministrul român al apărării, Victor Babiuc, și ministrul român de externe, Andrei Pleșu. Discuțiile se centreză pe progresele făcute de România în vederea aderării la NATO și pe situația reformei în armată.

17-24 iulie 1998

Țara noastră participă la exercițiul „Cooperative Key 98” (Turcia), alături de șase țări membre NATO și șapte țări membre PfP.

Pentru prima dată, sunt introduse în regiunea sudică a continentului european misiuni de impunere a interdicției de zbor în contextul operațiunilor de sprijin al păcii.

17-22 august 1998

România trimite doi observatori pentru exercițiul „Cooperative Assembly 98”, la Tirana (Albania).

Alte activități militare la care participă România în anul 1998:

- exercițiul româno-american „În spiritul PfP” terestru și naval „Rescue Eagle 98”;
- exercițiul aerian și terestru „Cooperative Dragon 98”;
- contribuție la SFOR I – NATO, în Bosnia-Herțegovina.

31 martie 1999

Comandantul Corpului de Reacție Rapidă ACE al Alianței, generalul Sir Michael Jackson, vizitează România și are loc o ședință de consultări cu miniștri români.

12 iunie 1999

România, împreună cu alte 17 țări (Argentina, Austria, Azerbaidjan, Bulgaria, Estonia, Finlanda, Irlanda, Iordania, Lituania, Letonia, Maroc, Slovacia, Slovenia, Suedia, Elveția, EAU și Ucraina), își exprimă dorința de a participa la KFOR.

19 iulie 1999

România participă la întrunirea Forumului Consultativ pe probleme de securitate în Europa de Sud - Est, la Cartierul General al NATO.

La întâlnire iau parte țările membre NATO și țările vecine Kosovo (Albania, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Croația, România, Slovacia, Macedonia). Sunt discutate două probleme principale: situația din Kosovo și din jurul Kosovo și securitatea în Europa de Sud - Est.

13 septembrie 1999

Trupe românești se alătură Germaniei, Poloniei, Danemarcei și Lituaniei la exerciții militare în zona centrală a Lituaniei.

23-25 septembrie 1999

În cadrul Programului PfP, o delegație a Armatei României, condusă de generalul Constantin Degeratu, șeful Statului Major General, vizitează Cartierul General Regional al AFSOUTH de la Napoli.

26 noiembrie-5 decembrie 1999

La București se desfășoară exercițiul „Cooperative Determination 99”, al cărui principal scop este instruirea comandanților și a personalului în problemele specifice conducerii operațiunilor la nivel de brigadă multinațională.

Participă țări membre și țări partenere NATO, precum și reprezentanți ai Comitetului Internațional al Crucii Roșii (ICRC) și ai Înaltului Comisariat pentru Refugiați al ONU (UNHCR).

Alte activități militare la care participă România în anul 1999:

- elaborarea, aprobarea și înaintarea de către oficialitățile române la Cartierul General al NATO a primului Plan Național pentru Aderare (MAP);
- organizarea și desfășurarea în țară a două exerciții „Rescuer 99” și „Oltenia 99”;
- exercițiul „Cooperative Guard 99”, sub egida Forțelor Aliate din Europa Centrală (AFCENT);
- trimiterea de trupe pentru SFOR I – NATO, în Bosnia-Herțegovina.

27 aprilie-29 mai 2000

În Balcani, forțe din Albania, Argentina, Italia, Olanda, Polonia, SUA și România participă la exercițiul „Adventure Express / Dynamic Response”, ce urmărește menținerea păcii și stabilității în regiune.

19 iunie-1 iulie 2000

În zona vestică a Mării Negre, lângă Odessa, are loc exercițiul „Cooperative Partner 2000”, cu participarea a zece țări membre NATO și alte șase țări membre PfP, printre care și România.

21 iunie-1 iulie 2000

Țara noastră ia parte la exercițiul „Cooperative Dragon 2000”, la Tirana (Albania).

În acest cadru, participanții (Grecia, Ungaria, Italia, Turcia, Marea Britanie, Albania, Azerbaidjan, Bulgaria, Macedonia, Georgia, Moldova, Slovacia, Ucraina și reprezentanți ai ICRC și UNHCR) efectuează antrenamente pentru operațiuni de sprijin al păcii și ajutor umanitar.

4-15 septembrie 2000

În portul Constanța, forțe din șase țări membre NATO și opt țări partenere realizează exercițiul în sprijinul păcii „Cooperative Key 2000”.

Sunt vizate: instruirea forțelor participante în operațiuni de sprijin al păcii și îmbunătățirea capacității de cooperare a forțelor multinaționale.

11-22 septembrie 2000

Exercițiul în sprijinul păcii „Cooperative Best Effort 2000” este organizat și desfășurat la Cluj-Napoca.

Participă 400 de militari din opt țări membre NATO și nouă țări partenere și 800 de soldați din alte țări.

13 octombrie 2000

România participă la întâlnirea de lucru a miniștrilor apărării din țările participante la MAP (Albania, Bulgaria, Estonia, Lituania, Letonia, Slovacia, Slovenia, Macedonia), găzduită de ministrul bulgar al apărării, Boyko Noev, la Sofia. Sunt prezentate progresele făcute în pregătirile pentru aderare și viziunea țărilor aspirante asupra MAP.

1-10 noiembrie 2000

Pentru prima dată, este realizat la Lucerna (Elveția) un exercițiu PfP, la care participă și România: „Cooperative Determination 2000”. Alți participanți: țări membre și partenere NATO, reprezentanți ai ICRC și UNHCR.

Alte activități militare la care participă România în anul 2000:

- exercițiul NATO „Linked Seas 2000”;
- organizarea și conducerea de către SMG a complexului de exerciții și aplicații „Vis de toamnă”, ce include două exerciții PfP („Cooperative Best Effort 2000” și „Cooperative Key 2000”), două exerciții bilaterale („Carpathian Express 2000” și „Joint Efforts Blue Danube 2000”), o aplicație operativ – strategică („Forța 2000”) și o aplicație tehnică de specialitate („Sarmis 2000”), cele două aplicații fiind organizate în România.
- exercițiul „Rescue Eagle/Medceur 2000”;
- trecerea la Ciclul III PARP, denumit „Parteneriatul Operațional”;
- contribuție la SFOR I, SFOR II și KFOR.

14-23 mai 2001

La Newport News, Virginia, are loc exercițiul naval de război „Cooperative Tide 2001”. România participă alături de cinci țări membre și șase țări partenere NATO la instruirea ofițerilor pentru coordonarea tehnicilor de apărare a coastei și control naval al flotei comerciale.

27 aprilie-10 mai 2001

România este unul dintre participanții la exercițiul „Adventure Express/Dynamic Response 2001”, în cadrul căruia trupe din Albania, Argentina, Italia, Olanda, Polonia și SUA sunt desfășurate sub egida SFOR și KFOR.

10-21 septembrie 2001

Trupe din șapte țări membre NATO și 14 țări membre PfP, printre care și România, desfășoară exercițiul „Cooperative Best Effort 2001” în Austria.

Scenariul este construit pe baza alegerilor democratice din 30 septembrie 2001 și vizează o operațiune de sprijin al păcii fictivă, sub conducere NATO și mandat ONU, desfășurată într-o zonă muntoasă în care militarii vor acționa pentru asigurarea unui mediu propice desfășurării scrutinului.

11-21 septembrie 2001

La Plovdiv (Bulgaria), se desfășoară exercițiul „Cooperative Key 2001”, la care participă și România, alături de nouă țări membre și 12 țări partenere NATO. Obiectivul principal este promovarea dialogului, cooperării și interoperabilității între NATO și PfP în cadrul operațiunilor de sprijin al păcii.

17-22 septembrie 2001

În Slovenia are loc exercițiul maritim „Cooperative Engagement 2001”, primul de acest gen desfășurat aici. Țările participante (Franța, Italia, Turcia, SUA, Bulgaria, Croația, Letonia, Slovenia și România) urmăresc îmbunătățirea interoperabilității forțelor maritime.

19 septembrie 2001

Parlamentul României decide participarea țării noastre, alături de membrii NATO, la lupta împotriva terorismului și creșterea contribuției românești la SFOR și KFOR (câte o companie de infanterie în cadrul contingentelor Belgia-Luxemburg și Italia desfășurate în Kosovo, o companie de infanterie în cadrul contingentului Olanda desfășurat în Bosnia-Herțegovina, o echipă de șase ofițeri superiori pentru personalul internațional al contingentelor menționate, un NIC disponibil la Cartierul General al NATO).

8 octombrie 2001

În cadrul întrunirii Consiliului Suprem de Apărare a Țării, România își reafirmă sprijinul pentru SUA și NATO în lupta împotriva terorismului.

12-23 noiembrie 2001

România ia parte la exercițiul „Baltic Confidence 2001”, organizat la Szczecin, în Polonia, de Comandamentul Componentei Terestre (CJFLCC).

Alte activități militare la care participă România în anul 2001:

- trimiterea de trupe pentru SFOR II și KFOR;
- elaborarea, aprobarea și înaintarea de către oficialitățile române la Cartierul General al NATO a MAP II.

10 ianuarie 2002

România semnează Memorandumul de Înțelegere pentru constituirea Forței Internaționale de Asistență de Securitate din Afghanistan, în cadrul celei de-a doua Reuniuni a Comitetului Contributorilor la ISAF din Afghanistan (Londra).

Țara noastră este reprezentată de George Cristian Maior, secretar de stat și șef al Departamentului pentru Integrare Euro-Atlantică și Politică de Apărare din M.Ap.N.

29 ianuarie 2002

Primii militari români aparținând Batalionului 265 Poliție Militară ajung la Kabul pentru a reprezenta România la ISAF.

31 ianuarie 2002

Încă 13 militari din Batalionul 265 Poliție Militară sosesc la Kabul pentru a lua parte la ISAF. În acest moment, România contribuie cu 25 de militari și un ofițer de legătură la Comandamentul ISAF.

13-14 februarie 2002

La București, se desfășoară workshop-ul internațional pe tema procedurilor de avertizare și detectare a pericolelor, precum radiațiile, în vederea protecției populației. Scopul întâlnirii este introducerea și folosirea Procedurilor Tehnice ale Alianței în ceea ce privește Sistemul de Avertizare și Răspuns la Pericolele Nucleare, Biologice și Chimice și pregătirea țărilor partenere pentru folosirea mijloacelor NATO.

14 februarie 2002

Guvernul României aprobă, prin HG nr. 133/14.02.2002, participarea la programul de pregătire a Gărzii Naționale Afgane, în baza scrisorii oficiale a ministrului de externe al Marii Britanii adresată Ministerului Afacerilor Externe al României.

Transportul produselor militare în teatrul de operații va fi realizat în zilele de 25 și 26 februarie 2002, cu aeronave C-130 Hercules, puse de Forțele Aeriene Române la dispoziția Forței Internaționale de Asistență de Securitate (ISAF).

1-15 martie 2002

În Polonia și Norvegia este desfășurat cel mai amplu exercițiu terestru de până acum „Strong Resolve 2002”, la care participă aproximativ 65.000 de militari (între care și români). Se urmărește demonstrarea capacității NATO de a gestiona două crize simultane: una în limita Articolului 5 al Tratatului de la Washington (simulată în Norvegia) și alta în afara acestuia (simulată în Polonia), precum și creșterea interoperabilității armatelor statelor partenere în vederea participării la operațiuni în sprijinul păcii conduse de NATO.

18-19 martie 2002

Se desfășoară vizita în România a unei delegații militare conduse de generalul-locotenent Timothy Kennan, reprezentantul militar al SUA la NATO. Discuțiile vizează: contribuția României la campania internațională împotriva terorismului și participarea la operațiuni de menținere a păcii; situația politico-militară din Balcani; rezultatele obținute în procesul de modernizare a organismului militar românesc și îndeplinirea Programului Național Anual de Pregătire pentru Integrarea în NATO.

10-14 aprilie 2002

Se desfășoară reuniunea de la Sinaia a șefilor serviciilor secrete din NATO și din țările candidate la aderare, la care participă și oficiali ai Cartierului General al NATO. Tema reuniunii: „Serviciile de informații și de securitate și Agenda de securitate a secolului XXI”.

18 aprilie 2002

Aflat în vizită oficială în SUA, șefului Statului Major General, general doctor Mihail Popescu, îi este înmănată, de către șeful Statului Major Interarme, general Richard Meyer, Legiunea de merit în grad de comandor, decorație acordată de președintele american George W. Bush.

6-11 mai 2002

Plutonul de ingineri români (RED), aparținând SFOR, efectuează instrucția periodică pentru asamblarea, inspectarea și demontarea podurilor Maybee și Johnson din Ploce (Bosnia-Herțegovina), în cadrul „Joint Forge SFOR”.

7-9 mai 2002

Vizita directorului Serviciului de Informații Externe, Gheorghe Fulga, în Luxemburg și Belgia. Cu această ocazie, are întâlniri cu șefii serviciilor secrete, cu responsabili ai Oficiului de Securitate al NATO (NOS), ai Comitetului pentru Afaceri și Politică și ai structurilor militare ale NATO. În discuțiile purtate la Cartierul General al NATO, sunt abordate subiecte referitoare la stadiul reformei serviciilor de informații din România, cooperarea dintre România și NATO în planul serviciilor secrete, dar și creșterea eficienței acțiunilor comune în combaterea terorismului internațional, a crimei organizate, a corupției, a migrației ilegale și a proliferării armelor de distrugere în masă.

7-30 mai 2002

În poligonul Smârdan, jud. Galați, se desfășoară aplicația “Smârdan 2002”, la care participă militarii Regimentului 11 Bersalieri din Brigada 132 Tancuri “Ariete” (Italia), un batalion de tancuri și o companie de infanterie din Forțele Terestre ale Armatei Române. Activitatea este organizată anual și reprezintă cea mai mare aplicație desfășurată pe teritoriul țării noastre de către o țară membră a NATO. Scopul acestei aplicații este: efectuarea unor exerciții specifice armatei italiene, organizarea de activități bilaterale pentru îmbunătățirea capacității operative și de instrucție, precum și a interoperabilității unităților care, în viitorul apropiat, vor participa în comun la misiuni KFOR.

8-10 mai 2002

La Taranto, are loc întâlnirea anuală a comandanților de marină NATO, la care participă și România, alături de țări membre și partenere NATO. Este dezbătut rolul Forțelor Navale în regiunea sudică a Europei, în cadrul operațiunii „Active Endeavour” (operațiune maritimă NATO desfășurată în estul Mării Mediterane, parte a campaniei internaționale împotriva terorismului).

12-14 mai 2002

Locțiitorul șefului Statului Major General, general doctor Mircea Mureșan, participă la Ziua Distinșilor Vizitatori (Napoli), în cadrul exercițiului NATO "EOLO 2002", la invitația șefului Statului Major al Apărării Forțelor Armate Italiene, general Mosca Moschini. Întâlnirea are drept scop întărirea relațiilor de cooperare militară cu armatele țărilor participante la exercițiu (Italia, Franța, Portugalia și Spania).

13-17 mai 2002

România participă, alături de unități de geniu din Slovacia, Ucraina și Ungaria, la exercițiul de stat major cu Batalionul Multinațional Tisa. Obiectivele acțiunii sunt: limitarea și înlăturarea efectelor unei inundații majore produse în bazinul râului Tisa din zona de frontieră dintre Ucraina, Ungaria și România; rezolvarea aspectelor referitoare la modul de tranzitare a frontierei în vederea intervenției oportune a forțelor și mijloacelor țărilor donatoare, precum și cele privind încartiruirea și suportul logistic al acestor forțe. Toate activitățile din planurile de intervenție pentru aceste situații sunt executate din perspectiva adoptării procedurilor NATO.

Alte activități militare la care participă România în anul 2002:

- exercițiul „Cooperative Partner 2002”;
- exercițiul „Cooperative Poseidon 2002”;
- exercițiul „Strong Resolve 2002”, în Gdynia (Polonia), unul dintre cele mai importante exerciții NATO din ultimul deceniu;
- contribuție la ISAF, în Afghanistan.

Cronologie realizată de
Alexandra SARCINSCHI
asistent de cercetare științifică
Centrul de Studii Strategice de Securitate